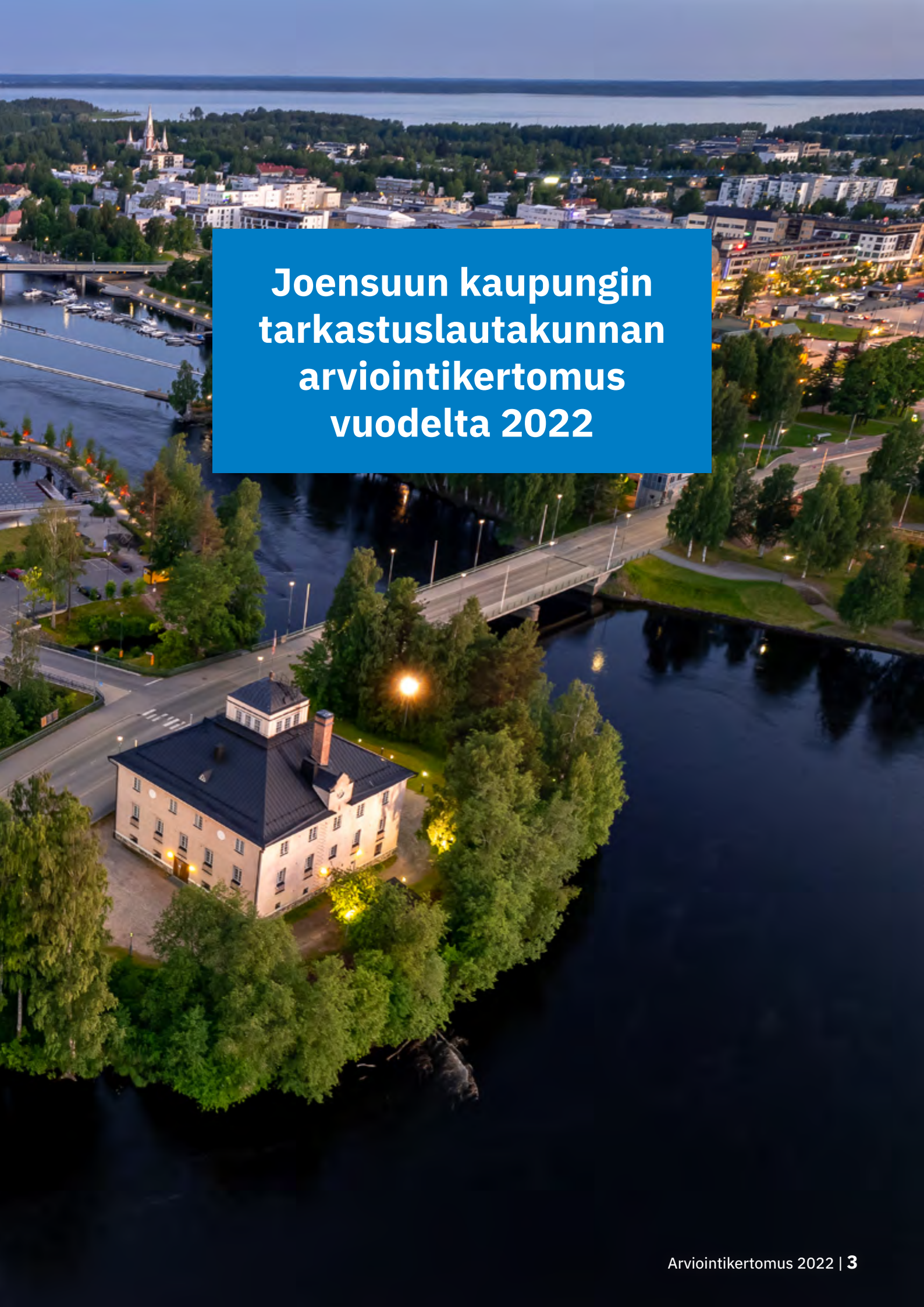

Arviointi- kertomus 2022

An aerial night photograph of Joensuu, Finland. The city is illuminated with streetlights and building lights, set against a dark sky. A large river flows through the center, with a bridge crossing it. In the foreground, a large, multi-story building with a dark roof and a central tower is lit up. The background shows a dense urban area with various buildings and a church with a tall spire. The overall scene is a mix of natural greenery and urban development.

Joensuun kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2022

Sisältö

1 Puheenjohtajan katsaus	6
2 Tarkastuslautakunta	8
3 Vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely	9
4 Kaupungin talouden analyysi vuodelta 2022	12
4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	12
4.2 Talouden kehitys vuosivertailuna	14
4.3 Laina- ja vuokravastuiden kehitys	18
4.4 Investointien toteutuminen	22
4.5 Talousarvion toteutuminen	23
5 Strategian toteutumisen arviointi	24
6 Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen	26
6.1 Kaupunginhallitus	26
6.1.1 Siun sote	28
6.2 Osallisuus- ja vetovoimalautakunta	31
6.3 Hyvinvoinnin toimiala	32
6.3.1 Kasvatus- ja koulutuslautakunta	32
6.3.2 Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	34
6.4 Kaupunkiympäristön toimiala	36
6.4.1 Kaupunkirakennelautakunta	36
6.4.2 Rakennus- ja ympäristölahtakunta	38
6.4.3 Joensuun Vesi	39
7 Kaupungin kokonaistuloksellisuuden arviointi	41
7.1 Henkilöstö	41
7.1.1 Henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstörakenne	42
7.1.2 Henkilöstön hyvinvointi	44
7.1.3 Henkilöstökulujen kehitys	47
7.2 Palvelujen laatu	48
7.2.1 Varhaiskasvatus	48
7.2.3 Kaupunkiympäristön toimiala	49
7.2.4 Joensuun Uutisten lukijatutkimus	51
8 Muita arviointeja toiminnasta ja taloudesta	52
8.1 Lasten ja nuorten hyvinvointi	52
8.2 Kaupungin päiväkodit	54
8.3 Kulttuuripalvelut	56
8.4 Työllisyyspalvelut	58
8.5 Kaupungin tilat ja korjaushankkeet	59
8.5.1 Kiinteistöjen salkutus ja korjausvelka	59
8.5.2 Talonrakennuksen investointihankkeiden toteutuminen	60
8.5.2 Sirkkalan liikkumiskeskus -korjaushanke	61
8.5.4 Hammaslahden urheilukenttä	62
8.6 Ikäihmisten hyvinvointia edistävä toiminta	64
8.7 Vammais- ja vanhusneuvostojen toiminta	65
8.8 Hyvinvointialueudistus	66
9 Konserniyhteisöjen ohjaus	68
9.1 Joensuun Satama Oy	72
9.2 Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	73
9.3 Business Joensuu Oy	74
10 Yhteenvedo tilivuoden 2022 arvioinnista	76
11 Toimintavuonna tarkastuslautakunnan kuultavana olleet	78
12 Allekirjoitukset	80

1 Puheenjohtajan katsaus

Toinen tarkastuslautakunnan vuosi puheenjohtajana on pian ohi. Haasteita on riittänyt.

Vuonna 2022 valtuustossa hyväksyttiin runsaasti strategian toimeenpano-ohjelmia, jotka mahdollistavat strategian toteuttamista: henkilöstöohjelma, ilmasto-ohjelma, osallisuusohjelma, maaseutuohjelma, urheilukaupunkiohjelma ja digiohjelma. Valmistelussa ovat yrityskaupunki- ja opiskelijakaupunkiohjelmat, asuntopoliittinen ohjelma sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-ohjelma.

Tässä puheenjohtajakirjoituksessani pohdiskelen erityisesti yhtä päätöstämme ja siihen liittyvää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-ohjelmaa, työnimellä sateenkaarevuus. Henkilökohtaisesti. Jopa hieman muutos-hakuisesti! Työ Unicefin Suomen lapsiystävällinen kunta -mallin hakuprosessissa jatkuu. Viime vuosi oli alkuperäisen suunnitelman mukaan erityisesti tavoitteiden ja toimenpiteiden pilotointivuosi.

Joensuun sivuilta luin, että hankkeeseen valituilla työntekijöillä on ympärillään erilaisia työryhmiä ja heillä kaikilla on ollut seuraavat tavoitteet:

- Perehdyttää vuonna 2023 koko kaupungin henkilöstö ja luottamushenkilöt sekä sidosryhmät lapsenoikeuksiin (kouluttajana SETA ry).
- Tarjota maksuttomia harrastuksia nuorille ja lapsille eri alueilla.
- Valmistella ja ottaa lapsivaikutuksen arviointi osaksi kaupungin päätöksentekoa.
- Ehkäistä syrjintää vaikuttamalla kuntalaisten asenteisiin.

Mikäli tavoitteet täyttyvät vuoden loppuun mennessä, Joensuulle myönnetään Lapsiystävällinen kunta -tunnus seuraavaksi neljäksi vuodeksi.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana olen huolestunut valtuustolle annettavan informaation niukkuudesta. Kuitenkin viime vuoden tilinpäätöksessä lukee, että paljon on jo asioita tehty!

Suora lainaus: ”Lapsiystävällinen kunta -työskentely on jatkunut kaikkien tavoitteiden osalta aikataulussa. Kaupungin henkilökuntaa on perehdytetty lapsen oikeuksiin,

lapsivaikutuksen arviointimalli on luotu ja sitä pilotoidaan, maksutonta harrastustoimintaa on toteutettu Harrastamisen Suomen mallin kautta ja Joensuu on aktiivisesti edistänyt syrjinnän ennaltaehkäisyä erilaisin koulutuksin ja laatimalla turvallisemman tilan pelisäännöt julkisiin tiloihin.”

Jos ymmärrän oikein, vain neljäs tavoite on kesken. Lisäksi me valtuutetut/luottamustoimenhaltijat olemme enää SETA:n koulutusta vailla, että Lapsiystävällinen -tunnus voidaan myöntää?

Henkilökohtaisesti näen, että koulutuksen tulisi olla toki laajemman asiantuntijaryhmän toteuttamaa ja kouluttamisessa tulisi hyödyntää myös seurakuntien asiantuntemus ja valtakunnallinen osaaminen! Olen täysin vakuuttunut, että kristillinen, konservatiivinen ajattelumalli ei ole koskaan ihmisoikeuksia rikkova, vaan jokaisella on samat säännöt.

Kuten viime vuoden puheenjohtajakatsauksessa toin esille, tavoitteemme on edelleen olla valtakunnallisesti tiedostettu lapsi-, perhe- ja ikäystävällinen kaupunki sekä opiskelijakaupunki. Hyvinvoivan ja turvallisen vanhemmuuden vahvistaja. Saada aikaan aidosti onnellisia perheitä. Lisätä rohkeutta lasten hankkimiselle. Niin, että aivan kohta pian olisimme tavoitteessamme, Suomen yritysyystävällisenä,

muuttokiinnostavana 80 000 asukkaan, kasvu- ja liikunta- ja urheilukaupunkina.

Kiitos tarkastuslautakunnalle. Kiitos asioiden ansiokkaasta valmistelusta tarkastajillemme: **Timo Manniselle** ja **Miia Ritolalle**. Kiitos 16.3. toteutetun maaseutuvierailumme kohteiden upeille esittelijöille: Heinävaaran puu- ja moduulikoulun rehtori **Tuija Huoviselle**, Tuupovaaran moduulikoulun rehtori **Tatu Könöselle** ja Uimaharjun yhtenäiskoulun rehtori **Maritta Hattuselle**. Kiitos Paremman Arjen uusien toimitilojen ja laaja-alaista työtä tekevän vapaaehtoisjärjestön esittelystä toiminnanjohtaja **Anna-Liisa Pieviläiselle** sekä kiitos hänen ruokapalvelutiimilleen aidoista aineksista tehdyistä ruoka-annoksista. Teette mahtavaa palvelutyötä. Kiitos Päiväkoti Riemun esittelystä päiväkodinjohtaja **Hanna Korhoselle**. Päivän matka ei tule koskaan unohtumaan! Suosittelen muillekin lautakunnille jalkautumista maaseutupitäjiin.

Toivotan kaikille turvallista ja onnen siunaamaa kesää!

Marjatta Rätty
Tarkastus-
lautakunnan
puheenjohtaja

2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävistä määrätään kuntalaissa. Tarkastuslautakunnan tulee lain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lisäksi tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista

tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tämä arviointikertomus koskee vuotta 2022 ja sisältää tarvittavilta osin koko kaupunkikonsernin toiminnan ja tuloksellisuuden arvioinnin.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2022 ja läsnäolo kokouksissa

Jäsen	Läsnä	Varajäsen	Läsnä
Räty, Marjatta, pj.	23/23	Kasurinen, Tarja	0/23
Keskisalo, Pentti, vpj.	22/23	Hämäläinen, Eetu	0/23
Suhonen, Hanna	21/23	Kolu, Kaisa	0/23
Rossi, Hannes	23/23	Kauppinen, Kari	0/23
Törmänen, Tea (3.10.2022 saakka)	2/23		
Susitaival, Hanna (3.10.2022 alkaen)	10/23	Turunen, Anssi	6/23
Ikimeri, Roosa	8/23	Ylisiurua, Sinja	13/23
Mikkola, Jari	20/23	Pulkkinen, Hilikka	1/23
Hummelholm, Aarre	23/23	Valkonen Hannu	0/23

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana on toiminut **Marjatta Räty**. Lautakunnan sihteerin tehtäviä on hoitanut kaupungin sisäisen tarkastuksen päällikkö Timo Manninen. Kaupunginvaltuusto on valinnut tilintarkastajaksi BDO Auditor Oy:n ja vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT **Ulla-Maija Tuomela**.

Tarkastuslautakunta kokoontui kertomusvuonna yhteensä 23 kertaa ja käsittelee kaupunkikonsernin toimintaa laajasti. Tilintarkastusta on suoritettu ennalta laaditun työsuunnitelman mukaisesti, ja tilintarkastaja on raportoinut havainnoistaan lautakunnalle tarkastuslautakunnan kokouksissa.

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista henkilöistä säädetään

kuntalaissa. Tarkastuslautakunta on käsitellyt 17.4.2023 saapuneet sidonnaisuusilmoitukset ja kaupunginvaltuusto on 24.4.2023 merkinnyt ne tiedokseen.

Tarkastuslautakunta voi myös tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa esittää valtuustolle asioita kesken tilikauden, jos se havaitsee toiminnassa puutteita tai epäjohtonmukaisuuksia.

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunnalla on toimintavuoden aikana ollut yhteiskeskustelutilaisuudet kaupunginjohtajan, kaupunginhallituksen puheenjohtajien, kaupunginjohtajan ajankohtaisryhmän sekä kaupunginvaltuuston

puheenjohtajien kanssa. Tarkastuslautakunta pitää yhteiskeskustelutilaisuuksia erinomaisena tapana lisätä vuorovaikutusta eri tahojen välillä.

Esteellisydet

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole esteellisyyssäännösten takia osallistuneet arviointiin seuraavilta osin:

Marjatta Rätty: Osallisuus- ja vetovoimalautakunta, Joensuun alueellinen jätelautakunta

Hanna Susitaival: Itä-Suomen liikuntaopisto Oy

Hanna Suhonen: Katunimitoimikunta

Pentti Keskisalo: Siun sote
31.12.2022 saakka

3 Vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely

Kaupunginhallitus on antanut toimialojen vastauksista kootun vastineen valtuustolle tiedoksi vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin ja huomioihin sekä niihin tavoitteiden arviointeihin, joiden osalta tarkastuslautakunnan arvio tavoitteen toteutumisesta on poikennut tilinpäätöksessä esitetystä arvioista.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt saatua vastinetta. Vuoden 2021 arviointikertomuksen vastinetta koskevan tarkastelun tavoitteena on nostaa esiin keskeisiä kehityskohteita ja huomioita, joihin tarkastuslautakunta toivoo edelleen kiinnitettävän huomiota.

Tarkastuslautakunta toivoo kaupunginhallituksen tuovan esille entistä selkeämpiä ja konkreettisempia toimenpide-ehdotuksia tarkastuslautakunnan suosituksiin ja huomioihin tulevassa vastineessaan. Tarkastuslautakunnan pyrkimyksenä on edesauttaa rakentavaa ja mielenkiintoista keskustelua kaupungin kehittämiseksi.

Talousarviossa asetetut tavoitteet

Talousarviossa asetettavien tavoitteiden ja mittareiden asettamista on tarkennettu vuoden 2022 talousarviossa. Edelleen tarkastuslautakunta pyytää tavoitteiden valmistelussa huomioimaan, että tavoitteet asetetaan johdonmukaisesti ja mittarit asetetaan niin,

että niiden toteutumista voidaan arvioida selkeästi. Tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutuminen tulisi raportoida yksiselitteisesti ja yhdenmukaisesti.

Hankkeiden kustannusvaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2021 arvioinnissa huomiota erilaisten hankkeiden vaihtoehtoisten toteutustapojen kustannusvaikutusten arviointiin. Saadun vastineen mukaan hankkeiden toteutustapaa arvioitaessa arvioidaan eri vaihtoehtojen vaikutuksia, ml. kustannusvaikutukset. Tarkastuslautakunta toteaa, että päätöksenteon läpinäkyvyyden lisäämiseksi vaihtoehtoiset laskelmat tulisi dokumentoida niin, että ne ovat tarkasteltavissa päätöksenteon yhteydessä.

Inflaation vaikutus investointikustannuksiin

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2021 arviointikertomuksessa olen inflaation ja rakentamiseen liittyvien kustannuspainojen vaikutuksesta suunniteltuihin ja käynnissä oleviin investointeihin. Inflaatio jatkuu korkeana ja huoli kustannusten kehityksestä on edelleen aiheellinen. Korkean inflaation aikaan kulujen kasvun hallinta on yhä tärkeämpää. Hankesuunnitelman ja kilpailutuksen välinen aika tulisi saada

lyhyeksi, jotta kulujen kasvua voidaan ennakoita mahdollisimman hyvin. Mikäli kulut kilpailutuksessa uhkaavat karata, on oltava mahdollisuus arvioida hanke uudelleen ja tarvittaessa keskeyttää hankinta.

Digitaaliset kokouskäytännöt ja sähköinen asiointi

Tarkastuslautakunta kiinnitti arviointikertomuksessa 2021 huomiota salassapito- ja tietoturva-asioihin luottamushenkilöiden osallistuessa kokouksiin etäyhteyksillä. Saadun vastineen mukaan luottamushenkilöitä on ohjeistettu asiasta ja salassapito ja tietoturvallisuus on kokoukseen osallistuvan vastuulla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että pelkkä ohjeistaminen ei aina riitä. Tietoturva on keino tietosuojan toteuttamiseen. Todellisuudessa vastuu tietosuojan toteuttamisesta organisaatiossa kuuluu osaltaan kaikille. Organisaation vastuulla ovat tekniset tietoturvatimet ja kokouksiin osallistuvilla ovat omat vastuunsa. Järjestelmien ja laitteiden kouluttamiseen täytyy panostaa ja varmistaa, että kaikilla on tarvittavat valmiudet niiden käyttöön. Jatkuva tietosuojakouluttaminen on tärkeä osa tietoturvaa, ja mahdollisuus osallistua tietosuojakoulutukseen tulisi olla tarjolla jatkuvasti.

Tarkastuslautakunta nosti esiin arvioinnissaan myös paperisesta kokoustyöskentelystä luopumisen, johon saadun vastineen mukaan perusteluna ovat paperisten kokousasiakirjojen kopiointiin menevä turha työaika ja materiaalikustannukset. Vaikka kokousasiakirjojen kopiointi vie paljon turhaa työaika ja tuo materiaalikustannuksia, tulisi jokaisella luottamushenkilöllä olla jatkossa mahdollisuus saada halutesaan kokousasiakirjat paperisina.

Tarkastuslautakunta nosti esiin arvioinnissaan, että kuntalaisilla tulisi olla jatkossakin sähköisen asioinnin lisäksi myös muita mahdollisuuksia asioida kaupungin palveluissa. Saadun vastineen mukaan huomio on aiheellinen ja tarkastuslautakunta kysyykin, millaisiin toimenpiteisiin hallitus aikoo asian korjaamiseksi käytännössä ryhtyä?

Viestintä

Kaupunginhallituksen vastineen mukaan kaupungin viestintää ohjaa viestintästrategia, joka on laadittu vuonna 2012. Tarkastuslautakunta suosittelee arvioimaan, onko viestintästrategia linjassa nykyisen kaupunkistrategian ja organisaatorakenteen kanssa vai tulisiko viestintästrategia päivittää.

Kaupungin rekrytointikäytännöt

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaupungin rekrytointiohje on päivitetty. Saadun vastineen mukaan ulkopuolisia henkilöarviointeja on käytetty harkitusti. Tarkastuslautakunta pitäisi hyvänä myös psykologisten testien sisällyttämistä osaksi rekrytointiprosessia. Tarkastuslautakunta toivoisi rekrytointikäytäntöihin lisää avoimuutta sekä uusia keinoja rekrytointiprosessin toteuttamiseen. Anonyymi rekrytointi tasaa mahdollisuuksia ja ehkäisee syrjintää rekrytointiprosessissa. Tilinpäätöksen 2022 perusteella kuudessa rekrytoinnissa on kokeiltu anonyymiä rekrytointia. Anonyymien rekrytoinnin edellytyksenä on, että siihen liittyvä ohjeistus ja prosessi ovat selkeät.

Lasten ja nuorten hyvinvointi

Tarkastuslautakunta nosti vuoden 2021 arvioinnissa esiin oppilaiden tuen toimintamallin jalkautuksen. Saadun vastineen mukaan jalkauttamistyötä on tehty ja tehdään erilaisessa yhteistyössä. Tarkastuslautakunta korostaa monialaisen verkostoyhteistyön tärkeyttä oikean ja toimivan oppilaiden tuen toimintamallin löytämisessä. Verkostoyhteistyöllä on mahdollista suunnitella ja arvioida ne tukitoimet ja pedagogiset ratkaisut, jotka ovat lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena.

Kaupungilla on 9.11.2020 Joensuun kaupunginvaltuuston hyväksymä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2021–2025, kuten myös vuonna 2021 laadittu Lapsiystävällinen kunta- toimenpidesuunnitelma. Tarkastuslautakunta toivoo vuosittaista suunnitelmien etenemistä esittelevää työryhmän tapaamista.

Tarkastuslautakunta esittää kiitoksen ”Väki-
valtaisen ja aggressiivisen käyttäytymisen
ennaltaehkäiseminen, käsittely ja jälkitoi-
met” -ohje on päivitetty ja käyty kouluilla
läpi syksyn 2022 henkilöstökokouksissa.

Hankkeet hyvinvoinnin toimialalla

Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2021
arvioinnissa huomioita hankkeiden suureen
määrään hyvinvoinnin toimialalla (vas-
tine: 1.8.2022 tilanteen mukaan aktiivisia
hankkeita 42 kpl, avustusarvoltaan 6,9 milj.
euroa). Hankkeiden taloudellinen ja työl-
listävä merkitys on huomattava. Hankkeita
tulisi arvioida etukäteen niin, että välte-
tään päällekkäisiä hankkeita. Lisäksi tulisi

arvioida, miten henkilöstöresurssi ja osaa-
minen riittävät hankkeiden toteutukseen.
Hankkeiden vaikuttavuuden arviointia tulisi
tehdä entistä laajemmin, jotta nähdään,
mitä konkreettista hankkeilla on saavutettu.
Tarkastuslautakunta toivoisi entistä tarkem-
paa raportointia hankkeiden tilanteesta ja
vaikuttavuudesta valtuustolle.

Saadun vastineen mukaan koulujen välinen
yhdenvertaisuus mahdollisuudessa osallis-
tua hankkeisiin on erittäin hyvin hoidettu,
mitä tarkastuslautakunta pitää todella
hyvänä asiana. Kouluilla tulisi kuitenkin
myös olla yhtäläinen mahdollisuus osallis-
tua erilaisiin hankkeisiin ja tätä tulisikin
arvioida lähettäessä mukaan maksullisiin
hankkeisiin (esim. KiVa Koulu -hanke).

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitetyt havain-
not ja suositukset ovat osittain johtaneet toimenpiteisiin. Tarkastuslautakunta on edel-
leen kiinnittänyt huomiota osittain samoihin asioihin, joita on tarkemmin nostettu esiin
arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunta on havainnut, että talousarviossa asetettavien tavoitteiden asetta-
misessa ja niiden raportoinnissa tilinpäätöksellä on toimialojen välillä eroja. Tavoitteen
toteutumisen raportoinnissa on tärkeää huomioida, että tavoitteen toteutuminen rapor-
toidaan asetetun mittarin mukaisesti. Tavoitteiden valmistelun ja raportoinnin osalta
olisi hyvä luoda yhdenmukaiset ja selkeät periaatteet.

4 Kaupungin talouden analyysi vuodelta 2022

Tarkastuslautakunta on seurannut osa-vuosikatsauksia ja talouden toteutumista tilikauden aikana. Tässä luvussa tarkastuslautakunta nostaa esiin keskeisimpiä asioita tilikauden 2022 talouden toteutumisesta sekä asetetuista taloudellisista tavoitteista.

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikausi 2022 oli kaupungin talouden kannalta vaikea. Talouden negatiiviseen kehitykseen vaikutti erityisesti Ukrainan sota, koronatilanne, inflaatio, rahastojen heikko kehitys sekä hyvinvointialueuudistus Siun soten alijäämien kattamisen kautta. Ennen tuloksenkäsittelyeriä kaupungin tilikauden tulos oli 9,2 milj. euroa alijäämäinen, mikä oli 24,9 milj. euroa vuoden 2021 tulosta heikompi. Investointivarauksia purettiin yhteensä noin 1,8 milj. euroa ja investointeihin kohdistuvaa poistoeron lisäystä kirjattiin 1,8 milj. euroa. Poistoeron vähennystä tehtiin suunnitelman mukaan ja alaskirjattaviin rakennuksiin kohdistuen noin 2,4 milj. euroa. Lisäksi Kiihtelysvaaran kulttuurirahaston tilikauden käyttö 3,5 tuhatta euroa kirjattiin rahaston vähennykseksi. Tuloksenkäsittelyerien jälkeen tilikausi muodostui 6,8 milj. euroa alijäämäiseksi. Peruskaupungin tilikauden alijäämä oli 3,8 milj. euroa, Joensuun Vesi-liikelaitoksen ylijäämä 2,2, milj. euroa ja rahastojen alijäämä 5,2 milj. euroa. Kaupunkikonsernin talous toteutui vielä heikompana ollen 21 milj. euroa alijäämäinen.

Tulosta heikensi erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen menojen kasvu ja kaupungin rahastojen heikko kehitys. Myös inflaatioympäristön muutos näkyi kaupungin taloudessa. Kaupungin nettomenot kasvoivat vuoden aikana 37 milj. euroa (8,8 %). Menojen kasvu näkyi läpi peruskaupungin toiminnan. Oman toiminnan menot kasvoivat n. 11 milj. euroa (7,5 %) ja Siun soten sote palvelujen, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon palveluiden menot yli 31 milj. euroa (11,5 %).

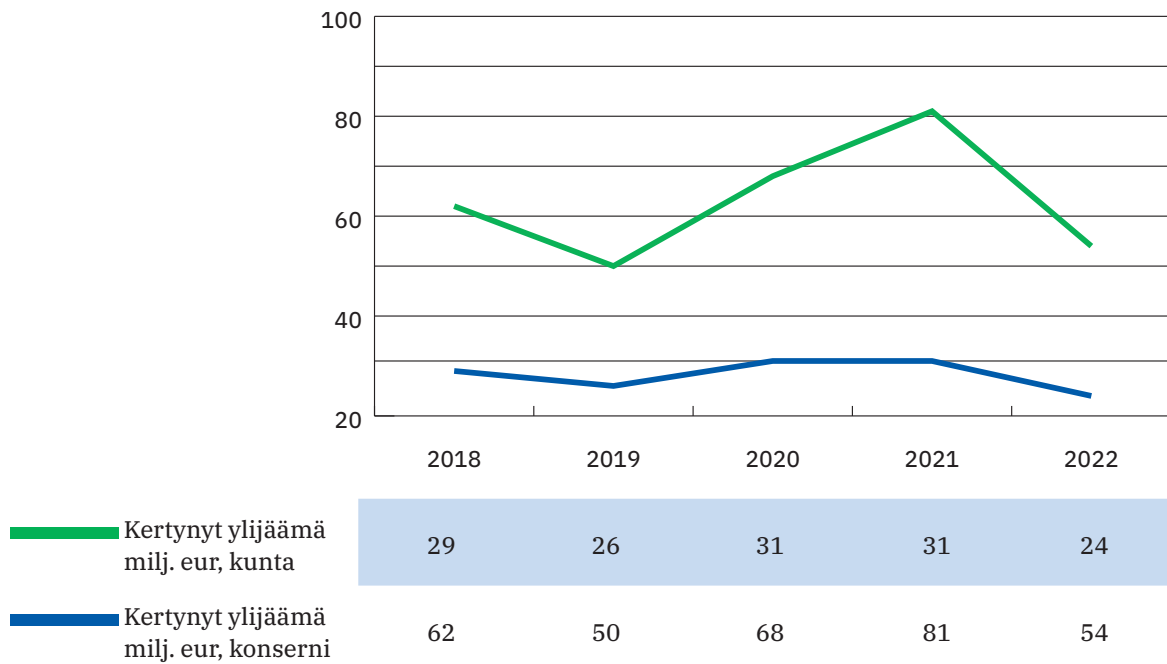
Tilikauden 2022 tulokseen vaikutti myös Siun soten alijäämien kattaminen, joka tuli tehtäväksi kuntayhtymän purkautuessa sekä palkkaharmonisointi. Siun soten mak-suosuuksien kasvu oli yhteensä 25,7 milj. euroa, josta Joensuun kaupungin osuus Siun soten vuoden 2022 alijäämän kattamisesta oli 16,8 milj. euroa ja palkkaharmonisoinnin vuoden 2022 osuus oli 4,7 milj. euroa. Vuoden 2022 osuus palkkaharmonisoinnista kirjattiin palvelujen ostoihin pakollisena varauksena. Yhteensä Joensuun kaupungin osuus palkkaharmonisoinnista oli 10,2 milj. euroa. Vuoden 2021 osuus Siun soten palkkaharmonisoinnista 5,4 milj. euroa kirjattiin kaupungin tilinpäätöksessä oman pääoman oikaisuna edellisten vuosien yli-/alijäämäerien kautta. Lisäksi Siun sotella oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 17,1 milj. euroa katettavaa alijäämää, josta Joensuun osuus oli runsaat 7 milj. euroa.

Alkuperäinen talousarvio oli 0,9 milj. euroa ylijäämäinen. Muutettu talousarvio oli laadittu 8,4 milj. euroa alijäämäiseksi johtuen Siun soten palkkaharmonisointiarviosta. Tilikauden tulos toteutui muutettua talousarviota parempana, mutta talousarviota parempi toteutuma oli kuitenkin pääosin seurausta kirjausten tarkentumisesta Siun soten alijäämän kattamisen osalta.

Vuosi 2022 oli haasteellinen sijoitusmarkkinoilla niin osakekurssien, korkosijoitusten kuin valtionlainojenkin näkökulmasta. Poikkeuksellisen hyvänä toteutuneen vuoden 2021 jälkeen kaupungin rahastojen markkina-arvo laski yhteensä runsaalla 12 milj. eurolla (10,6 %) edellisvuoteen nähden. Rahastojen tilikauden tulos jäi 5,2 milj. euroa alijäämäiseksi.

Muutoin haastavaa taloustilannetta paransi verotulojen ennakoitua parempi kehitys. Verotulojen kertymä oli 5,7 % edellisvuotta parempi. Verotulojen kasvu ylsi vahvan yhteisöverokehityksen johdosta koko maata korkeammaksi. Valtionosuuksia kertyi 175,3 milj. euroa, joka oli 6,3 % edellisvuotta enemmän.

Kuvaaja 1: Kumulatiivisen ylijäämän kehitys kunnassa ja konsernissa 2018–2022 (milj. euroa)

Edellisessä taulukossa on kuvattu kaupungin ja konsernin kertyneen ylijäämän kehitystä. Vuoden 2021 osalta kertynyttä ylijäämää on

kaupungin osalta korjattu Siun soten palkkaharmonisoinnista vuodelle 2021 kirjatun osuuden mukaisesti.

Tarkastuslautakunta:

Vuosi 2022 oli talouden näkökulmasta erittäin haastava Joensuun kaupungille ja tilikausi toteutui alijäämäisenä. Osittain tilikauden alijäämää selittää voimaanpanolain mukainen velvoite sote-kuntayhtymien alijäämien kattamisesta sekä Siun soten palkkaharmonisointi. Joensuun kaupungin osuus Siun soten palkkaharmonisointi oli yhteensä 10,15 milj. euroa, josta kuluvaikutteisesti ja pakollisena varauksena kirjattiin vuoden 2022 osuus 4,7 milj. euroa. Vuoden 2021 palkkaharmonisointi kohdistuva osuus, 5,4 milj. euroa kirjattiin olennaisen virheen korjauksena taseen kertyneen yli-/alijäämätilin oikaisuksi. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kaikki palkkaharmonisoinnista tehdyt varaukset ovat sote-kuluja. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kaupungin tulee huolehtia, että vuosien 2021 ja 2022 sote-kulut tulevat oikein ilmoitetuksi Valtionkonttorille/valtiovarainministeriölle.

Talouden tasapainotusta arvioitaessa Joensuun kaupungilla ei ole taseessa kattamatonta alijäämää. Aiemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää oli oman pääoman oikaisun jälkeen 31,3 milj. euroa. Tilikauden 2022 alijäämä oli 6,8 milj. euroa ja siten kertynyttä ylijäämää jää 24,5 milj. euroa.

Kokonaisuudessaan sote-kulujen huomattava kasvu vuonna 2022 on erittäin huolestuttavaa ja seuraukset tulevat olemaan kauaskantoiset. Sote-uudistuksen rahoitusmalliin sisältyi kunnille kannuste pienentää sote-kuluja. Vuodelle 2022 jäsenkuntien Siun sotelle antama budjettiraami oli alle edellisen vuoden toteuman ja nykyinen inflaatiotilanne, henkilöstön saatavuusongelmat, hyvinvointialueen valmistelu ja pandemiasta toipuminen huomioiden epärealistinen. Siun soten vuosien 2017–2020 keskimääräinen kustannuskehitys oli noin 0,7 % ja vuosina 2021–2022 toimintakulut kasvoivat keskimäärin noin 6 %, mikä on hiukan valtakunnan tasoa enemmän.

Osa menojen kasvusta johtuu palkkaharmonisointi arvion kasvusta ja alijäämien kattamisesta. Sote-kulujen kasvu tulee todennäköisesti näkymään Joensuussa ennakoitua pienempinä valtionosuuksina ja tätä kautta lisääntyvinä talouden haasteina. Siun soten palkkaharmonisoinnin lopullinen vastuu ja kohdentuminen kunnille on vielä epävarmaa.

Tarkastuslautakunta esittää huolen kaupungin sijoitusten kehittymisestä ja sijoitustoiminnasta. Vaikka kaupungin rahastojen hoitaminen on siirretty salkunhoitajalle, tulee kaupungin aktiivisesti seurata sijoitusten kehittymistä ja varmistua, että sijoitustoiminnassa noudatetaan kaupunginvaltuuston 12.12.2022 hyväksymiä rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteita sekä huomioidaan vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

4.2 Talouden kehitys vuosivertailuna

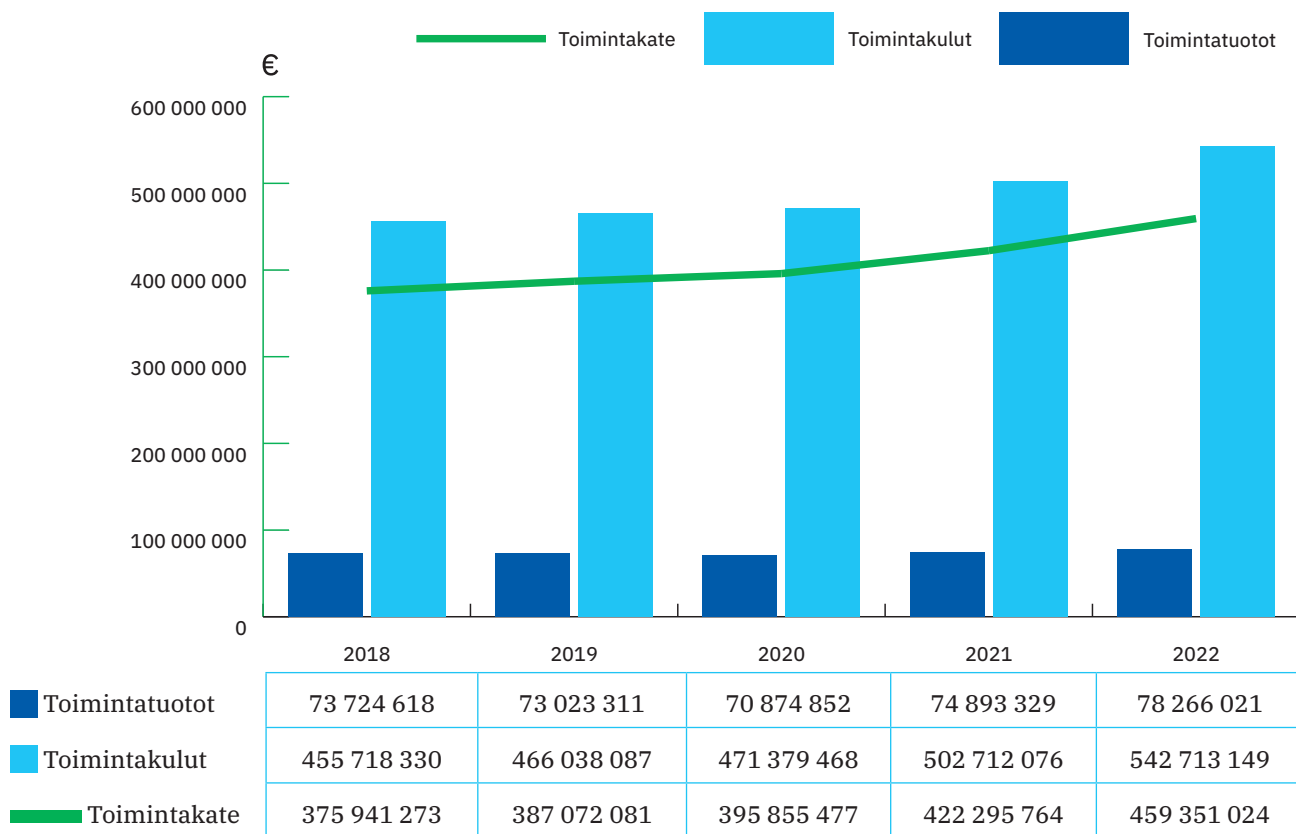
Vuosivertailussa tulee huomioida koronapandemia ja sen torjumiseksi tehtyjen rajoitustoimien vaikutus kaupungin palveluihin ja talouteen vuosina 2020–2022 sekä valtion eri tavoin kohdentuneet koronatukitoimet vuosien välillä, minkä vuoksi vuodet 2020–2022 eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään. Lisäksi tuloslaskelmaa tarkasteltaessa tulee huomioida, että Siun soten vuodelle 2021 kohdistuvaa palkkaharmonisointia koskevaa oikaisua ei ole korjattu vertailutietoihin tuloslaskelman osalta. Vertailuvuosien osalta yleisesti todettakoon vuoden 2021 olleen taloudellisesti poikkeuksellisen hyvä ja vuosi 2022 poikkeuksellisen huono.

Toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 3,4 milj. euroa (4,5 %). Toimintatuottojen kertymä yhteensä oli 78,3 milj. euroa. Toimintatuottojen sisällä myyntituotoista eniten kasvoivat joukkoliikenteen tuotot 1,1 milj. euroa. Maksutuotot kasvoivat yhteensä n. 0,4 milj. euroa. Koronapandemian helpottuminen näkyi erityisesti pääsymaksutuotoissa sekä kansalaisopiston kurssimaksutuotoissa. Tuet ja avustukset kasvoivat yhteensä 1,2 milj. euroa johtuen palkkatuen, hanketukien ja koulumatkatukien kasvusta.

Toimintakulut kasvoivat edellisvuoteen verraten 40,0 milj. euroa (8,0%). Kasvusta lähes kaikki kohdistui peruskaupunkiin. Joensuun Veden toimintakulut kasvoivat 0,6 milj. euroa. Merkittävintä kasvu oli palvelujen ostoissa, jotka toteutuivat n. 32 milj. euroa edellisvuotta suurempina (9,3 %). Palvelujen ostojen toteumaa selittää pääosin Siun Soten maksuosuuksien kasvu, joka oli yhteensä 25,7 milj. euroa. Henkilöstömenot kasvoivat 4,9 milj. euroa (4,5 %). Henkilöstömenojen kasvua selittää paitsi henkilöstömäärän kasvu, myös palkankorotukset ja sijaismenojen kasvu. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot kasvoivat 1,5 milj. euroa (8,2 %) edelliseen vuoteen nähden.

Toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden 37,1 milj. euroa (8,8 %). Verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu oli 5,9 %. Toimintakate kuvaa kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla ja kunnissa se on aina miinusmerkkinen. Alla olevassa kuvassa esitetään toimintakatteen kehitystä vuosina 2018–2022. Kuvaajasta nähdään, että toimintakatteen kehitys jatkui kasvusuuntaisena, ja kasvu oli vuosien 2021–2022 välillä aiempia vuosia suurempaa.

Kuvaaja 2: Kaupungin toimintatuottojen, toimintakulujen ja toimintakatteen kehitys vuosina 2018–2022

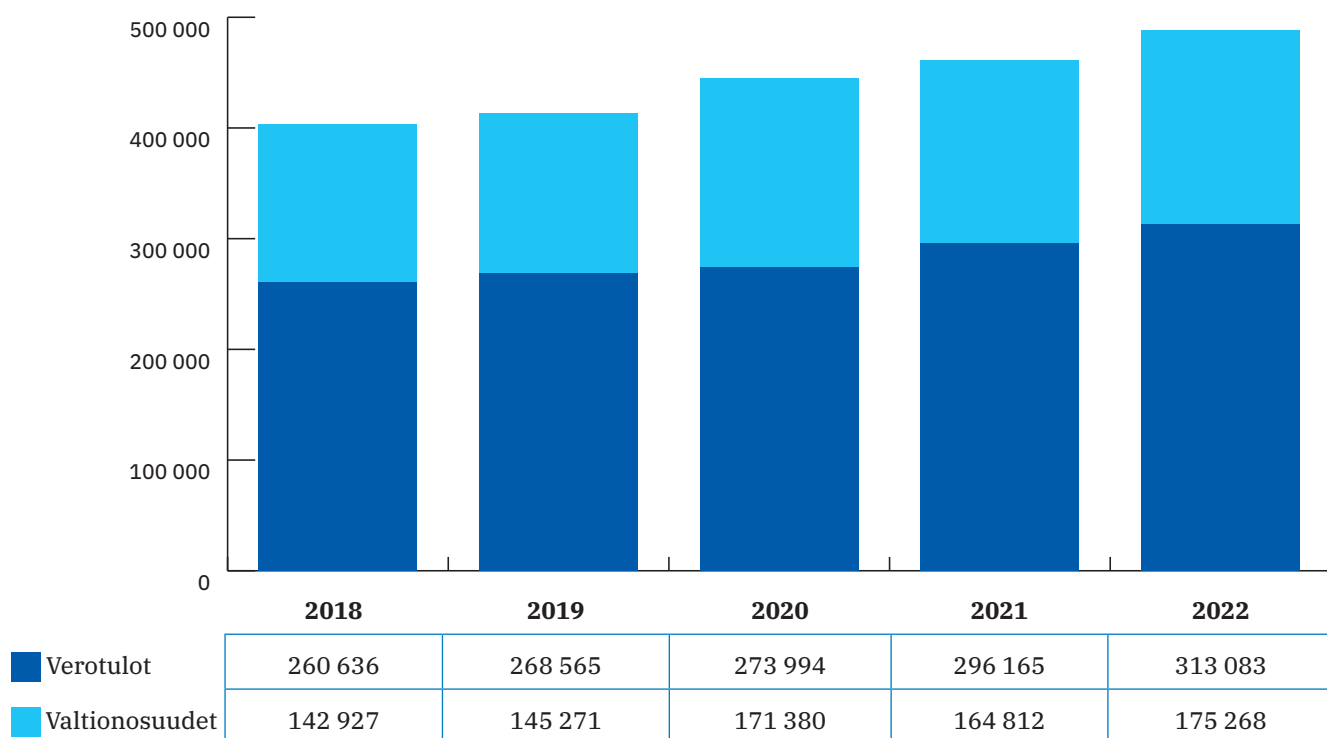

Verotulot kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 16,9 milj. euroa (5,7 %). Vuoteen 2021 nähden kunnallisveroja kertyi 10,5 milj. euroa (4,3 %) ja yhteisöveroja 5,4 milj. euroa (16,7 %) enemmän. Verotulojen kasvua selittää myönteisen työllisyyskehityksen ohella vuoden 2021 koronatuen loppuosuus ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen kompensointi yhteisöveron jako-osuutta korottamalla.

Kiinteistöverokertymä kasvoi 1,0 milj. euroa vuoteen 2021 verraten rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotuksen takia.

Valtionosuuksia kertyi 175,3 milj. euroa. Valtionosuudet kasvoivat edellisvuoteen nähden 10,5 milj. euroa, 6,3 %. Kasvua oli kaikissa valtionosuuserissä.

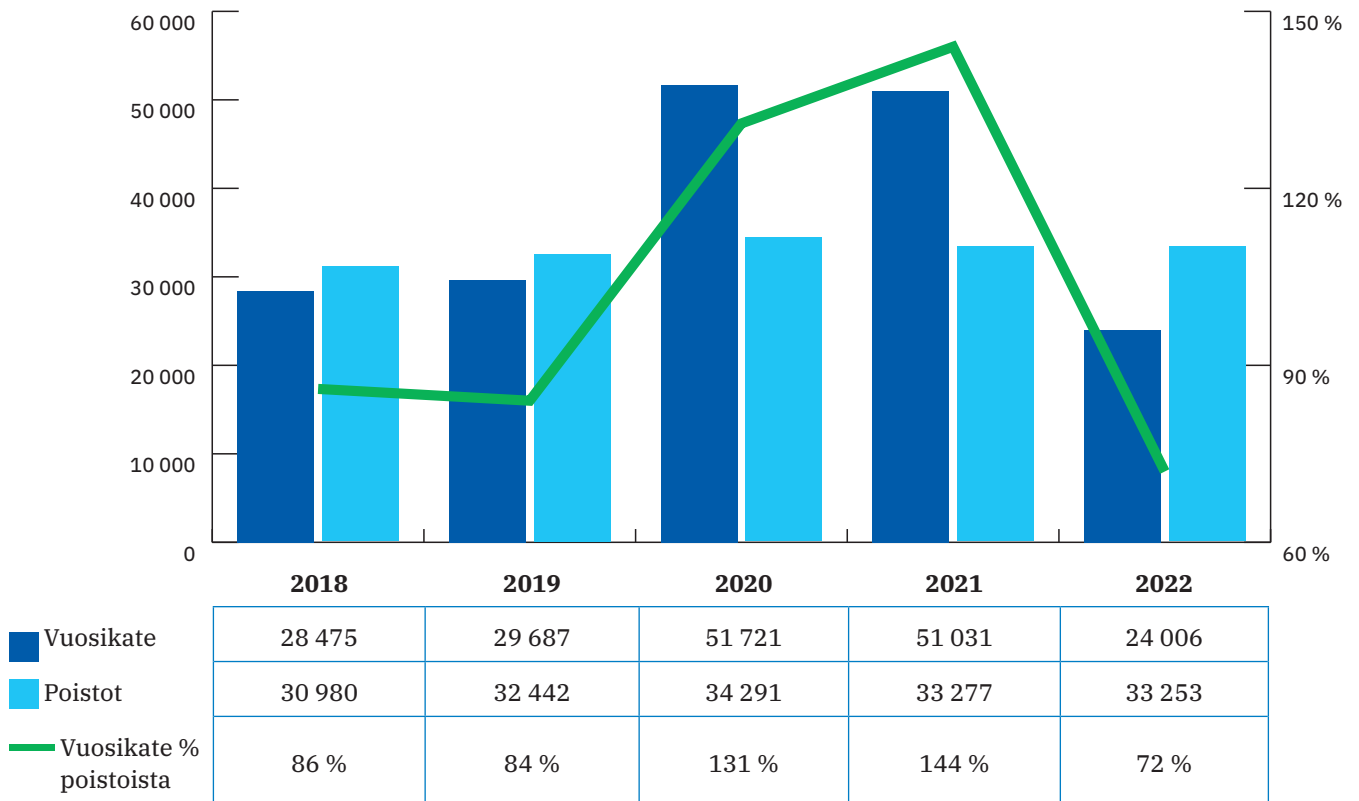
Kuvaaja 3. Kaupungin verotulot ja valtionosuudet vuosina 2018–2022, 1 000 euroa.

Vuosikate kuvaa kaupungin tulorahoituksen riittävyttä. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Mikäli vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus voidaan nähdä

olevan riittävällä tasolla. Seuraava kuvaaja osoittaa, että kaupungin vuosikate puolittui vuoden 2021 tasosta, eikä kaupungin tulorahoitus riittänyt vuonna 2022 kattamaan poistoja poistojen ollessa viime vuosien tasolla.

Kuvaaja 4. Vuosikate, poistot (1000 €), vuosikate % poistoista 2018–2022.

Tarkastuslautakunta:

Kaupungin toimintamenot jatkoivat kasvuaan vuonna 2022, ja samoin toimintakate heikkeni entisestään. Tarkastuslautakunta kantaa huolta toimintakatteen kehityksestä ja kaupungin tulorahoituksen riittävydestä tulevina vuosina. Vuosikate on vuosina 2020–2021 kattanut kaupungin suunnitelman mukaiset poistot, mutta vuonna 2022 tulorahoitus ei riittänyt kattamaan poistoja. Tilikaudella 2022 tulosta rasittivat kertaluontoiset erät, mutta myös vallitseva globaali tilanne, kuten kustannusten nousu.

4.3 Laina- ja vuokravastuiden kehitys

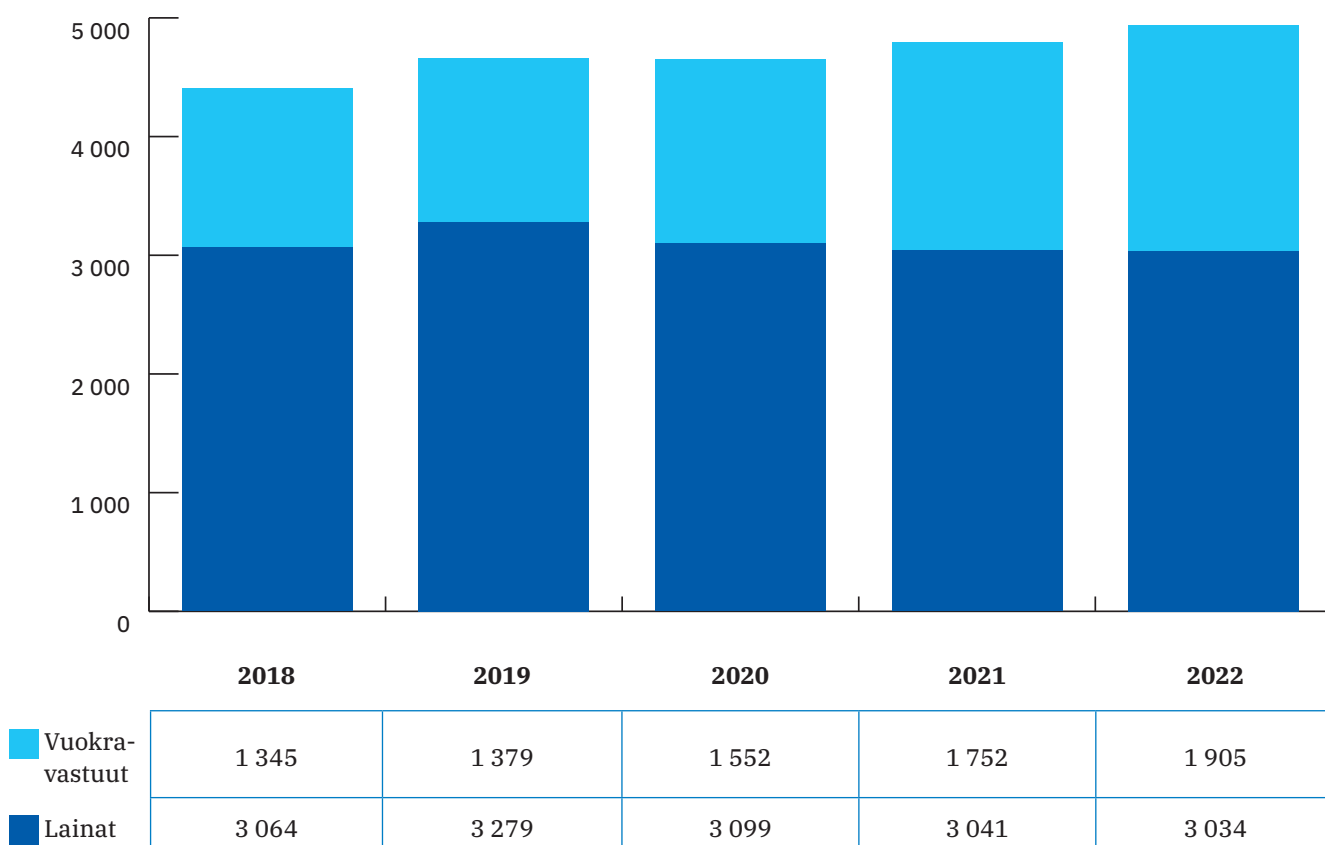
Kaupungin lainakanta kasvoi edellisvuoteen nähden 0,3 milj. euroa. Asukaskohtainen lainakanta jatkoi laskua ja oli tarkastelujakson alimmalla tasolla, 3 034 €/asukas. Laskua edelliseen vuoteen oli 7 €/asukas. Koko konsernin lainakanta taas kasvoi edellisestä vuodesta noin 7,6 milj. euroa ollen 7 209 €/asukas. Lainakanta jäi muutetussa talousarviossa arvioitua pienemmäksi investointimenojen toteutuessa arvioitua pienempänä ja Siun soten alijäämän maksun ajoittuessa vuoden 2023 puolelle.

Lainakannan lisäksi kaupungin talonrakennusinvestointeja on rahoitettu kiinteistöleasingrahoituksella. Vaikka kaupungin asukaskohtainen lainakanta laski, kasvoivat

kokonaisvastuut vuokravastuiden kasvusta johtuen. Kaupungin vuokravastuut kasvoivat 153 €/asukas edellisvuoteen verrattuna. Vertailussa on kuitenkin huomioitava, että vuoden 2022 vuokravastuu sisältää noin 20 milj. euroa hyvinvointialueelle 1.1.2023 siirtynyttä vuokravastuuta. Kaupunginhallituksen avainmittareissa lainakannan ja vuokravastuiden tavoitetilaksi oli asetettu 5033 €/asukas, mikä toteutui.

Kaupungin lainat ja vuokravastuut olivat kokonaisuudessaan yhteensä 383 milj. euroa (2021: 370 milj. euroa) ja konsernin 723 milj. euroa (2021: 707 milj. euroa). Seuraavassa kuvaajassa on kuvattu lainojen ja vuokravastuiden asukaskohtaista kehitystä vuosina 2018–2022. Kuvaaja osoittaa kaupungin kokonaisvastuiden jatkaneen kasvua vuokravastuiden kasvun myötä.

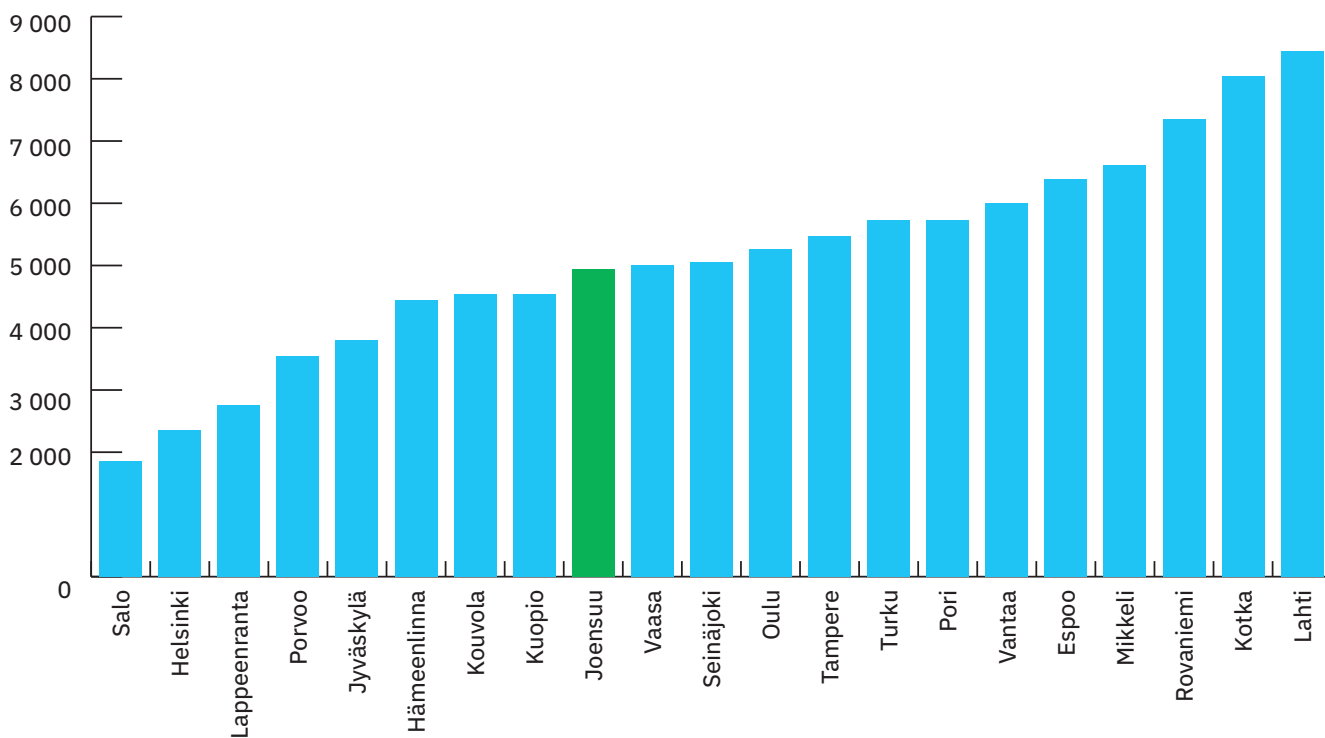
Kuvaaja 5. Lainat ja vuokravastuut kaupunki (€/asukas) 2018–2022.

Lainakantaa ja vuokravastuita tarkasteltiin vuonna 2022 myös vertaamalla niitä verrokkikuntien tasoon. Vertailu 21 suurimman kaupungin kanssa osoittaa Joensuun lainakannan asukasta kohden olevan verrokeista 7. matalin, kun vuoden 2021 vertailussa Joensuun asukaskohtainen

lainakanta oli viidenneksi matalin. Sen sijaan vuokravastuiden asukaskohtainen määrä on Joensuussa 7. korkein. Kun tarkastellaan Joensuuta lainojen ja vuokravastuiden yhteenlasketulla tunnusluvulla, Joensuu sijoittuu vertailussa verrokkien keskivaiheille.

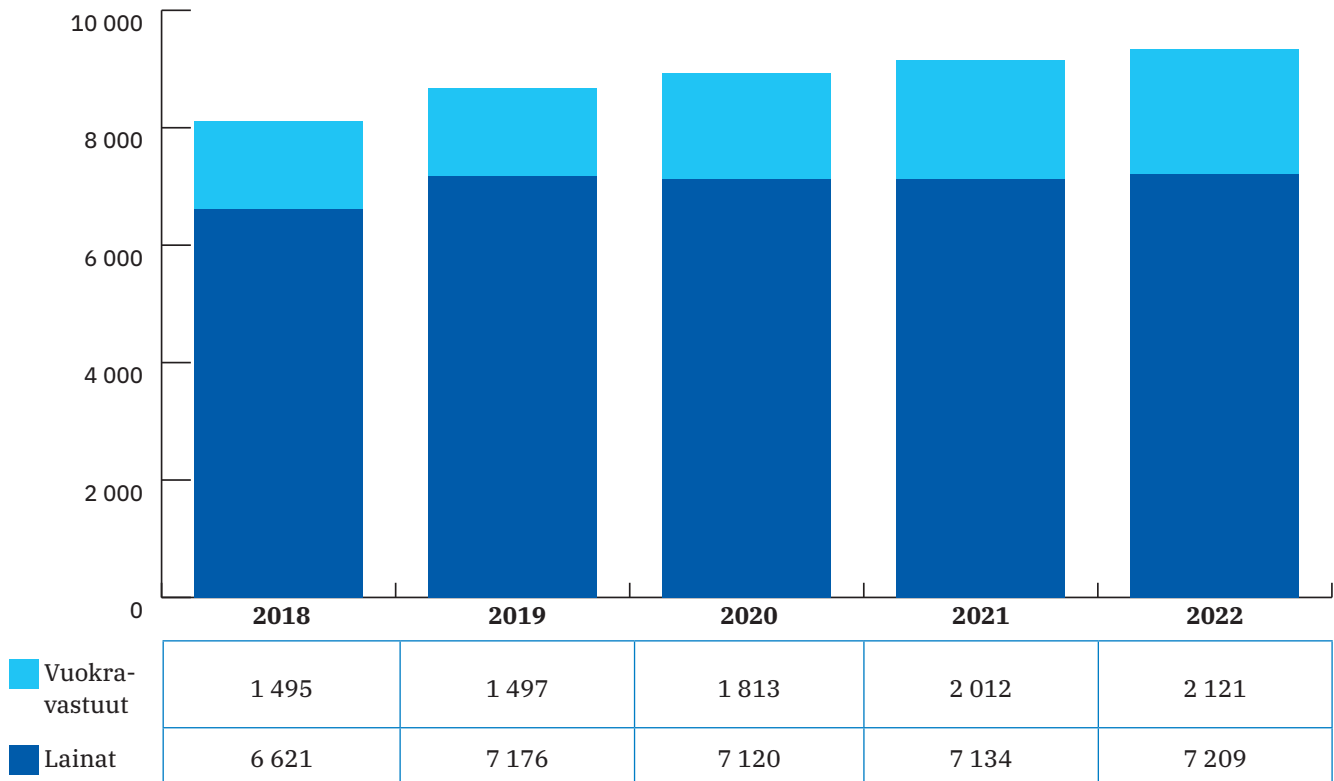
Kuvaaja 6. Verrokkitarkastelu kaupungin lainakanta ja vuokravastuut (€/asukas).

Joensuun kaupunkikonsernin lainojen ja vuokravastuiden asukaskohtainen määrä kasvoi vuoteen 2021 verraten 185 euroa olleen 9 330 €/asukas. Kuvaajasta nähdään,

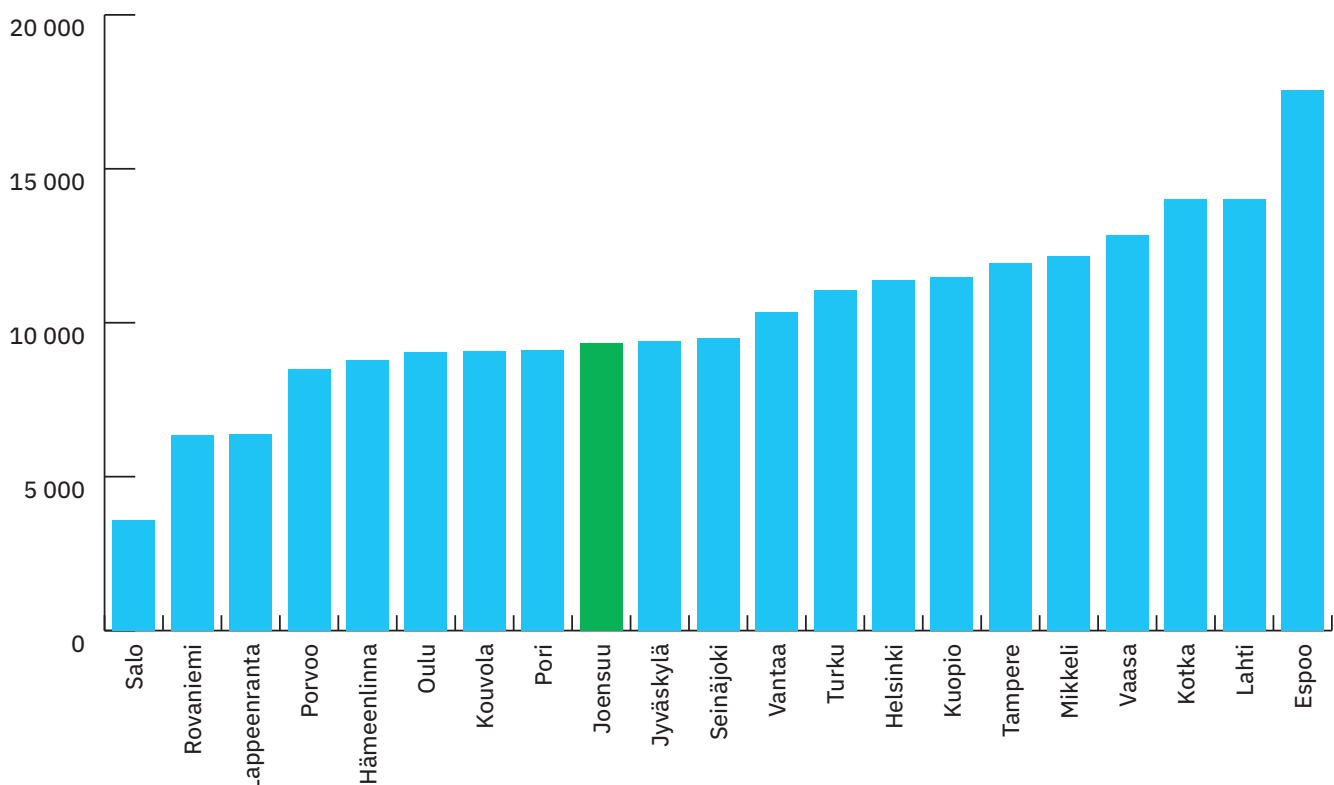
että konsernissa sekä asukaskohtainen lainakanta että vuokravastuut ovat kasvaneet tasaisesti koko tarkasteluajanjakson.

Kuvaaja 7. Lainat ja vuokravastuut konserni (€/asukas).

Verrokkitarkastelu osoittaa, että myös Joensuun kaupunkikonsernin lainakanta ja vuokravastuut ovat verrokkien keskivaiheilla asukaskohtaisella tunnusluvulla tarkasteltuna.

Kuvaaja 8. Verrokkitarkastelu konsernin lainakanta ja vuokravastuut (€/asukas).

Rahoitussopimusten yhteenlaskettu suojausaste (lainakanta ja leasingvastuut) on noin 39,7 %.

Tarkastuslautakunta:

Kaupungin strategisena avainmittarina oli asukaskohtaisen lainakannan ja vuokravastuiden maltillinen kasvu. Tavoite toteutui, ja lainakanta ja vuokravastuut kasvoivat yhteensä 146 euroa asukasta kohden. Viime vuoden tavoin kaupungin asukaskohtainen lainakanta jatkoi laskuaan, kun taas vuokravastuut kasvoivat. Konsernissa sekä asukaskohtainen lainakanta että vastuiden määrä kasvoivat hieman. Kaupungin ja konsernin kokonaisvastuiden tarkastelu onkin tärkeää pelkän lainakannan tarkastelun sijasta.

Kaupungin investointitaso on ollut viime vuosina korkea ja lainakannan kasvu on ollut myös suurten kaupunkien vertailuryhmässä nopeaa. Laina- ja leasingvastuiden kasvu rasittaa kaupungin taloutta myös korkotason nousun myötä.

Kaupungin tavoitteena on lainakannan sekä vuokra- ja leasingvastuiden tason vakauttaminen vuoden 2021 tasolle vuoteen 2025 mennessä.

4.4 Investointien toteutuminen

Kaupungin investointitaso on ollut viime vuodet korkealla. Vuonna 2022 kaupunki investoi 40 milj. eurolla ja vuoteen 2021 verraten investointimenot kasvoivat 2,9 milj. euroa. Investoinnit toteutuivat kokonaisuudessaan 2,6 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienempinä osan investoinneista siirryttyä vuodelle 2023. Peruskaupungin (pl. liikelaitos) investointimenojen toteutuma oli 31,9 milj. euroa, mikä oli noin 3,1 milj. euroa alle talousarvion. Investointien nettomenot toteutuivat noin 4 milj. talousarviota pienempinä. Nettomenojen alitusta talousarvioon nähden selittää investointimenojen toteutumisen ohella talousarviossa arvioitua suurempina toteutuneet rahoitusosuudet sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot.

Toimitilainvestoinneista merkittävimpiä vuonna 2022 olivat Karsikon alakoulu ja Mehtimäkihalli, jotka otettiin käyttöön vuoden aikana. Karsikon alakoulun hanke toteutui muutetun kustannusarvion 17,85 milj. euroa puitteissa kokonaiskustannusten ollessa 17,37 milj. euroa. Mehtimäkihallin hankkeen kustannusarviota (10,7 milj. euroa) muutettiin talousarviomuutoksella (KH 26.9.2022 §341) ja hankkeen kustannukset olivat lopulta yhteensä 11,3 milj.

Taulukko 1. Toiminnan ja investointien rahavirta

	2018	2019	2020	2021	2022
Toiminnan ja investointien rahavirta 1000 €, peruskunta	-9 491	-17 643	13 665	19 389	-13 117
Toiminnan ja investointien rahavirta 1000 €, konserni	-42 165	-40 956	8 065	19 101	-10 356

euroa, ja ylitys päivitettyyn kustannusarvioon 23 tuhatta euroa.

Lisäksi käynnistettiin Sirkkalan yläkoulun, liikuntakeskushankkeen ja Pekkalan pelastusaseman rakentaminen.

Kaupunkirakennepalveluiden kehittämishankkeista merkittävimmät hankkeet olivat Haapajoen ja Multimäen asuinalueiden katuverkon rakentaminen, Penttilänrannan alueen kehittäminen, Vehkalahdentien, Uutelantien ja Mutalan alueen katuverkon peruskorjaukset, Mehtimäen tekonurmen uusinta, Koulukadun peruskorjaus ja Rata-pihan melusuojaustoimet.

Seuraavassa taulukossa on esitetty kaupungin toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, joka kääntyi vuonna 2022 negatiiviseksi. Vertailuvuosina 2018–2022 toiminnan ja investointien rahavirta on ollut negatiivinen lukuun ottamatta vuosia 2020 ja 2021. Toiminnan ja investointien rahavirta tilinpäätösvuodelta ja neljältä edelliseltä vuodelta kertoo investointien omarahoituksen toteutumisesta pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta esittää huolen inflaatio- ja korkoympäristön muutoksen vaikutuksesta käynnissä oleviin investointeihin sekä kaupungin korkokustannuksiin. Kohoava korkotasoa tulee vaikuttamaan kaupungin talouteen, sillä kaupungin lainoista kiinteistöleasing huomioiden 60,3 % on vaihtuvakorkoista. Lisäksi rakennuskustannusten nousu vaikuttaa meneillään oleviin ja tuleviin investointihankkeisiin. Investointitaso tulee mitoitaa kestävän talouden mahdollistamalle tasolle niin, että kaupungin velkaantumisen kasvu pysähtyy.

4.5 Talousarvion toteutuminen

Suurimmat poikkeamat talousarvion toteutumisessa kaupunginvaltuuston asettamilla sitovuustasoilla oli kaupunginhallituksen alaisten palveluiden osalta Siun soten maksuosuuksissa. Siun soten maksuosuudet alittivat muutetun talousarvion toimintakatteen 1,0 milj. eurolla johtuen palkkaharmonisointiarvion tarkentumisesta. Merkittäviä talousarvioylityksiä ei toteutunut kaupunginhallituksen alaisten palveluiden osalta. Elinvoimapalveluiden toimintakate ylittyi noin 100 tuhatta euroa (4,5 %).

Hyvinvoinnin toimialalla kasvatus- ja koulutuslautakunnan toimintakatteen ylitys talousarvioon nähden oli 1,4 milj. euroa. Lautakunnan tulosalueista hyvinvointipalveluiden talous ja hallintopalvelut toteutui talousarvion mukaisesti, mutta muut tulosalueet ylittivät talousarvion. Ylityksiin vaikutti mm. valmistavan opetuksen tarpeen kasvu Ukrainan sodan seurauksena sekä varhaiskasvatuksen tulosalueen henkilöstökulujen kasvu johtuen sairaspaisaoloista, uusien yksiköiden avaamisesta sekä varhaiskasvatuslain muutoksista hoitajamitoitukseen.

Kaupunkiympäristön toimialalla suurin poikkeama oli tilakeskuksen toimintakatteen talousarvioalitus 1,9 milj. euroa. Joensuu vesi -liikelaitoksen tilikauden tulos toteutui noin 0,5 milj. euroa talousarviota heikompana.

Investointimenot toteutuivat 3,1 milj. euroa talousarviota pienempinä. Investointimenot alittivat talousarvion kaikilla tulosalueilla, mutta pääosa talousarvioalituksista toteutui yleishallinnon ja tilakeskuksen tulosalueilla. Yleishallinnon investointimenot alittuivat 1,1 milj. euroa ja tilakeskuksen 1,2 milj. euroa. Tilakeskuksen talonrakennushankkeet toteutuivat noin 2 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempina. Tulos- ja rahoituslaskelman osalta merkittävin poikkeama oli pitkäaikaisten lainojen lisäyksen ja vähennyksen erotus (nettolainanoton tarve), joka toteutui 4,1 milj. euroa talousarviota pienempänä lainakannan jäädessä arvioitua pienemmäksi, mihin vaikutti investointimenojen toteutuminen arvioitua pienempänä.

Tarkastuslautakunta:

Merkittävimmät erot talousarvion toteutumiseen nähden aiheutuivat investointimenojen toteutumisesta muutettua talousarviota pienempinä osan hankkeista siirryttyä vuoden 2023 puolelle. Investointimenojen toteutuminen talousarviota pienempänä vaikutti edelleen lainakannan toteutumiseen talousarviota pienempänä.

5 Strategian toteutumisen arviointi

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin strategian ”Idän houkuttelevin” marraskuussa 2021. Strategia ohjaa koko kaupunkikonsernin tekemistä. Tavoitteena on hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat. Strategiset painopisteet ovat:

1. Vakaan ja vastuullisen talouden Joensuu
2. Elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden Joensuu
3. Osallisuuden menon ja meiningin Joensuu
4. Kasvatuksen, opetuksen ja opiskelun Joensuu
5. Osaavan ja innostuneen henkilöstön Joensuu
6. Kestävän kaupunkiympäristön Joensuu

Vakaan ja vastuullisen talouden Joensuun avainmittareista kaksi viidestä toteutui, yksi toteutui osittain ja kaksi ei toteutunut. Talouden tasapaino ei toteutunut tilikauden alijäämän ollessa 6,8 milj. euroa ja nettomenojen kasvettua verorahoitusta enemmän. Kaupungin laina- ja vuokravastuut asukasta kohden laskettuna kasvoivat hieman edellisestä vuodesta (2021: 4 847 €/asukas, 2022: 4 939 €/asukas), mutta pysyivät alle tavoitetasoa (5 033 €/asukas). Korjausvelan määrä aleni hieman toimitilojen osalta, mutta katu- ja osalta kasvoi. Kasvuun vaikutti osittain myös laskentatavan muutos.

Elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden Joensuun kymmenestä avainmittarista viisi ei toteutunut. Kaupungin nettomuuttotavoite saavutettiin ja väkiluku nousi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 77 521 asukkaaseen, mikä on kuitenkin 180 asukasta asetettua tavoitetta vähemmän. Väestönkasvu oli seurausta positiivisesta maahanmuutosta, nettomuutto muista kunnista oli negatiivista ensimmäistä kertaa vuoden 2010 jälkeen ja syntyvyys oli edellisvuotta pienempää. Työllisyysaste nousi tavoitteen mukaisesti ja työttömyysaste laski edellisestä vuodesta 0,7 %-yksikköä. Myös työttömien määrä aleni edellisvuoteen verrattuna.

Strategian pohjalta valmisteltiin vuoden 2022 aikana strategian toimeenpano-ohjelmat, jotka ohjaavat strategian toteuttamista.

Strategian toimeenpano-ohjelmia ovat:

1. Joensuun kaupungin digiohjelma 2022–2025
2. Joensuun kaupungin ilmasto-ohjelma 2022–2025 (KV 31.1.2022)
3. Joensuun maaseutuohjelma 2021–2025
4. Joensuun osallisuusohjelma 2021–2025

Tarkastuslautakunta seuraa strategisten painopisteiden avainmittareiden ja tavoitteiden kehittymistä strategiakaudella. Strategian toteutumista kuvaavien avainmittareiden toteutuminen vuonna 2022 on esitetty tilinpäätöksellä.

Suunta on oikea, vaikka tavoitteessa 12,0 % ei onnistuttu ja vuodelle 2025 asetettuun tavoitetilään, jossa työttömyysaste olisi valtakunnan keskiarvon tasolla on vielä paljon matkaa. Koko maan työttömyysaste oli 6,8 % ja laski 0,9 %-yksikköä edellisestä vuodesta. Lentoliikenteen osalta tavoite 3 lentovuoroa arkipäivisin ei tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toteutunut, vuorojen määrän jäädessä 1–2:een. Työpaikkojen tavoitetaso jäi lähes kaksituhatta paikkaa pienemmäksi. Yritysten liikevaihto jäi myös tavoitetta pienemmäksi. Yrittäjien kunta-barometrissä Joensuu jäi yli 50 tuhannen asukkaan kaupunkien joukossa sijalle 10 tavoitetasoa ollessa toinen ja vuoden 2020 lähtötason neljäs.

Kestävän kaupunkiympäristön Joensuun tavoitteista CO²-päästöjen ja nielun sekä JoJo-matkustajamäärien tavoitteissa onnistuttiin. Tontteja luovutettiin 47 kpl, joka on 11 talousarviomuutoksen mukaista tavoitetta vähemmän. Tyhjien liikehuoneistojen määrä keskustassa nousi, eikä tavoitetta tältä osin saavutettu.

Kasvatuksen, opetuksen ja opiskelun Joensuun avainmittareista neljä toteutui, yksi toteutui osittain, kaksi ei toteutunut ja

neljän osalta toteumatietoja vuodelle 2022 ei ollut saatavissa. Opiskelijakaupunkien nettosuositeluhaluukkuuden sijoitus putosi kaksi sijaa vuodesta 2020 Joensuun jäädessä sijalle 13 (tavoite 2022: sija 10). Varhaiskasvatuksen osallistumisaste (85 %) ylitti reilusti tavoitteet ja on tälle hetkellä parempi, kun vuodelle 2025 asetettu tavoite 80 %. Huoltajien asiakastyytyväisyys on pysynyt korkealla tasolla (ka. 4,4 %).

Osaavan ja innostuneen henkilöstön Joensuun osalta yksikään kolmesta tavoitteesta ei toteutunut. Vakituisten rekrytointien täyttöprosentit ja hakijamäärät putosivat, kun

taas työkyvyttömyyskustannukset kasvoivat ja sairauspoissaolot nousivat.

Parhaiten strategista painopistealueista toteutuivat **osallisuuden, menon ja meinigin Joensuun** tavoitteet. Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät nousivat, vaikkakaan eivät vielä aivan koronaa edeltävälle tasolle. Viisi tavoitetta toteutui, yksi tavoite toteutui osittain ja kolme tavoitetta ei toteutunut. Kahden tavoitteen osalta vuodelta 2022 ei ole toteumatietoja. Rekisteröityjen majoitusyöpymisten määrä kasvoi yli pandemiaa edeltäneen tason, joka kertoo osaltaan kotimaan matkailun kasvusta.

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian mukaisia toimenpiteitä on pyritty toteuttamaan vuonna 2022. Tavoitteiden toteutumisen arviointi kuitenkin osoittaa, ettei strategian tavoitteissa ole täysin onnistuttu ja tehtävää on paljon vuodelle 2025 asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Tarvitaan lisää konkreettisia toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana Joensuun sijoitusta yrittäjien kuntabarometrissä. Toimia yritysmyönteisyyden lisäämiseksi ja yritysten houkuttelemiseksi alueelle on tehtävä entistä aktiivisemmin. Kasvatuksen, opetuksen ja opiskelijoiden Joensuun osalta houkuttelevuutta opiskelijoiden näkökulmasta tulee lisätä. Osaavan ja innostavan Joensuun tavoitteisiin ei ole päästy.

6 Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen

Kuntalain § 110 mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Idän houkuttelevin -strategian tavoiteasetanta ohjasi rinnakkaisessa valmisteluajataulussa vuoden 2022 talousarvion valmistelua, joka oli siten strategian ensimmäinen toteutusvuosi. Tulosalueille asetetut tavoitteet on johdettu strategian painopisteiden tavoitelinjauksista.

Tässä luvussa on esitetty tarkastuslautakunnan arvio kaupunginvaltuuston vuoden

2022 talousarviossa asettamien tavoitteiden toteutumisesta toimialoittain. Koska tavoitteita on paljon, jokaista yksittäistä tavoitetta ei arvioida erikseen vaan tarkastuslautakunta keskittyy arvioinnissa erityisesti niiden tavoitteiden arviointiin, jotka eivät ole toteutuneet. Lisäksi lautakunta tuo esiin asioita, joissa toimialoilla on erityisesti onnistuttu. Konserniyhteisöille asetettuja tavoitteita on käsitelty erikseen arviointikertomuksella konserniyhteisöjä koskevan arvioinnin yhteydessä. Tarkastuslautakunta seuraa tavoitteiden toteutumisen tilannetta vuoden aikana arviointikuulemisissa sekä osavuosikatsausten yhteydessä.

6.1 Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen alaisia tulosalueita ovat yleishallinto, työllistäminen, konsernipalvelut, Siun soten maksusuodet, elinvoimapaalvelut ja Pohjois-Karjalan hankintatoimi.

Yleishallinnon tulosalueen toimintakate toteutui noin 0,5 milj. euroa talousarviota parempana. Tulosalueelle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Joensuun lentoliikenne jatkuu ostoliikenteenä elokuun puoleen väliin saakka, jonka jälkeen palataan kaupalliseen toimintaan.	Kaupallinen operaattori on löytynyt. Arkipäivien lentovuoroja on kolme päivittäin.	Ei toteutunut	Ei toteutunut
Itärata Oy on aloittanut toimintansa ja Joensuun junamatkustajamäärät ovat kasvussa.	Itärata Oy on perustettu, toiminta on järjestäytynyt ja Porvoo–Kouvola-yhteyden suunnittelua valmistellaan. Vähintään kaksi yhteistoimintatapaamista VR:n kanssa.	Toteutui	Toteutui
Toteutamme Urheilukaupunki Joensuu -ohjelmaa.	Ohjelman toteutus käynnistynyt.	Toteutunut osittain	Toteutunut osittain

Joensuun lentoliikenteeseen ei vallitsevasta maailmantilanteesta johtuen ole saatu kaupallista operaattoria. Arkipäivien lentoja vuonna 2022 oli yhdestä kahteen niin, että viikkotasolla lentovuoroparien määrä

oli noin 10. Itärata Oy:n toiminta eteni suunnitellusti. Urheilukaupunki Joensuu -ohjelman toteutus käynnistyi vaikkakaan ei kaikilla ohjelman osa-alueilla.

Työllistämisen tulosalueen toimintakate alitti talousarvion noin 200 tuhannella eurolla. Tulosalueelle asetetut tavoitteet toteutuivat osittain.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Työttömyys vähenee.	Työttömyysasetavoite 12 %.	Ei toteutunut	Ei toteutunut
	Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntynyt nousevasta laskevaksi.	Toteutui	Toteutui

Koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste oli 13,4 % (2021: 14,9 %). Työttömien määrä laski 483 henkilöllä, joten työttömyys väheni, mutta valtuuston asettamaa työttömyysasetavoitetta 12 % ei saavutettu. Työttömistä työnhakijoista yli vuoden työttömänä olleita oli joulukuussa 34,4 %, joka

on 2,4 % edellisvuotta vähemmän. Työmarkkinoilla esiintyvistä kohtaanto-ongelmasta kertoo avoimien työpaikkojen määrän nousu. Lisäksi avoimiin työpaikkoihin oli aiempaa haastavampaa löytää osaajia työttömistä työnhakijoista.

Konsernipalvelujen tulosalueen toimintakate toteutui lähes 400 tuhatta euroa talousarviota parempana. Konsernipalveluille asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Tietojohtaminen ajantasaisilla tiedoilla on otettu osaksi joka päiväistä johtamista	Esihenkilöt käyttävät raportteja säännöllisesti	Ei toteutunut	Ei toteutunut
Sijoitustoiminnan perusteiden linjaukset päivitetään. Arvioidaan tulevaisuus- ja elinkeinorahastojen sääntöjen tarkistustarve ja valmistellaan tarvittavat muutokset.	Sijoitustoiminnan perusteiden linjaukset päivitetty. Tulevaisuus- ja elinkeinorahastojen sääntöjen tarkistustarvearviointi ja tarvittavat muutokset valmisteltu.	Toteutui	Toteutui
Tehostetaan asiakashankintaa erityisesti työperäisten maahanmuuttajien osalta	Maahanmuuttajapalvelujen uusien työperäisten muuttajien asiakasmäärä, 30 henkilöä	Toteutunut osittain	Ei toteutunut
Edistetään kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä ja kiinnittymistä alueelle	Työllisyyspalvelujen ja oppilaitosten kanssa sovitut toimintamallit, toimintamallit ovat käytössä syksyllä 2022	Toteutunut osittain	Ei toteutunut

Tietojohtamisen osalta raportteja ei ole saatu jokapäiväiseen käyttöön tavoitellussa laajuudessa, eikä asetettu tavoite näin ollen toteutunut.

Sijoitustoiminnan perusteet hyväksyttiin valtuustossa 12.12.2022 ja samalla rahastojen säännöt tarkistettiin. Rahoituksen perusteisiin on määritelty kaupungin

ottolainaukseen ja antolainaukseen liittyvät käytännöt sekä periaatteet takausten myöntämiseen ja korkoriskin hallintaan. Sijoitustoiminnan perusteissa on määritelty sijoitustoiminnan yleiset periaatteet. Sijoitustoiminnan yleisten periaatteiden päivityksen johdosta tarkastettiin myös tulevaisuus- ja elinkeinorahastojen sääntöjä.

Maahanmuuttajapalvelujen uusien työperäisten muuttajien asiakasmäärätavoitteena oli 30 henkilöä. Talousarvion toteumatietojen perusteella työoleskeluvalla olevia asiakkaita oli vuoden 2022 aikana yhteensä 20 henkilöä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoite ei toteutunut. Toteumaraportoinnista ei selviä, että työllisyyspalvelujen ja oppilaitosten kanssa olisi sovittu toimintamallit, jotka olisivat olleet käytössä syksyllä 2022. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vuodelle 2022 asetetun tavoitteen toteuttamisessa ei näin

6.1.1 Siun sote

Siun soten osalta valtuusto on asettanut tavoitteet Siun soten maksuosuuksille. Talousarviossa 2022 Siun soten maksuosuudeksi arvioitiin 275,6 milj. euroa. Maksuosuuksia korotettiin talousarviomuutoksella 22 miljoonaa euroa ja lopulliset maksuosuudet alittivat muutetun talousarvion noin miljoonalla eurolla.

Joensuun kaupunki ei onnistunut hillitsemään sosiaali- ja terveystalouden kehitystä vuonna 2022 vaan sosiaali- ja terveystalouden menot kasvoivat yli 31 milj. euroa (11,5 %) edellisestä vuodesta. Vuoden 2022 maksuosuuksien lisäksi kaupungin osuus Siun soten vuoden 2022 alijäämän 39,64 milj. euroa kattamisesta oli 16,8 milj. euroa. Lisäksi kuntayhtymä kirjasi palkkaharmonisointivelkaan liittyvän pakollisen varauksen, josta Joensuun kaupungin osuus oli yhteensä 10,15 milj. euroa (tilinpäätöskäsittely jakaantuen vuosille 2021–2022). Vuoden 2021 tilinpäätöksessä olleesta 17,1 milj. euron katettavasta alijäämästä Joensuun osuus oli reilu 7 milj. euroa.

Siun soten alijäämät katettiin jäsenkuntien keväällä 2022 hyväksymän perussopimusta koskevan muutoksen mukaisesti.

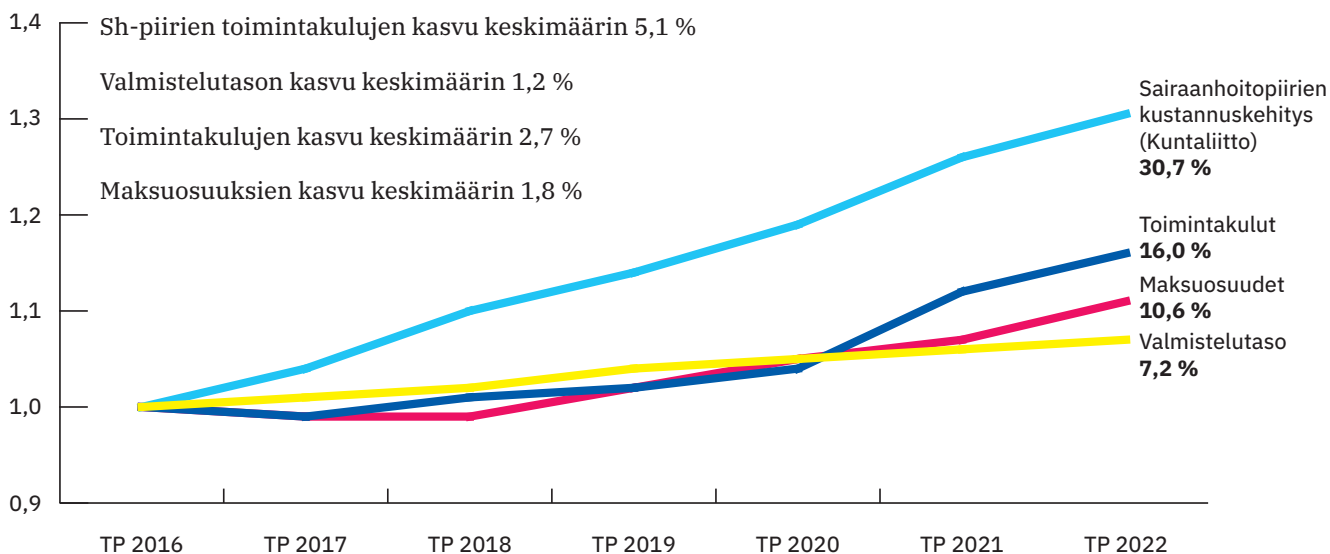
ollen onnistuttu. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä ja kiinnittymistä alueelle on edistetty tiivistämällä yhteistyötä työllisyyspalvelujen ja oppilaitosten välillä, mutta yhteistyön jatkuvuuden takaamiseksi ja toimenpiteiden konkretisoimiseksi tulisi sopia selkeät toimintamallit.

Konsernipalveluille asetetut ja henkilöstöpalveluille vastuutetut osaavan ja innostuneen henkilöstön Joensuun seitsemän tavoitetta toteutuivat kaikilta osin.

Tarkistetun perussopimuksen mukaan vuoden 2021 osalta tilinpäätöksen mukainen alijäämä katetaan kuntayhtymän lakkautuessa hyvinvointialueiden perustamisen yhteydessä vuoden 2021 kuntakohtaisten sosiaali- ja terveystalouden toteutuneiden nettokustannusten mukaisessa suhteessa ja vuodelta 2022 kertyvä ali-/ylijäämä jaetaan vuoden 2022 kuntakohtaisten sosiaali- ja terveystalouden toteutuneiden nettokustannusten mukaisessa suhteessa.

Siun soten valmisteluvaiheessa tavoitteeksi Siun soten kustannuskehitykselle annettiin enintään 1,2 %. Kuuden toimintavuoden toimintakulujen keskimääräinen kasvu on ollut noin 2,7 %, tämä luku pitää sisällään myös koronaepidemian kustannukset. Jäsenkuntien maksuosuudet ovat samaan aikaan kasvaneet keskimäärin 1,8 %. Vuosien 2017–2020 keskimääräinen kustannuskehitys oli noin 0,7 prosentin luokkaa. Vuosina 2021 ja 2022 toimintakulut ovat kasvaneet keskimäärin noin 6 %, mikä on jopa hiukan valtakunnan tasoa enemmän. Tämä osoittaa, että integroidulla organisaatiolla on huomattavan hyvät mahdollisuudet toiminnan tehostamiseen heti alkuvaiheessa, mutta vastaavaa kehitystä ei ole mahdollista toteuttaa pysyvästi.

Kuvaaja 9. Valmistelutason tavoitteen, toimintakulujen toteuman sekä jäsenkuntien maksuosuuksien kumulatiivinen muutos suhteellisesti tarkasteltuna (Lähde: Siun soten tilinpäätös 2022).

Siun soten tilinpäätöksen 2022 perusteella Siun soten kulukehitys poikkeaa kaiken kaikkiaan valtakunnallisesta tasosta koko toiminta-aikana merkittävästi (14,7 %), mikä tarkoittaa euroissa noin 100 milj. euron säästöä. Suuresta kuntien katettavaksi jäävästä alijäämästä huolimatta voidaan todeta, että Siun sote kuntayhtymä on THL:n tarveakioiduilla kustannusmittareilla

järjestänyt palvelut 525 euroa/asukas/vuosi valtakunnan keskimääräistä kustannustasoa edullisemmin.

Siun soten palkkaharmonisoinnin lopullinen vastuu ja kohdentuminen kunnille on vielä epävarmaa. Siun soten toiminta päättyi vuoden 2022 lopussa hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023.

Tarkastuslautakunta:

Joensuu on Pohjois-Karjalan suurin kaupunki, jolla on tärkeä rooli alueensa elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden kehittämisessä. Joensuun saavutettavuuden turvaaminen lento- sekä junaliikenteellä vaatii useiden tekijöiden huomioimista ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Lentoliikenteen jatkuvuuden turvaaminen Joensuussa on tärkeää sekä alueen elinkeinoelämän että matkailun kannalta. Joensuun lentoasema on tärkeä liikenneväylä alueelle ja sen läheisyyteen sijoittuneille yrityksille. Junaliikenteen osalta on tärkeää varmistaa, että Joensuun rautatieasema säilyy merkittävänä liikenneyhteyksien solmukohtana Pohjois-Karjalan ja koko Itä-Suomen alueella. Tämä edellyttää junayhteyksien parantamista (Itärata Oy), junien määrän lisäämistä ja aikataulujen suunnittelua matkustajien tarpeita vastaavaksi.

Urheilukaupunki Joensuu -ohjelma edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa kaupungissa, tukee urheiluseuroja ja -tapahtumia sekä parantaa urheilumahdollisuuksia kaupunkiympäristössä. Ohjelman tavoitteet ovat hyvät, vaikkakin osittain kilpaurheiluun keskittyvät. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta tärkeää on panostaa liikunnallisuuden lisäämiseen myös muutoin kuin kilpaurheilutoiminnan keinoin.

Tietojohdaminen tarkoittaa sitä, että organisaatiossa käytetään tietoa päätöksenteon tukena ja johtamisen välineenä. Tämä ei ole toteutunut ja raportteja ei ole saatu täysin hyödynnettyä. Joensuussa olisi pyrittävä tehostamaan tietojohdamista digitalisaation avulla, jolloin ajantasaiset tiedot auttaisivat tekemään parempia päätöksiä ja seuraamaan

organisaation toiminnan kehittymistä. Tietojohtamisella pyritään tuottavuuden ja palvelujen parantamiseen.

Konsernipalveluissa on käytössä digitaalisia työkaluja ja teknologioita, jotka auttavat organisaatiota tehokkaammassa toiminnassa. Digiohjelma voisi sisältää esimerkiksi laajasti sähköisiä asiointipalveluita, tietojärjestelmiä ja muita digitaalisia ratkaisuja. Tietojohtaminen ja digiohjelmat tuovat merkittäviä hyötyjä organisaatiolle ja sen asiakkaille. Vastuullinen omaisuuden hoito on tärkeää ympäristön ja resurssien kestävästä käytöstä.

Työvoiman saatavuuden turvaaminen on tärkeää yritysten ja yhteiskunnan toiminnan kannalta. Koulutuksen ja työperäisen maahanmuuton edistäminen ovat tärkeitä tekijöitä, jotka auttavat vastaamaan työvoiman tarpeeseen ja edistävät alueellista talouskasvua.

Siun soten toiminnan päättyessä kertyneet alijäämät tulivat katettavaksi jäsenkunnilta. Siun soten kuudetta toimintavuotta leimasivat omistajakuntien määrittämä erittäin tiukka budjettiraami (budjetti alle edellisen vuoden toteutuman). Siun soten budjetin ylitykset johtuivat henkilöstön saatavuusongelmista, palvelutuottajien hinnankorotuksista, korkeasta inflaatiosta ja hyvinvointialueen valmistelusta. Lisäksi keskusneuvotteluihin edennyt palkkaharmonisointi rasitti omistajakuntasuhteita ja lisäsi merkittävästi taloudellista riskiä. Kaupungin tulee huolehtia, että vuosien 2021 ja 2022 todelliset sote-kulut tulevat oikein ilmoitetuksi Valtiokonttorille/valtiovarainministeriölle vuoden 2021 palkkaharmonisoinnin osuuden kirjauskäsittelystä huolimatta.

6.2 Osallisuus- ja vetovoimalautakunta

Osallisuus- ja vetovoimapalveluiden tehtävänä on vastata kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä asukaslähtöisyyden edistämisestä, kaupungin vetovoimaisuuden ylläpitämisestä ja kasvattamisesta sekä kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista. Osallisuus- ja vetovoimapalveluihin sijoittuvat myös tapahtumapalvelut, maaseutualueiden palvelupisteet sekä maaseutuhallinnon viranomaispalvelujen yhteistyön järjestäminen. Osallisuus- ja vetovoimalautakunta toteuttaa osallisuus- ja maaseutuohjelmien toimenpiteitä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa.

Osallisuus- ja vetovoimalautakunnan toimintakate 2 169 tuhatta euroa toteutui noin 126 tuhatta euroa talousarviota parempana.

Osallisuus- ja vetovoimalautakunnalle asetetusta 13:ta toiminnallisesta tavoitteesta kahdeksan toteutui, kolme toteutui osittain ja kaksi ei toteutunut tulosalueen oman arvion mukaan.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Maaseutualueiden palvelupisteiden asukaslähtöinen kehittäminen	Konseptit kehitetty alueiden erilaisuus ja kehittävä arviointi huomioiden	Toteutunut osittain	Toteutunut osittain
Aluekummitoiminta käynnistetään	Toimintamalli luotu ja testattu	Ei toteutunut	Ei toteutunut
Vahvistamme Joensuun veto-voimaa markkinointiviestinnän keinoin	Toteutetaan yksin tai yhdessä kumppaneiden kanssa ajankohtaisia markkinointikampanjoita, joista yhtenä tehdään maaseutumarkkinointikampanja	Toteutui	Toteutui
Kaupungin kokous- ja kongressipalveluiden toteuttamista vahvistetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa	Alueen kokous- ja kongressipalveluiden tuottamiseksi on järjestäytytty ja haettu alueelle kaksi uutta kokousta ja kongressia yhteistyössä kumppaneiden kanssa	Toteutui	Toteutui
Opiskelijakaupunki Joensuu -ohjelma valmistellaan ja hyväksytään vuonna 2022	Opiskelijakaupunki Joensuu -ohjelma on valmistunut ja hyväksytty	Ei toteutunut	Ei toteutunut

Maaseutualueiden palvelupisteiden asukaslähtöistä kehittämistä toteutettiin järjestämällä kysely alueen asukkaille. Vuoden aikana on toteutettu asukasiloja pitäjien alueilla, joissa asukkaat pääsivät keskustelemaan ajankohtaisista asioista kaupungin viranhaltijoiden ja muiden työntekijöiden kanssa.

Kaupungin brändityö sai kiitosta, kun alkukestästä lanseerattu Joensuun ”Helppo hengittää -brändi” palkittiin syksyllä valtakunnallisessa Finnish Comms Awards -gaalassa.

Kokous- ja kongressipalveluiden tavoitteena olleesta kahdesta uudesta kongressista yksi

vahvistui vuoden 2022 aika ja toisen osalta neuvottelut olivat alkuvuodesta 2023 vielä kesken. Huolta herättää, miten heikentyneet lentoyhteydet ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan isompien kokous- ja kongressipalveluiden järjestämisestä Joensuussa.

Opiskelijakaupunki Joensuu -ohjelman valmistelu aloitettiin, mutta valmistuminen on siirtynyt vuoden 2023 puolelle. Strategista panostusta tarvitaan, jotta Joensuusta saadaan entistä houkuttelevampi opiskelijoiden silmissä.

Tarkastuslautakunta:

Osallisuuden edistäminen on tärkeää, jotta kaikki kaupunkilaiset tuntevat kuuluvansa yhteisöön ja voivat osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Joensuussa on tärkeää edistää osallisuutta ja mahdollistaa osallisuuden kokemus kaikille kaupunkilaisille.

Erityisryhmien tarpeet, kuten esteettömyys ja saavutettavuus, tulee huomioida kaikessa kaupungin toiminnassa, jotta kaikki voivat osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Osallistuva budjetointi tukee mainiosti osallisuutta ja mahdollistaa osallisuuden kokemuksen kaikille kaupunkilaisille.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että asukkaiden toiveet on huomioitu palveluiden kehittämisessä. Tarkastuslautakunta näkisi mielellään myös osallisuus- ja vetovoimalautakunnan jalkautuvan maaseutupiitäjiin, jotta alueet tulevat myös päättäjille tutuiksi ja eri alueiden ääni saadaan kuuluviin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Opiskelijakaupunki Joensuu -ohjelman toimenpiteissä huomioitaisiin myös joukkoliikenteen toimivuus opiskelijoiden näkökulmasta, opiskelijoiden jääminen Joensuuhun opiskelujen jälkeen, turvallisuus, liikunta (myös muilta kuin huippu-urheilun osalta) sekä yhdyspinta terveydenhuoltoon. Kaikki nämä asiat osaltaan edistävät myös muiden strategiatavoitteiden toteutumista.

6.3 Hyvinvoinnin toimiala

Hyvinvoinnin toimiala jakautuu kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisiin sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunnan alaisiin tulosalueisiin.

6.3.1 Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisia tulosalueita ovat hyvinvointipalvelujen talous- ja hallintopalvelut, hyvinvoinnin edistämisen palvelut, koulutuspalvelut sekä varhaiskasvatustalvet.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisten tulosalueiden toimintakate yhteensä ylittyi lähes 1,4 miljoonalla eurolla. Suurin osa ylityksestä (noin 0,9 milj. euroa) aiheutui varhaiskasvatuksesta, jossa toimintakulut ylittivät lähes miljoonalla. Ylitystä selittävät

henkilöstökulujen kasvu, johon vaikutti varhaiskasvatustalvet uudistuksen vaikutuksen henkilöstömitoitukseen, kasvaneet sairauspoissaolot ja uusien yksiköiden avaaminen. Lisäksi kotihoidontuki ylittyi ennakoitua suuremmasta alle 3-vuotiaiden lasten kotioidosta johtuen. Koronaan liittyvien suojatarvikkeiden hankinta ja sähkön hinnan nousu lisäsivät aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksia.

Asetetuista toiminnallisista tavoitteista talousarvion perusteella 15 toteutui, 2 toteutui osittain ja 2 ei toteutunut.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin eteenpäin vieminen toteutuu	Toimenpiteet on tehty tavoitteen mukaisesti.	Toteutui	Toteutui
Tuetun leikin määrä lisääntyy päiväkodeissa	Tuetun leikin määrä kasvaa 10 %.	Toteutunut osittain	Ei toteutunut
Ylipainoisten lasten osuus vähenee	2–6-vuotiaat tytöt enintään 13,5 % 2–6-vuotiaat pojat enintään 21,5 %	Ei toteutunut	Ei toteutunut
Harrastamisen Suomen mallin mukainen toiminta vakiintuu	Vähintään 26 koulussa toteutetaan mallin mukaista harrastustoimintaa.	Toteutunut osittain	Toteutunut osittain
Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolojen vähentäminen	Sairauspoissaolojen määrä vähenee 10 % vuoden 2021 tasosta.	Ei toteutunut	Ei toteutunut

Koulutuspalveluiden ja varhaiskasvatuksen tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia on toteutuksen perusteella viety eteenpäin suunnitellun aikataulun mukaisesti. Tuetun leikin määrän kasvun arviointi perustuu työntekijöiden itsearviointiin, jonka perusteella tavoitteessa (+ 10 %) ei ole onnistuttu vuoden 2021 keskiarvon ollessa 3,92 ja vuoden 2022 keskiarvon 3,93. Tavoitteen ylipainoisten lasten osuus vähenee osalta vuoden 2022 lukuja ei vielä tilinpäätösvaiheessa ollut saatavilla, joten tavoitteen toteutumista ei täysin voida arvioida.

Harrastamisen Suomen mallin mukainen toiminta käynnistyi 25 koulussa ja yhden koulun mukaan tuloa valmistellaan keväälle 2023, joten tavoite (26 koulua) lähes toteutui. Kerhoja on yhteensä 117. Toimintaan saatiin 166,5 tuhatta euroa avustusta lukuvuodelle 2022–2023. Sama tavoite on asetettu myös liikunta- ja kulttuuripalveluille, jotka ovat raportoineet tavoitteen toteutumisen.

Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyys on korkealla tasolla (ka. 4,5 asteikolla 1–5). Kyselyn perusteella huoltajat olivat erityisen tyytyväisiä ammattitaitoisesta henkilökunnasta, monipuolisesta lasten eri

taitoja kehittävästä toiminnasta sekä tukea tarvitsevien lasten huomioimisesta. Henkilöstön suuri vaihtuvuus nostettiin esiin haasteena sekä kaupungin että yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Toimialan alaisissa palveluissa koronapandemia vaikutti edelleen erityisesti henkilöstön, oppilaiden ja lasten poissaoloihin. Lisäksi maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä kasvoi merkittävästi Ukrainasta sotaa paenneiden lasten myötä ja toimialalla jouduttiin tekemään erityisjärjestelyitä toiminnan, henkilöstön kuin tilojenkin osalta. Valmistavan opetuksen oppilasmäärä kasvoi kuukausittain ja viidellä koululla aloitettiin uutena kielenä ukraina oman äidinkielen opetuksessa. Lisäksi mm. perhekoulussa huomioitiin Ukrainasta tulleet perheet.

Koulutilojen osalta Karsikon uusi koulu valmistui ja koulutoiminta pääsi käynnistymään tiloissa lokakuun 2022 lopussa, Sirkkalan koulukiinteistön muutostyöt Pielisjoen koulun yläkoulukäyttöön alkoivat, Karhunmäen koululle tuli kesällä 2022 lisää moduulikoulutiloja, Enon koulun suunnittelu valmistui ja Hammaslahden koulun hankesuunnitelma vahvistettiin syksyllä 2022.

Tarkastuslautakunta:

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalle asetetuista toiminnallisista tavoitteista lähes kaikki toteutuivat.

Unicefin Lapsiystävällinen kunta työn osalta tarkastuslautakunta toivoisi näkyvämpää viestintää ja tiedottamista ohjelmasta sekä toimeenpanosuunnitelman toimenpiteiden edistämistä. Tarkastuslautakunta kysyy, miten Lapsiystävällinen kunta -mallin on tarkoitus näkyä kaupungin toiminnassa ja kuinka Joensuu aikoo erottautua muista vastaavan tunnustuksen saaneista kunnista?

Koulutuspalveluille asetetut tavoitteet ovat pääosin laadullisia (esim. suunnitelman laadinta) ja tavoitteiden toteuma on raportoitu hyvin lyhyesti (esim. suunnitelma laadittu). Tarkastuslautakunta näkisi mielellään vaikuttavampia tavoitteita ja mittareita esimerkiksi ilmoitettuihin kiusaamistapauksiin liittyen.

Ylipainoisten lasten osuuden kasvu on kansanterveyden näkökulmasta huolestuttava suunta. Varhaiskasvatuksen ja kodin sekä koulun ja kodin välinen yhteistyö sekä toimiva ja tiivis yhteys kouluterveydenhuollon kanssa on välttämätöntä, jotta lasten ylipaino saadaan laskuun. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä monipuolisten liikuntamahdollisuuksien säilyttämistä koulujen läheisyydessä. Lasten ylipainon kehittymistä tulisi tarkastella ja tavoitteita asettaa myös vanhemmille ikäluokille. Ylipainoisten lasten osuus 8. ja 9. luokan oppilaista on jatkossa yksi kunnille vuoden 2023 alusta maksettavan hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan (HYTE-kerroin) tulosindikaattoreista. HYTE-kerroin on kannustin, mikä tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Tilinpäätöksessä raportoidun perusteella nuorten asioiden edistämiseksi on tehty määrätietoisesti töitä. Kaupungin nuorisotiloihin on panostettu ja uudet ja valmistuvat tilat ovat hyviä ja saatu nopeasti käyttöön. Etsivän harrastustoiminnan kautta tavoitetusta 446 nuoresta vakituinen asiakkuus muodostui 230 nuoren kanssa. Sinkkolan kotieläinpihan suosioista kertoo 32 tuhatta kävijää kesällä 2022. Kotieläinpihalla on myös iso työllistämisvaikutus kaupungin kesätyöntekijöille ja kesätyöohjelman kesätyöntekijöille.

Tarkastuslautakunta kiinnittää vuoden 2021 arvioinnin tavoin huomiota erilaisten hankkeiden suureen määrään hyvinvoinnin toimialalla. Vaikka hankkeet ovat tärkeä tapa rahoittaa erilaista toimintaa, tulee hankkeen tavoitteiden olla selkeät ja hankkeen jälkeinen jatkumo arvioida hankkeeseen lähdeittäessä.

Koulutoimi onnistui nopeasti reagoimaan Ukrainan sotaa paenneiden perheiden palveluiden järjestämiseen.

6.3.2 Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan alaisia tulosalueita ovat kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta yhteensä talousarvio ylittyi noin 190 tuhatta euroa,

johon vaikutti erityisesti liikuntapalveluiden henkilöstökulujen ylitys sijaistarpeesta johtuen sekä yleinen kustannustason nousu.

Kaikki kulttuuri- ja liikuntalautakunnan alaisille tulosalueille asetetut tavoitteet toteutuivat toimialan oman arvion perusteella.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Liikuntapaikkoja koskevan kyselyaineiston tulosten hyödyntäminen	Kyselyn tulokset huomioitu liikuntapaikkasuunnittelussa.	Toteutui	Toteutui
Liikkumisaktiivisuuden lisäämiseen tähtäävän suunnitelman laatiminen	Liikunta-aktiivisuus-kyselyn pohjalta luotu suunnitelma liikkumisaktiivisuuden nostamiseksi.	Toteutui	Toteutui
Mahdollisuuksia kulttuurille	Yleisömäärät lisääntyvät. Avustusten määrä pysyy ennallaan.	Toteutui	Toteutui

Liikuntapaikkoja koskeva kysely on tehty ja kyselyn tulokset on analysoitu. Tilinpäätöksessä raportoidun perusteella tuloksia hyödynnetään liikuntapaikkasuunnittelussa. Lisäksi tulosalueella on toteutettu kysely liikunta-aktiivisuudesta, jonka pohjalta on laadittu suunnitelma liikkumisaktiivisuuden nostamiseksi. Liikuntapaikkojen kävijämäärät palasivat lähelle koronapandemiaa edeltänyttä aikaa. Motonet Areenan käyttöönotto viivästyi tammikuusta keväälle 2022, minkä seurauksena tuotot jäivät 90 tuhatta euroa pienemmiksi. Vuoden 2022 liikuttajaksi Kulttuuri- ja liikuntalautakunta valitsi Pyhäselän urheilijat. Pyhäselän urheilijoissa on

tehty pitkäjänteistä työtä erityisesti lasten ja nuorten liikuttamiseksi. Jäähallien käyttöaste vuonna 2022 oli 59 %, kun tavoite oli 70 %. Aiemman kahden hallin sijaan käytössä oli kolme hallia. Päiväaikainen käyttö oli vähäisempää, koska koulut ja päiväkodit eivät lisänneet käyttöään. Kolmen hallin käyttö tuli seuroille nopealla aikataululla, eikä heidän resurssinsa ehtineet reagoimaan muutoksiin. Lisäksi koronan jälkimainingit ja kilpahallin tulipalon vaikutukset heijastelivat vielä vuonna 2022.

Kulttuuripalveluiden osalta tapahtumien määrät ja kävijämäärät ovat nousseet osin jopa koronaa edeltävistä ajoista.

Tarkastuslautakunta:

Kulttuuri- ja liikuntapalveluille asetetut tavoitteet toteutuivat kaikilta osin, vaikkakin toteumatietojen raportointi on osin epätarkkaa, eikä tavoitteen toteutumisesta saa täyttä varmuutta. Esimerkiksi kulttuuripalveluille asetetun tavoitteen ”ulkoistettujen tapahtumien määrä kasvaa” osalta on raportoitu yhdestä ulkoistamisen kilpailutuksesta ja tapahtuman toteutumisesta. Tiedossa ei ole, onko määrä kasvanut edellisestä vuodesta.

Tarkastuslautakunta on huolissaan jäähallien alhaisesta käyttöasteesta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteumatiedot on raportoitu osin ympärilyöreästi, eikä täysin mittaria vastaavasti. Tarkastuslautakunta toivoo toteumatietojen osalta selkeämpää raportointia.

Käyttäjien kuuleminen liikuntapaikkojen suunnittelussa on erittäin tärkeää ja voi osaltaan auttaa nostamaan liikkumisaktiivisuutta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että oppilaiden tuen toimintamalli saadaan jalkautettua käytäntöön ja kehottaa koulutuspalveluita seuraamaan toimintamallin toteuttamisen edistymistä.

6.4 Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimiala jakautuu kaupunkirakennelautakunnan, Joensuun alueellisen jätelautakunnan sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisiin tulosalueisiin.

Kaupunkiympäristön toimialalla tapahtui vuonna 2022 toiminnallinen muutos, kun logistiikka siirtyi hyvinvointialuelainsäädännön vaatimusten takia Polkka Oy:öön. Joensuun seudun joukkoliikenteen tehtävissä toimivat henkilöt siirtyivät kaupunkirakennepalvelujen yhdyskuntasuunnittelun tulosalueelle vuonna 2023. Ukrainan sota ja koronapandemia vaikuttivat voimakkaasti toimialaan energia- ja rakennuskustannusten nousun sekä valmius- ja varautumistoiminnan kehittämisen osalta.

6.4.1 Kaupunkirakennelautakunta

Kaupunkirakennelautakunnan alaisia tulosalueita ovat kaupunkiympäristön toimialan hallinto- ja talous, yhdyskuntasuunnittelu, joukkoliikenne ja logistiikka, maaomaisuus, yhdyskuntatekniikka sekä tilakeskus.

Kaupunkirakennelautakunnan käyttöalouden toimintakate toteutui noin 1,9 milj. euroa muutettua talousarviota parempana,

johon vaikutti mm. joukkoliikenteen saama koronatuki 529 tuhatta euroa ja koulumatkatuski 154 tuhatta euroa sekä toimintamenojen 501 tuhannen euron alitus henkilöstömenojen ja palvelujen oston osalta. Tilakeskuksen tulostavoite toteutui noin 56 tuhatta euroa muutettua talousarviota heikommin.

Kaupunkirakennelautakunnan alaisille tulosalueille asetetut tavoitteet toteutuivat vaihtelevasti.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Toimitilojen korjausvelka pienenee	Korjausvelka enintään 36 milj. euroa	Toteutui	Toteutui
Katujen korjausvelka säilyy kohtuullisena	Korjausvelka enintään 12,4 milj. euroa (v. 2020 12,5 milj. euroa)	Toteutunut osittain	Ei toteutunut
Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen bussi- ja kuljetuskalustossa	13 sähköbussia käytössä	Toteutunut osittain	Toteutui
	Seitsemän uusiutuvaa dieseliä (HVO) käyttävää bussia käytössä		Ei toteutunut
	Raskaat kuorma-autot käyttävät uusiutuvaa dieseliä		Ei toteutunut
Pyöräilyreittien viitoituksen parantaminen Joensuun seudun pyöräreittien yleissuunnitelmaan perustuen	Viitoituksen toteutussuunnitelma pyöräilyn pääreittien osalta on valmistunut	Ei toteutunut	Ei toteutunut
Kokonaisselvityksen laatiminen kiertotalouden edistämisessä rakentamisessa	Selvitys tehty	Toteutunut osittain	Ei toteutunut
Kerrostalorakentamista ohjataan Penttilänrantaan	Penttilänrantaan toteutetun kerrostalorakentamisen kerrosala on vähintään 30 % kaupungin kerrostalorakentamisen kerrosalasta	Ei toteutunut	Ei toteutunut
Laaditaan yksilöity kehittämissuunnitelma keskustavision pohjalta	Suunnitelma valmis	Ei toteutunut	Ei toteutunut

Toimitilojen korjausvelka jäi tavoitteen mukaisesti alle 36 milj. euroon ollen 35,8 milj. euroa. Katujen korjausvelka määritettiin Joensuussa ensimmäisen kerran vuosina 2015/2016, jolloin korjausvelan määräksi arvioitiin 12,4 milj. euroa. Vuonna 2021/2022 korjausvelka-arviota päivitettiin vanhan pohjan mukaisesti, minkä perusteella korjausvelka olisi kasvanut 14,7 milj. euroon. Investointibudjetti ei ole siis riittänyt katujen korjausvelan hoitamiseen, eikä tavoitteen toteutumisessa korjausvelan tason osalta ole onnistuttu. Korjausvelan määrittäminen on työläs ja kallis operaatio, eikä sitä ole järkevää toteuttaa vuosittain. Uusi korjausvelan laskenta on tarkoitus tehdä vuonna 2023 osana katujen kunnonhallinnan toimenpideohjelmaa.

Kävely- ja pyöräteiden kunnossapito toteutui kunnossapitoluokituksen mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelmassa on asetettu kaupunkiympäristön toimialalle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoite, jonka mukaan Pielisjoen ylittävien siltojen mitauspisteessä jalankulun ja pyöräilyn yhteismäärä vuoteen 2024 mennessä on yhteensä vähintään 2,7 miljoonaa. Vuoden 2022 toteuma oli 2,26 miljoonaa, joten jalankulun ja pyöräilyn lisäämiseksi on edelleen tehtävä toimenpiteitä myös kaupunkiympäristön toimialalla. Pyöräilyreittien viitoituksen parantamisen osalta suunnitelman laadinta siirtyi vuoteen 2023 ja se toteutetaan yhteistyössä ELY:n sekä Kontiolahden ja Liperin kuntien kanssa.

Kiertotalouden lisäämisen mahdollisuuksien selvittäminen on käynnissä koko kaupunkiympäristön toimialueella ja Hikka-hanke (Hiilineutraali kiertotalouskaupunki) käynnistyi syksyllä 2022 jatkuen elokuuhun 2023. Varsinaista tavoitteen mukaista kokonais selvitystä kiertotalouden edistämisestä rakentamisessa ei ole raportoidun tiedon perusteella tehty.

Joukkoliikenteen osalta matkustajamäärät lähtivät vahvaan nousuun erityisesti loppuvuodesta 2022 ja palasivat lähelle koronaa edeltävää tasoa. Matkamäärät 2,3 milj. lisääntyivät noin 20 % vuodesta 2021. Matkamäärien lisääntymisen seurauksena joukkoliikenteen tuotot kasvoivat 1,1, milj. euroa edellisestä vuodesta. Paikallisliikenteessä

otettiin kesän aikana käyttöön 13 sähköbussia. Uusiutuvaa dieseliä (HVO) käyttävien bussien osalta tavoite ei toteutunut vielä vuoden 2022 aikana, mutta HVO otettiin käyttöön mm. kahdessa palveluliikenteen pikkubussissa, kotipalveluaterioiden ruoan kuljetuksissa ja henkilö- ja pakettiautoissa.

Rakennusmarkkinan hiipuminen vaikutti rakentamiseen liittyviin tavoitteisiin. Vaikka asuntorakentaminen oli hieman edellisvuotta vilkkaampaa asuntojen lukumäärillä mitattuna, väheni pientalojen rakentaminen 61 valmistuneeseen taloon, mikä on alhaisin määrä vuoden 1995 jälkeen. Joensuuhun valmistui asuinkerrostaloja 19 527 k-m², joista sijoittui Penttilänrantaan 2002 k-m² (10 %) tavoitteen ollessa 30 %. Tonttien kysyntä laski alimmilleen ainakin seurantajaksolla 2010–2022, omakotitalotontteja luovutettiin ainoastaan 58 (2021: 84). Tontteja on luovutettu pääosin vuokraamalla. Yhteensä uusia tontinvuokrasopimuksia ja päättyvien sopimusten uusimisia tehtiin noin 140 kappaletta. Maanvuokratulot kasvoivat 7,957 milj. eurosta 8,508 milj. euroon.

Metsien hoidon osalta myrskytuhojen raikaus oli aiempia vuosia suuritöisempää. Käytössä olevilla resursseilla ei onnistuttu pysymään tavoitellussa 10 vuoden kierrossa lähimetsien pienpuuston hoidossa.

Kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelman laadinta ei edennyt henkilöstöresurssin vajauksen vuoksi. Strategian tavoitelinjauksena on kehittää kaupunkikeskustaa kaikkien yhteiseksi olohuoneeksi, ympärivuotiseksi kulttuurin ja kohtaamisen paikaksi. Tori ja ydinkeskusta pidetään vetovoimaisena ja haluttuna paikkana yrityksille. Keskustan tyhjien toimitilojen määrä on kasvanut edellisestä vuodesta ja toimenpiteitä keskustan vetovoimaisuuden edistämiseksi tulisi tehdä pikimmiten. Talousarvion 2023 tavoitteiden mukaisesti kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteutuksen pitäisi olla käynnissä jo vuoden 2023 aikana.

Jätehuoltomääräysten uudistamistyö aloitettiin keväällä 2022 ja hyväksyttiin jätelautakunnassa joulukuussa 2022. Vuoden aikana uudistettiin myös jätehuollon palvelutaso vuosille 2022–2024.

Tilakeskus toimii erillisenä taseyksikkönä. Tilakeskus kuuluu kaupunkirakennelautakunnan alaisuuteen, mutta toimitilainvestointien osalta vastaava luottamustoimielin on kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto. Tilakeskuksen talous toteutui toimintakatteen osalta lähes talousarviossa,

ollen noin 38 tuhatta euroa talousarviota parempi. Tilakeskukselle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat lähes kaikilta osin. Toimitilojen käyttöaste oli vuoden lopussa 94,9 % ja tilojen vuokrataso ajantasaistiin keväällä 2022.

6.4.2 Rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisia tulosalueita ovat yhteiset palvelut, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja pysäköinninvalvonta. Yhteisiä palveluita lukuun ottamatta tulosalueiden tehtävät ovat viranomaistehtäviä, jotka määräytyvät pääasiassa lainsäädännön perusteella. Lautakunnan alaisten tulosalueiden talous yhteensä toteutui toimintakatteen tasolla tarkasteltaessa lähes talousarviossa.

Pysäköintivirhemaksujen määrä laski edellisestä vuodesta noin 2,5 tuhatta kappaletta (12 %) valvontahenkilöstön vaihtuvuudesta johtuen, minkä seurauksena myös pysäköintivirhemaksujen tuotot toteutuivat talousarviota pienempinä. Toisaalta myös henkilöstökulut toteutuivat talousarviota pienempinä.

Vähentyneen tonttikysynnän ja rakentamisen hiipumisen myötä myös myönnettyjen rakennuslupien määrä väheni 6 % edellisvuodesta ja rakennusten kuutiomäärä pieneni 24 %.

Tarkastuslautakunta:

Kestävän kaupunkiympäristön kehittäminen edellyttää monia eri toimenpiteitä ja huomioitavia asioita, kuten kestävän liikenteen kehittämistä päästöjä vähentämällä, rakennusten energiatehokkuuden parantamista, luonnon monimuotoisuuden suojelua ja jätehuollon kestävyuden edistämistä sekä kestävästä kehityksestä ja ympäristöystävällisiä ratkaisuja suosivan kaupunkisuunnittelun toteuttamista. Nämä toimenpiteet ovat tärkeitä kestävän kaupunkiympäristön edistämiseksi Joensuussa.

Kiertotalous on tulevaisuuden talousmalli. Sen avulla hillitään ilmastokriisiä, luontokatoa ja luonnonvarojen ylikulutusta. Tulevaisuudessa tarvitaan koulutusta, ohjausta ja neuvoja kestävän kiertotalouden varmistamiseksi. Näin erilaiset tuotteet ja materiaalit pysyvät käytössä pitkään ja turvallisesti. Kiertotalouden osalta tarkastuslautakunta näkisi mielellään suunnitelmien laatimisen sijaan vaikuttavampia ja konkreettisia toimenpiteitä.

Katujen korjausvelan osalta tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että laskelmat saadaan päivitettyä vuoden 2023 aikana.

Keväinen katupölyn määrä ja puhdistuksen hitaus aiheuttavat terveydellistä haittaa kaupunkilaisille. Tarkastuslautakunta on huolissaan kaupunkiympäristön toimialan katujen puhtaanapidon työkonoiden teknisestä uudistamisesta. Uusiin koneisiin tulisi varata talousarviossa enemmän rahaa.

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana kaupunkirakentamisen hidastumista. Rakentamisen hidastumiseen on vaikuttanut yleinen taloustilanne, rakentamisen hintataso sekä korkotason nousu. Tonttien kysyntään voidaan vaikuttaa kaupungin tonttien kilpailukykyisellä hinnoittelulla sekä vuokratason säätelyllä.

6.4.3 Joensuun Vesi

Joensuun Vesi -liikelaitoksen tehtävänä on huolehtia vesihuoltolain mukaisesti kaupungin vesihuollosta, joka sisältää veden tuotannon ja johtamisen talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden johtamisen ja puhdistuksen. Joensuun Vesi -liikelaitos huolehtii myös hulevesien ja perustusten kuivatusvesien poisjohtamisen viemäreissään kaupunkirakenneyksikön kanssa

sovitun mukaisesti. Laitos toimittaa sopimusperusteisesti muille vesihuoltolaitoksille vettä ja vastaanottaa vastaavasti

jätevesiä. Laitos tuottaa jossain määrin myös toimialaansa liittyviä muita palveluja. Laitos toimii kuntalain 9 luvun mukaisena liikelaitoksena niin, että sen toiminta on itsekanattavaa ja kaupunginvaltuuston asettama tulostavoite saavutetaan.

Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari ja tavoitetaso 2022	Toimialan oma arvio	Tarlan arvio
Valtuuston asettama tulos-tavoite saavutetaan.	Tulostavoite on saavutettu Sijoitetun pääoman ja lainan korot kaupungille on tuloutettu.	Toteutunut osittain	Ei toteutunut Toteutui
Etäluentateknologiaa otetaan käyttöön vaiheittain suunnitelman mukaisesti.	Etäluettavia vesimittareita on vaihdettu n. 1 700 kpl/vuosi.	Toteutunut osittain	Toteutunut osittain
Asiakkaidemme mukaan veden laatu kokonaisuutena arvioitaessa on maailman parasta.	Asiakastyytyväisyyden säilyttäminen hyvällä tasolla, palvelun kokonaislaatu.	Toteutui	Toteutui

Joensuun Veden tilikauden ylijäämäksi ennen satunnaisia eriä ja varauksia muodostui 1,93 milj. euroa, joka on 0,72 milj. euroa kaupungin asettamaa tulostavoitetta vähemmän. Kustannuksia nosti sähkön, materiaalien, polttoaineiden sekä kuljetuskustannusten nousu, minkä seurauksena toimintamenot toteutuivat lähes 1,3 milj.

euroa talousarviota korkeampina. Nettoinvestoinnit toteutuivat noin 200 tuhatta euroa talousarviota suurempina. Kaupungille tuloutettiin sijoitetun pääoman korkoina 1,13 milj. euroa. Seuraavassa taulukossa on esitetty Joensuun veden tilikauden 2022 keskeisiä tunnuslukuja.

Taulukko 2. Joensuun Veden tilikauden 2022 tunnuslukuja.

Tunnusluku	2022	2021	2020
Ylijäämä ennen varauksia, 1 000 €	1 925	2 876	3 003
Kunnan sijoitetun pääoman tuotto %	4,5	6,2	6,6
Omavaraisuusaste, %	81,8	81,6	81,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	79,4	77,9	79,4
Lainakanta 31.12., 1 000 €	7 000	7 000	7 000

Kuluttajien vedenkäytössä näkyi selkeä muutos, kun veden myynti laski noin 80 tuhatta m³ ja jäteveden laskutus noin 50 tuhatta m³ edellisestä vuodesta. Veden hinta pysyi edellisvuoden tasolla ollen alle

valtakunnan keskitasoa ja verrokkikaupunkoja alhaisempi.

Etäluettavien vesimittareiden asennukset jatkuivat ja tällä hetkellä noin 36 % mittareiden kokonaismäärästä on etäluettavia.

Vuoden aikana asennettiin n. 1 500 etälueuttavaa mittaria, joten tavoitteesta 1 700 jäätiin hieman. Järjestelmän rakentaminen on hidastunut lupaprosessista johtuen.

Joensuun Veden sairauspoissaolot nousivat edellisestä vuodesta, mutta olivat edelleen kaupungin alhaisimmalla tasolla palkkolisten sairauspoissaolopäivien henkilötyövuotta kohden ollessa 12,1 (kaupungin keskiarvo 16,3 päivää/htv).

Asiakastyytyväisyyden taso säilyi erinomaisella tasolla. FCG:n toteuttamaan

Yhdyskuntatekniset palvelut 2022 -kyselyssä oli mukana 27 kuntaa. Kyselytutkimuksen perusteella joensuulaiset vastaajat olivat erittäin tyytyväisiä vesilaitoksen toimittamaan juomaveden laatuun (asteikolla 1–5 ka. 4,76) ja jäteveden puhdistamojen toimintaan (ka. 4,41). Vesihuollon asiakaspalveluun oltiin verrokkikunnista kolmanneksi tyytyväisimpiä Joensuussa (ka. 3,96). Vesihuollon tiedotukseen oltiin vertailukunnista neljänneksi tyytyväisimpiä (ka. 3,73) ja tiedotukseen häiriötilanteissa kolmanneksi tyytyväisimpiä (ka. 3,74) Joensuussa.

Tarkastuslautakunta:

Nikkelipitoisuuksien kohoaminen Kulhon pohjavesialueen pohjavesimittauksissa on huolestuttavaa. Alueella tapahtuvaan maa-ainesten ottoon liittyvä käsittely jatkuu vuoden 2023 aikana korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Veden laatu on Joensuussa erinomaisella tasolla ja taso on tärkeää säilyttää myös jatkossa pohjavesivarojen kestävä hyödyntämisen ja veden laadun turvaamisen takia.

7 Kaupungin kokonaistuloksellisuuden arviointi

7.1 Henkilöstö

Tarkastuslautakunta on hyödyntänyt henkilöstön tilan arvioimisessa kaupungin vuoden 2022 henkilöstöraporttia, henkilöstökyselyn tuloksia ja henkilöstöön liittyviä tarkastuslautakunnassa esillä olleita selonteoja sekä verrannut tuloksia henkilöstöohjelman 2022–2025 tavoitteisiin.

Joensuun kaupungin henkilöstöohjelma vuosille 2022–2025 hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2022. Henkilöstöohjelmalla toteutetaan Joensuun strategian painopisteitä ja arvoja. Henkilöstöohjelmassa on määritelty kolme keskeistä tavoitelinjausta sekä niihin liittyvät toimenpiteet sekä mittarit. Tavoitelinjaukset ovat:

- Haluamme olla veto- ja pitovoimainen kaupunkityönantaja. Hyödynnämme etätöiden mahdollisuudet.
- Haluamme edistää henkilöstön työssä kehittymistä, osaamista ja työhyvinvointia. Tarjoamme laadukkaat työterveyspalvelut.
- Haluamme kehittää toimintatapojamme

sekä johtamista vahvistamaan osallistumista, vastuunottoa ja onnistumista.

Henkilöstöohjelman toimenpiteitä ja tavoitteita on raportoitu henkilöstöraportilla. Vuoden 2022 henkilöstöraportti on laadittu ensimmäistä kertaa kunta- ja hyvinvointialueyönantajan antaman suosituksen mukaisesti, jolloin tunnusluvut eivät ole kaikilta osin suoraan verrannollisia edellisiin vuosiin nähden. Jatkossa raportin tuottaman tiedon avulla Joensuuta voidaan vertailla muihin kuntatyönantajan mallin mukaisesti raportoiviin kuntiin.

Vuosi 2022 oli jälleen poikkeuksellinen myös henkilöstön näkökulmasta. Koronapandemian lisäksi toimintaan vaikutti Ukrainan sota sekä työehtosopimusneuvotteluihin liittyneet ylityö- ja vuoronvaihtokiellot. Seuraavassa taulukossa on esitetty henkilöstöohjelman avainmittarit ja niiden henkilöstöohjelman mukainen toteuma. Henkilöstöraportin perusteella henkilöstöohjelman tavoitemittareista kaksi viidestä toteutui. Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista osana henkilöstöön liittyvää arviointia.

Avainmittari	Lähtötila (vuosi)	Tavoitetila 2022	Toteuma 2022	Tavoitetila 2025
Vakituisten rekrytointien täyttöprosentti	100 % (2022)	100 %	Ei toteutunut 90,1 %	100 %
Työkyvyttömyyskustannukset ja suhteutus verrokki-kaupunkeihin	4,1 % palkkasummasta/verrokkien keskiarvo 5,5 % palkkasummasta (2020)	4,05 % palkkasummasta/verrokkien keskiarvon	Ei toteutunut toteutui osittain 5,66 % palkkasummasta/verrokkien luku ei ole saatavilla	4,0 % palkkasummasta/verrokkien keskiarvon
Sairauspoissaolot/htv	13 päivää/htv (2020)	13 päivää/htv	Ei toteutunut 16,3 pv/htv	12,5 päivää/htv
Työtyytyväisyys	3,11 (2021)	Säilyy vähintään ennallaan	Toteutui Työtyytyväisyys koheni hieman kaupungin tasolla (2022: 3,14)	Säilyy vähintään ennallaan
Pito- ja vetovoima, lähtövaihtuvuus	9 % (2022) *	Ei kasva	Toteutui 9 %	Ei kasva

* Vuoden 2022 lähtövaihtuvuusprosentin toteuma laskettu kaavalla: lähteneiden henkilöiden lukumäärä suhteuttamalla edellisen vuoden lopun vakinaisen henkilöstön lukumäärään: 171 päättynyttä työsuhdetta / 1 810 vakinaista 31.12.

7.1.1 Henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstörakenne

Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2022 oli yhteensä 2 641 henkilöä, joista vakituksessa palvelussuhteessa 68,5 % ja määräaikaisissa palvelusuhteissa 27,3 %. Työllistettyjen osuus määräaikaisista palvelussuhteista on 4,2 %. Henkilötyövuosina (htv) mitattuna kaupungin henkilötyövuosien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 61 htv:lla ollen 2 304 htv. Vakinaisia henkilöstöstä oli 1 810 ja määräaikaisia 831 henkilöä. Määrään eivät sisälly kansalaisopiston sivutoimiset tuntiopettajat.

Suurinta henkilöstötyövuosien kasvu edelliseen vuoteen nähden oli varhaiskasvatuksessa (+ 38 htv), jota selittää varhaiskasvatustalouteen 1.8.2022 alkaen tulleet muutokset koskien henkilöstömitoituksia tukea tarvitsevien lasten osalta, tukea tarvitsevien lasten lisääntynyt määrä sekä Ukrainasta paenneiden lapsiperheiden lasten palveluiden tarpeen kasvu. Konsernipalveluissa 21 htv kasvu, selittyy työllistetyillä, joiden tilastointi on aiemmin tehty eri tavoin. Seuraavassa taulukossa on esitetty henkilöstön ja henkilötyövuosien määrän kehitys vuosina 2021 ja 2022 kaupungin toimialojen ja Joensuun Veden osalta.

Organisaatio	Vakinaiset		Määräaikaiset*		Yhteensä		HTV2		HTV2 muutos 2021–2022
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
Kaupunginhallituksen toimiala *	76	84	218	210	294	294	249	275	26
Kaupunkiympäristö	201	185	14	14	215	199	209	204	-5
Hyvinvointipalvelut**	1 443	1 497	619	604	2 052	2 101	1 738	1 778	41
Varhaiskasvatus	483	497	210	219	689	716	590	618	28
Koulutus	523	534	153	147	669	681	627	605	-21
Kulttuuri ja liikunta**	271	272	102	80	370	352	301	296	-5
Joensuun Vesi	46	44	3	3	49	47	48	48	0
Yhteensä	1 766	1 810	854	831	2 620	2 641	2 244	2 305	61

* Vuonna 2022 yleishallinnosta ja konsernipalveluista siirrettiin henkilöstöä osallisuus- ja vetovoimapalveluiden alle.

**Kansalaisopiston sivutoimiset tuntiopettajat eivät nouse raportille. Kansalaisopistossa on työskennellyt toimintavuonna 2022 yhteensä 345 eri opettajaa, jotka ovat antaneet opetusta 38 265 tuntia. Suurin osa opetuksessa on annettu ajalla 8.1.–25.4. sekä 1.8.–19.12.

Koko henkilöstön keski-ikä oli 41,9 vuotta. Vakituisten henkilöstön osalta keski-ikä oli 48,2 vuotta ja määräaikaisten osalta 40,3 vuotta. Henkilöstön ikäjakaumaa tarkasteltaessa voidaan havaita, että noin 30 % henkilöstöstä on saavuttamassa eläkeiän 5–10 vuoden päästä. Eläkkeelle siirtyi 88 henkilöä (2021: 58 hlö) ja eläkkeelle siirtymisen

keski-ikä oli 62,3 (2021: 63,3). Osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 13 henkilöä, joka on 11 henkilöä edellistä vuotta enemmän. Kevan eläke-ennusteen mukaan vuodet 2025–2028 tulevat olemaan Joensuussa suurimpia eläköitymisvuosia. Seuraavassa taulukossa on esitetty henkilöstön ikäja-kauma vuosina 2020 ja 2021.

Henkilöstön ikä vuosina	Henkilöitä vuonna 2020	Osuus vuonna 2020 (%)	Henkilöitä vuonna 2021	Osuus vuonna 2021 (%)	Henkilöitä vuonna 2022	Osuus vuonna 2022 (%)
alle 30	220	8,2	259	9,9	283	10,7
30–34	246	9,1	262	10,0	270	10,2
35–39	298	11,1	300	11,5	298	11,3
40–44	349	13,0	342	13,1	335	12,7
45–49	327	12,1	319	12,2	323	12,2
50–54	363	13,5	344	13,1	328	12,4
55–59	476	17,7	455	17,4	449	17,0
60–64	377	14,0	320	12,2	333	12,6
65–	36	1,3	19	0,7	22	0,8
Yhteensä	2 692	100	2 620	100	2 641	100

Kaupungin henkilöstöstä 72,5 % on naisia. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys aloitettiin vuonna 2022.

Vakituisten rekrytointien täyttöprosentti oli 90,1 %, joten henkilöstöohjelman tavoitteessa 100 % ei onnistuttu. Henkilöstön saatavuuteen on pyritty kiinnittämään huomioita käyttämällä monikanavaista rekrytointia ja erilaisia rekrytointikampanjoita

sekä kehittämällä rekrytointiprosessia. Valtuusto asetti henkilöstöpalveluille talousarviossa tavoitteita anonyymien rekrytointien pilotointiin sekä löytöpalkkiorekrytointiin liittyen. Vuoden 2022 aikana kokeiltiin löytöpalkkiorekrytointeja neljä kertaa, joiden tarkoituksena oli osallistaa henkilöstöä rekrytointeihin pienen löytöpalkkion avulla. Anonyymiä rekrytointia käytettiin vuonna 2022 kuudessa rekrytointissa.

7.1.2 Henkilöstön hyvinvointi

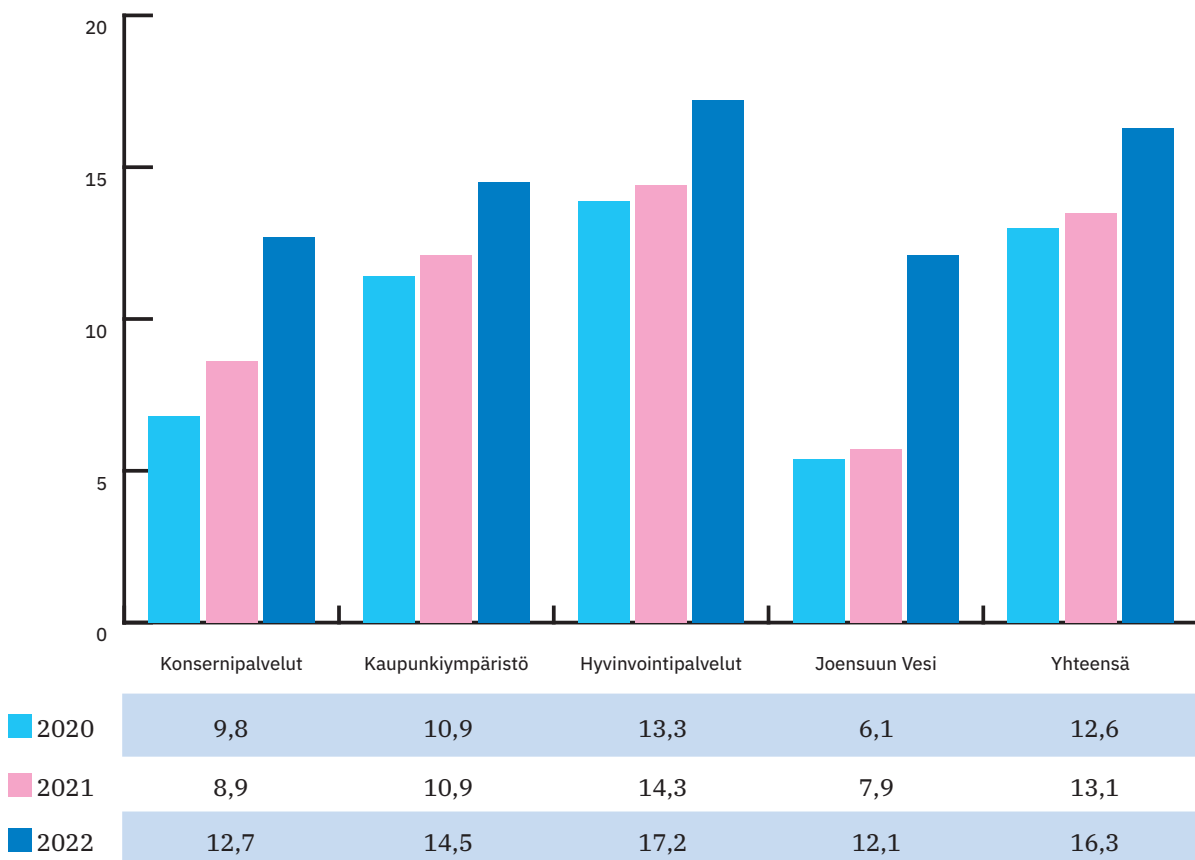
Sairauspoissaolot kasvoivat jo kolmatta vuotta peräkkäin kaikilla toimialoilla. Koko kaupungin tasolla sairauspoissaoloja oli 16,9 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden (joista palkallisia 16,3), mikä on 3,2 päivää edellistä vuotta enemmän ja kaukana henkilöstöohjelman vuoden 2022 tavoitteesta 13 päivää/htv. Koronapandemia selittää osaltaan kasvua sairauspoissaoloissa, sillä kaikista sairauspoissaaloista 14,4 % kirjautui yleisvaarallisen tartuntatautikoodille ja sairauspoissaaloissa on nähtävissä kasvupiikit taudin tartuntahuipuissa maaliskuu- ja marraskuussa. Suurin kasvu (13 %) palkallisten sairauspoissaolojen pituudessa oli 4–29 päivän mittaisissa poissaoloissa, joita oli yhteensä 48,6 % kaikista palkallisista

sairauspoissaaloista. Kaupungin käytäntönä on, että esihenkilö voi antaa harkinnallaan sairauslomaluvan yhdeksään päivään saakka. Menettelyllä on pyritty vähentämään rutiininomaista terveydenhuollon tarvetta. Työterveyshuolto myöntää noin 25 % kaikista sairauspoissaaloista. Työterveyshuollon myöntämässä sairauspoissaoloissa psyykkisten syiden poissaolot nousivat toisena vuonna peräkkäin tuki- ja liikuntaelin-sairauksien aiheuttamien poissaolojen ohi.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuosivertailuna koko henkilöstön sairauspoissaolopäivät (ilman palkattomia sairauspoissaolopäiviä) tehtyä henkilötyövuotta kohden toimialoittain ja Joensuun Veden osalta.

Kuvaaja 10. Koko henkilöstön sairauspoissaolopäivät tehtyä henkilötyövuotta kohden. (Lähde: Joensuun kaupungin henkilöstöraportti 2022).

Koko henkilöstön sairauspoissaolopäivät tehtyä henkilötyövuotta kohden

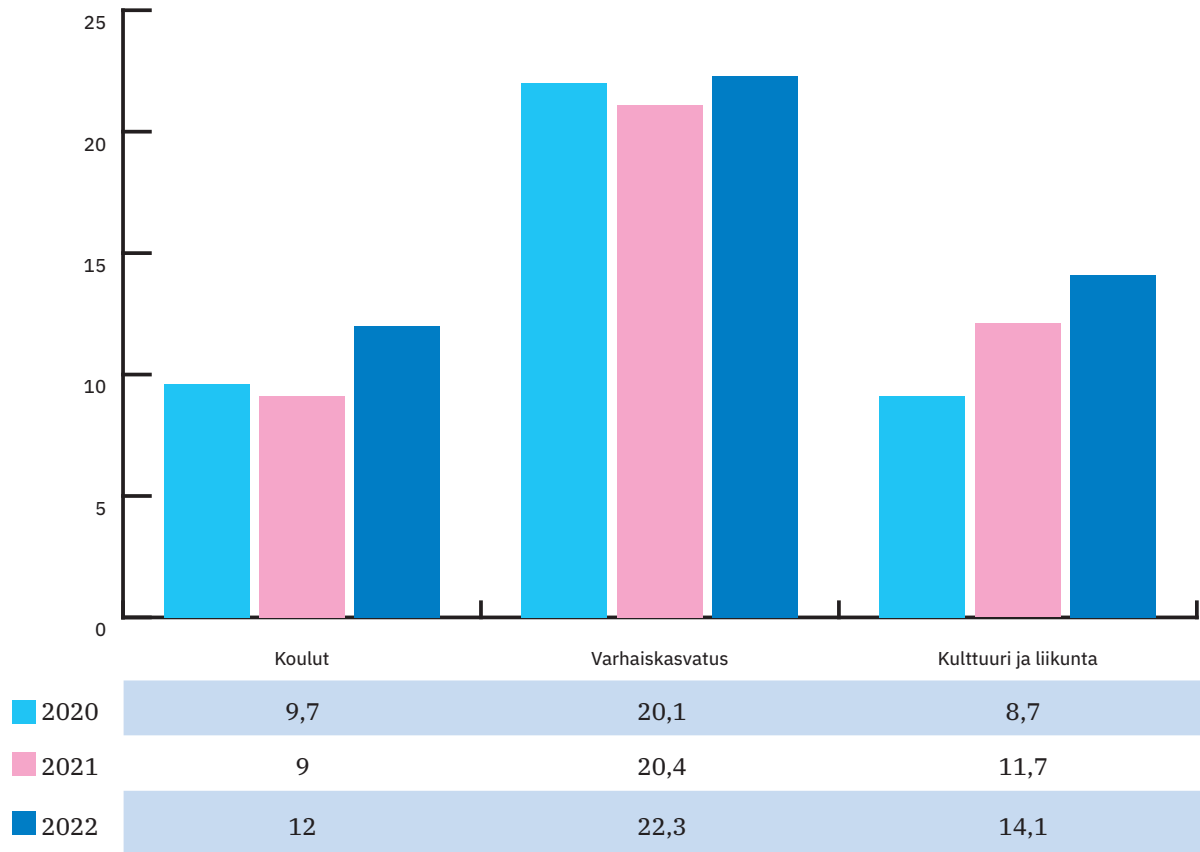
Tässä taulukossa ei ole mukana palkattomia sairauspoissaolopäiviä.

Eniten sairauspoissaolot näkyivät hyvinvointipalveluiden toimialalla, jossa sairauspoissaoloja oli 17,2 päivää/henkilötyövuosi.

Heikoin tilanne on varhaiskasvatuksessa, jossa sairauspoissaoloja henkilötyövuotta kohden kertyi 22,3 päivää (2021: 21,04).

Kuvaaja 11. Hyvinvointipalveluiden henkilöstön sairauspoissaolot henkilötyövuotta kohden. (Lähde: Joensuun kaupungin henkilöstöraportti 2022).

Hyvinvointipalveluiden henkilöstön sairauspoissaolot henkilötyövuotta kohden

Tässä taulukossa ei ole mukana palkattomia sairauslomapäiviä.

Henkilöstöohjelman tavoitemittarina oli säilyttää työtyytyväisyys vähintään ennallaan. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan vuosittaisella työtyytyväisyyskyselyllä. Tammikuussa 2023 toteutettiin vuotta 2022 koskeva kysely, johon vastasi 1 571 henkilöä (59,5 % henkilöstöstä). Kyselyn perusteella tavoitteessa voidaan nähdä onnistutun vastausten keskiarvon ollessa 3,14, kun edellisen kyselyn keskiarvo oli 3,11. Kyselyn perusteella esitetystä väittämistä 16 nousi ja 4 laski edelliseen vuoteen verrattuna.

Esitetystä väittämistä henkilöstö on vuoden 2021 tavoin kaikkein tyytymättömin työterveyshuollon palveluihin. Kehitettävää on edelleen erityisesti myös asioiden avoimessa käsittelyssä työpaikalla, tiedonkulussa työpaikalla sekä mahdollisuudessa vaikuttaa työtehtäviin ja työn määrään, joiden osalta tulokset olivat kuitenkin hieman parantuneet edellisestä vuodesta. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset on esitetty seuraavassa taulukossa.

Työtyytyväisyyskyselyn tulokset

Arviointiasteikko 1–4 (1 = täysin eri mieltä, 4 = täysin samaa mieltä). N = 1 571.

Koko kaupunki	2022	2021
Huolehdin itse työkunnostani	3,59	3,61
Voin käyttää työssäni tietojani ja taitojani monipuolisesti	3,46	3,47
Työpaikallamme ei esiinny henkistä väkivaltaa tai kiusaamista	3,37	3,35
Osaamiseni vastaa työni vaatimuksia	3,37	3,34
Olen innostunut työstäni	3,37	3,38
Toimintamme noudattaa työpaikkamme arvoja	3,32	3,27
Minulla on tarvittavat työvälineet	3,30	3,27
Olen selvillä työpaikkamme tavoitteista	3,30	3,23
Suosittelisin nykyistä työnantajaani tuttavilleni	3,22	3,14
Työpaikallamme on hyvä yhdessä tekemisen asenne	3,20	3,12
Koen, että työtäni arvostetaan	3,18	3,14
Minulla on asianmukaiset työtilat	3,17	3,13
Työpaikkamme johtamistapa on hyvä	3,11	3,01
Suunnittelemme ja kehitämme yhdessä työtämme	3,08	3,01
Työpaikallamme pystytään käsittelemään ja ratkaisemaan ristiriitatilanteet	3,07	3,03
Saan sopivasti palautetta ja kannustusta	3,00	2,93
Asioiden käsittely on työpaikallamme avointa	2,94	2,88
Tiedonkulku työpaikallamme on hoidettu hyvin	2,87	2,82
Voin vaikuttaa työtehtäviini ja työmäärääni	2,83	2,79
Olen tyytyväinen työterveyshuollon palveluihin	2,09	2,22

Työtapaturmien osalta ilahduttavaa on työtapaturmien määrän lasku. Vuonna 2020 työtapaturmia oli yhteensä 113, vuonna

2021 tapauksia oli 93 ja vuonna 2022 määrä laski 70:een.

7.1.3 Henkilöstökulujen kehitys

Henkilöstökulut kasvoivat 4,9 milj. euroa (4,6 %) edellisestä vuodesta ollen yhteensä 110,9 milj. euroa. Kasvua selittää työehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset sekä kaupungin henkilötyövuosien kasvu.

Työterveyshuollon kustannukset (peruskaupunki ja Joensuun Vesi liikelaitos) kasvoivat edellisestä vuodesta noin 130 tuhatta euroa. Kaupunki osallistui syksyllä 2022 Siun soten

työterveyshuoltopalveluiden yhteiskilpailutukseen, joka päättyi tuloksettomana. Loppuvuodesta kaupunki käynnisti oman työterveyshuoltopalveluiden kilpailutuksen ja tavoitteena on uuden sopimuksen voimaan saaminen syksyllä 2023.

Työkyvyttömyyskustannukset olivat 5,66 % palkkasummasta (v. 2021 4,46 %), kun henkilöstöohjelman tavoitetilana vuodelle 2022 oli 4,05 %. Tavoitteen toteutumisessa ei siis ole onnistuttu.

Tarkastuslautakunta:

Sairauspoissaolojen kehityssuunta on erittäin vakava. Vaikka koronapandemia ja siihen liittyvät tautihuiput osaltaan selittävät kasvua, on asiaan kiinnitettävä erityistä huomiota toimintavuoden 2023 aikana ja toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi on tehtävä, jotta kehitys saadaan käännettyä laskuun ja jotta henkilöstöohjelman tavoitteessa 2025 (12,5 päivää/htv) voitaisiin onnistua. Edelleen huolestuttavin tilanne sairauspoissaoloissa on varhaiskasvatuksessa.

Kaupungin strategian mukaisena tavoitelinjauksena on tarjota laadukkaat työterveyspalvelut. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategiatavoitteen toteuttamisessa on toistaiseksi epäonnistuttu. Työterveyspalvelujen tilanne Joensuun kaupungilla on haastava sekä huolestuttava. Aikoja on vaikea saada ja henkilöstön tyytyväisyys työterveyspalveluihin on heikentynyt entisestään. Työterveyshuollon toimivuutta tulee parantaa, ja tarkastuslautakunta odottaa selvitystä työterveyspalveluiden kilpailutuksen etenemisestä.

Työkyvyttömyyskustannukset nousivat, eikä henkilöstöohjelman mukaisessa tavoitteessa onnistuttu. Työkyvyttömyydestä aiheutuvat menot ovat kunta-alalla Kevan tietojen mukaan noin kaksi miljardia euroa vuodessa ja näin ollen suuri rasite kuntien taloudelle. Kustannuksiin voidaan vaikuttaa, ja merkittävää säästöpotentiaalia on saavutettavissa parantamalla ja tehostamalla työkykyjohtamista, jonka toteuttamisessa Joensuun kaupungissa tarkastuslautakunta näkisikin mielellään entistä vaikuttavampia keinoja.

Tuleviin eläköitymisiin tulee varautua hyvällä suunnittelulla, riittävällä seuraajien perehdytyksellä ja hiljaista tietoa siirtämällä. Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia tulee tukea työnantajan puolesta.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomioita kaupungin rekrytointikäytäntöihin ja avoimuuden lisäämiseksi lautakunta suosittelee, että rekrytointiprosessiin ja keskeisten henkilöstövalintojen tekemiseen osallistettaisiin myös luottamushenkilöitä.

7.2 Palvelujen laatu

Tarkastuslautakunta pyysi kaupungin johtavilta viranhaltijoilta tietoja vuoden 2022 aikana tehtyjen asiakastyytyväisyyskyselyjen tuloksista. Lautakunta sai käyttöönsä seuraavassa käsitellyt asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset, joiden perusteella tarkastuslautakunta on arvioinut kaupungin palveluiden laatua.

7.2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen asiakastutkimukseen 2022 vastasi 471 huoltajaa. Huoltajien tyytyväisyys varhaiskasvatuspaikan laatuun oli varsin korkealla tasolla niin kunnallisella (ka.4,5) kuin yksityisellä (ka. 4,3) puolella. Vastausasteikolla 1–5 alle neljän keskiarvon saivat ainoastaan osa-alueet ”sain riittävästi neuvontaa ja opastusta varhaiskasvatuspaikkaa hakiessa” (ka. kunnalliset 3,6 ja yksityiset ka. 3,8), ”sain tietoa uudesta varhaiskasvatuspaikasta ja lapsella oli mahdollisuus tutustua siihen ennen aloitusta” (kunnalliset ka. 3,9), ”varhaiskasvatuspaikan ulkoalueet ovat kehittävät, innostavat ja turvalliset (yksityiset ka. 3,6) ja ”koen, että pystyn vaikuttamaan lapseni varhaiskasvatuspäivään” (ka. kunnalliset ja yksityiset 3,7).

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa toteutettiin laatuksely varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tammikuussa 2023. Kyselyyn vastasi 2020 lasta vanhempien avustuksella. Vastaajista puolet kertoi, että päiväkodissa/perhepäivähoidossa on mukavaa aina ja 36 % mukaan melkein aina. Kavereita oli suurimmalla osalla aina tai melkein aina. Ruokailu oli pääsääntöisesti mukavaa, mutta 18 %:n mielestä ruokailu oli mukavaa ainoastaan joskus. Ulkoilusta pitävät lähes kaikki, pukeminen sitä vastoin ei aina ollut niin mieluisaa. Kyselystä nousi kehittämiskohteeksi ruokakasvatus. Vastaajista 38 % kertoi, ettei saa koskaan annostella itse ruokaa päiväkodissa. Ruokakasvatuksen tavoitteena on mm. edistää myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen sekä järjestää päivittäiset ateriahetket kiirettömässä ilmapiirissä.

7.2.2. Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut toteutti kuntalaiskyselyn loka-marraskuussa 2022, jonka tavoitteena oli selvittää kuntalaisten kulttuurikäytännöt ja mielipiteitä kulttuurista palvelujen parantamista varten. Vastauksia kyselyyn

saatiin 275 kappaletta. Vastaajista 6 % oli alle 24-vuotiaita, muilta osin vastaajien ikäjakauma oli hyvin tasainen kuitenkin eniten (21 %) vastaajista oli 55–64-vuotiaita. Vastausten perusteella kulttuuripalveluissa kehitettävää on erityisesti mielenkiinnossa ja monipuolisessa tarjonnassa sekä palvelujen ajankohdissa sekä aukioloajoissa. Kulttuuritarjonnasta tiedottaminen on tärkeää ja yhtä tärkeänä pidettiin tiedottamista sekä sosiaalisessa mediassa että paperisena.

Museot

Vastaajista 37 % vierailee museon näyttelyissä harvoin tai ei koskaan. Vastanneista 39 % vastasi aiheen kiinnostamattomuuden olevan suurin syy olla vierailematta museon näyttelyissä. Yli puolet vastaajista (54 %) toivoi palveluna Joensuun museoilta opastuksia museoiden näyttelyille. Suurin osa vastaajista koko museoiden asiakaspalvelun hyväksi (49 %).

Kirjasto

Kirjaston tarjoamista palveluista käytetyimpiä olivat maksuttomat varaukset (71 %), omatoimikirjasto (50 %) sekä tapahtumat (43 %). Vähiten käyttöä oli verkkomusiikkikoululla ja digiopastuksella (3 %). Tutuimpia palveluista olivat kirjastoauto (89 % oli kuullut), maksuttomat varaukset (80 % oli kuullut) ja omatoimikirjasto (80 % oli kuullut). Verkkomusiikkikoulusta oli kuullut vähiten vastaajista (17 %). Suurin osa vastaajista piti kirjaston asiakaspalvelua hyvänä (47 %) tai erinomaisena (47 %). Vastaajista 45 % mainitsi käyttävänsä kaupallisia palveluita, jolloin kirjaston palveluille ei koettu olevan tarvetta. Kirjaston aukioloajat eivät sopineet 24 %:lle vastaajista.

Kaupunginorkesteri

Eniten konserteista ja tapahtumista kuultiin sanomalehdistä (53 %) ja sosiaalisesta mediasta (53 %). Vastaajista 9 % ei ollut kuullut kaupunginorkesterin tarjoamista

konserteista tai muista tapahtumista. Mieluisin konsertissa käyntiaika olisi vastaajien näkemyksen mukaan lauantaina kello 16.00 (42 %). Vastaajista 46 % koki aiheen kiinnostavuuden olevan suurin vaikuttava tekijä olla osallistumatta konserttiin. Hinnan nosti esiin 35 % vastaajista.

Konservatorio

Vastaajista 57 % ei käy koskaan konservatorion järjestämissä konserteissa ja 33 % ei ollut kuullut konservatorion opetus- ja konserttitarjonnasta. Vierailukonsertteja toivottiin erityisesti hoitokoteihin/senioritaloon (52 %) sekä kirjastoon (48 %).

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston kursseilla oli käynyt 55 % vastaajista. Eniten tietoa kansalaisopiston kursseista ja ilmoittautumisesta haetaan verkkosivuilta (62 %) sekä painetusta opinto-oppaasta (59 %). Suurimpana vaikuttavana tekijänä olla osallistumatta kansalaisopiston kurssille mainittiin ajanpuute (49 %) ja kurssin ajankohta (38 %).

Kansalaisopiston omaan asiakaspalautteeseen saatiin noin 1 900 vastausta. Kansalaisopiston opetustoimintaan oltiin erittäin tyytyväisiä (ka. 4,6 asteikolla 1–5). Kansalaisopisto kehittää kurssitarjontaansa saadun asiakaspalautteen pohjalta.

Yleinen kulttuuri ja lasten kulttuuriryö

Vastaajista 68 % koki erittäin tärkeäksi, että kulttuurikasvatusta tehdään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti varhaiskasvatuksessa ja kouluissa taaperoista eskareihin ja ysiluokkalaisiin. Vastaajat osallistuisivat mieluiten maksuttomiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin (55 %). Lapsille ja nuorille toivottiin eniten maksuttomia tapahtumia koko perheelle (56 %).

7.2.3 Kaupunkiympäristön toimiala

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntateknisten palveluiden kyselytutkimuksen toteutti FCG ja tutkimuksessa oli mukana 27 kuntaa. Kyselytutkimus toteutetaan samansisältöisenä joka toinen vuosi. Joensuussa vastauslinkki kyselyyn oli kunnan internet -sivuilla ja kyselyyn vastasi 142

henkilöä. Kaikkiaan kyselytutkimukseen vastasi 8 550 henkilöä. Vastaajista selkeä enemmistö on 36–59-vuotiaita. Vastaukset on indeksoitu välillä 1–5 siten, että arvo kolme on neutraali ja sen alle jäävät arvot osoittavat kielteistä ja yläpuolelle asetuvat arvot myönteistä suhtautumista.

Keskustaan johtavien pääkatujen koettiin verrokeista parhaaksi Joensuussa (keskiarvo 3,64). Joensuun keskustan katujen puhtaus ja siisteys (keskiarvo 4,19) ja keskustan ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys (3,54) asettuivat verrokkien kärkipäähän. Katujen huollon osalta heikoimman keskiarvon Joensuussa sai lumenauraus asuntokadulla (2,83).

Kehitettävää Joensuussa on verrokkitarkastelussa kyselyvastausten perusteella erityisesti jätehuollossa. Suurista jätteistä eroon pääsy (keskiarvo 2,62), ongelmajätteiden keruupisteiden sijainti (keskiarvo 2,43) ja jätehuollon neuvonnan ja tiedotuksen toimivuus (keskiarvo 3,05) koettiin verrokeista huonoimmaksi Joensuussa ja järjestetyn jätteenkuljetuksen toimivuus toiseksi huonoimmaksi (keskiarvo 3,85). Vastaukset edellä mainituissa olivat heikentyneet edellisestä vuonna 2020 toteutetusta kyselystä.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen asiakastytyväisyyskyselyitä toteutettiin vuonna 2022 keväällä ja syksyllä. Kaupungin joukkoliikenteen liikennöinnistä vastaa Länsilinjat Oy. Kevään kyselyssä vastaajia oli 1 114 ja syksyn kyselyssä 645 vastaajaa. Kyselyn vastausasteikko oli 1 (heikoin) – 5 (paras). Kysymykset toistuivat samansisältöisinä. Syksyn tulokset olivat kaikissa kysymyksissä kevättä paremmat.

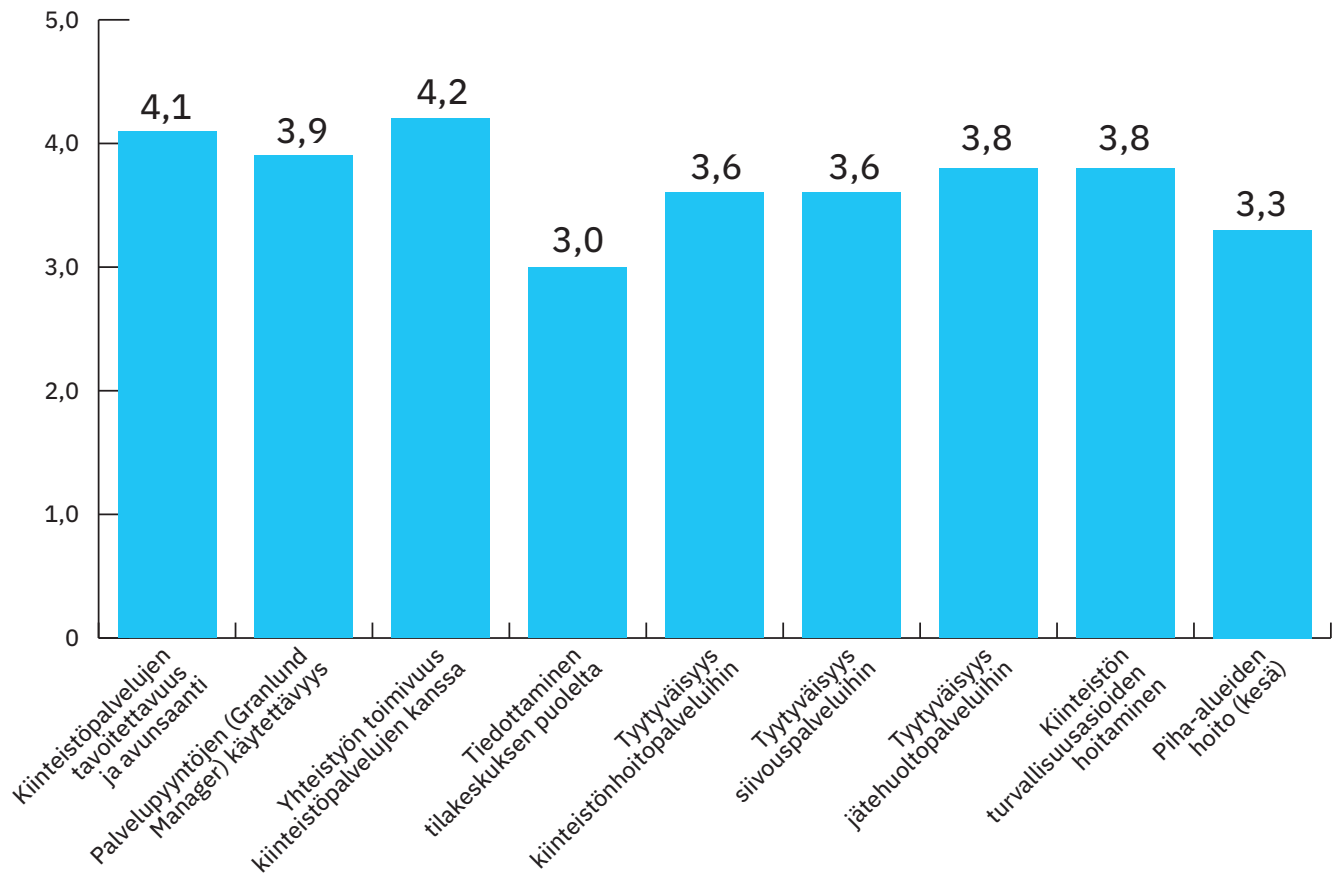
Kuljettajien koettiin palvelevan asiakkaita ystävällisesti (kevät 4,10, syksy 4,31), kuljettajien ajotapa on miellyttävä ja sujuva (kevät 3,94, syksy 4,23), bussi on sisältä siisti (kevät 3,82, syksy 4,39) ja bussi on aikataulussa (kevät 3,79, syksy 4,04). Kevään kyselyn vastaajista 58,3 % suosittelee joukkoliikenteen bussivuoroja kavereilleen ja syksyn kyselyn vastaajista 64,4 %. Joukkoliikenteen asiakastytyväisyyttä voidaan pitää erittäin hyvällä tasolla.

Kaupungin kiinteistöjen kesähoito

Joensuun kaupungin kiinteistöissä toimivien tahojen tyytyväisyyttä tilapalvelujen kiinteistöhoitoon kesäaikana on kartoitettu

syksyllä 2022. Pääosin vastaukset olivat hyvällä tai lähes hyvällä tasolla. Eniten kehitettävää koettiin olevan tiedottamisessa tilakeskuksen puolelta sekä piha-alueiden hoidossa.

Kuvaaja 12. Kiinteistöjen kesähoidon asiakastyytyväisyys syksy 2022.

Ulkovalaisun palautekysely

Kyselyyn vastasi 152 vastaajaa. Keskustan alueella vastausten keskiarvo asteikolla 1–5 oli 4,2 ja asuntokaduilla 3,8. Puistoissa vastausten keskiarvo oli 3,3, jalankulku- ja pyöräteillä 3,5 ja ulkoliikuntapaikoilla 3,3.

Ulkoalueiden talvihoito ja kesähoito

Joensuun kaupungin talvihoidon asiakastyytyväisyyskyselyyn 2021–2022 vastasi 47 henkilöä, joista 36 % Pielisjoen pohjoispuolelta ja 64 % Pielisjoen eteläpuolelta ja maaseututaajamista. Kyselyn arvoasteikko on 1 = erittäin huono, 2 = huono, 3 = tyydyttävä, 4 = hyvä, 5 = erittäin hyvä. Molemmilla alueilla lumen aurauksessa, polanteen ja sohjon poistossa sekä liukkauden torjunnassa onnistuttu keskimäärin tyydyttävästi. Edelliseen talveen (2020–2021) verrattuna vastausten keskiarvot ovat pysyneet Pielisjoen

pohjoispuolella suhteellisen samalla tasolla, mutta eteläpuolella ja maaseututaajamissa hiukan heikentyneet kaikilla kysytyillä osa-alueilla.

Kesähoidon asiakastyytyväisyyskyselyyn 2022 vastasi 40 henkilöä, joista 32 % Pielisjoen pohjoispuolelta ja 68 % Pielisjoen eteläpuolelta ja maaseututaajamista. Puh-taanapidossa, roskien ja jätteiden poistossa on molemmilla alueilla vastaajien näkemyksen mukaan onnistuttu lähes hyvin (keskiarvo 3,7–3,6) nurmien ja kasvillisuuden hoidossa molempien alueiden keskiarvo on 3,8. Pintarakenteiden hoito, tasaukset, rikkakasvien poisto ja paikkaukset sai pohjoispuolen vastaajilta keskiarvon 3,5 ja eteläpuolen ja maaseututaajamien vastaajilta keskiarvon 3,3. Edellisen vuoden vastaavaan kyselyyn verrattuna Pielisjoen pohjoispuolen vastauksissa on lievää nousua, kun taas

eteläpuolen ja maaseututaajamien vastauksissa on pääosin lievää laskua.

7.2.4 Joensuun Uutisten lukijatutkimus

Joensuun Uutisten lukijatutkimus toteutettiin huhtikuussa 2022 osana Joensuun Uutisten uudistustyötä. Tutkimuksen kohderyhmänä oli Joensuun Uutisten jakealueella asuva 15–84-vuotias väestö ja tavoitteena oli tuottaa olennaista ymmärrystä Joensuun Uutisten tavoitettavuudesta, lukemistottumuksista, lukijoiden tyytyväisyydestä lehden ulkoasuun, sisältöön sekä lukijoiden toivomuksista lehden suhteen.

Vastaajista 70 % lukee Joensuun Uutisia ainakin joskus. Huomionarvoista on, että

37 % 16–24 vuotiaista ja 28 % 25–34 vuotiaista vastaajista ei tunne lainkaan Joensuun Uutisia. Tunnetuin lehti oli yli 65-vuotiaiden lukijoiden keskuudessa, joista 45 % luki Joensuun Uutisia säännöllisesti.

Kolme vastaaja neljästä kertoo lukevansa vain paperilehteä. Vain verkkolehtiä lukee ainoastaan 4 % vastaajista. Kaikista vastaajista 71 % ja yli 65 vuotiaista 81 % kokee, että Joensuun Uutisten ilmestymistiheys kuusi kertaa vuodessa joka toinen kuukausi on sopiva. Vastaajista 67 % pitää Joensuun Uutisia hyödyllisenä tiedonsaantikanavana Joensuun kaupungin asioista ja palveluista. Asteikolla 0–10 Joensuun Uutisten sisältö sekä ulkoasu saivat vastaajilta keskiarvon 7,1.

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä asiakastyytyväisyystutkimuksia kaupunkilaisten osallistamisen keinona kaupungin palveluiden kehittämisessä ja pitää ilahduttavana, että myös lasten ääntä on kuunneltu varhaiskasvatuksen osalta.

Kyselyiden tulosten analysointi ja hyödyntäminen palveluiden järjestämisessä sekä päätöksenteossa auttaa kehittämään palveluita aidosti kuntalaisten tarpeita vastaaviksi, mikäli kyselyiden vastausprosentti on riittävän korkealla tasolla.

Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyyskyselyssä olisi hyvä kartoittaa myös käyttäjien tyytyväisyyttä aikatauluihin.

Kaupungin tulisi valvoa paremmin ulkoalueisiin liittyvien urakoiden hoitoa. Erityisesti talvikunnossapito on aiheuttanut turvallisuusriskejä ja tyytymättömyyttä kuntalaisissa.

Joensuun Uutisten lukijatutkimuksen avovastausten perusteella osa lukijoista toivoo lehdessä käsiteltävän enemmän hyvinvointialueeseen liittyviä asioita. Tarkastuslautakunta kysyy, voisiko Joensuun Uutiset palvella tiedotuskanavana kaupungin lisäksi hyvinvointialuetta ja voisiko yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa tältä osin selvittää.

8 Muita arviointeja toiminnasta ja taloudesta

Tarkastuslautakunnan kuultavana on toimikauden aikana ollut eri tahoja tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman mukaisesti. Tässä luvussa on esitetty tarkastuslautakunnan arviot saaduista selvityksistä.

8.1 Lasten ja nuorten hyvinvointi

Valtakunnallisesti on tunnistettu, että koulujen opiskelijahuolto on painottunut yksilökohtaiseen korjaavan toiminnan opiskeluhooltoon yhteisöllisen ennaltaehkäisevää opiskeluhoollon sijaan. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan koulun tai oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta, osallisuutta, ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta ja esteettömyyttä. Joensuun kaupungilla työskentelee tällä hetkellä kahdeksan hyvinvointiohjaajaa ”hyvistä”, joista viisi on palkattu vuodelle 2023 myönnettyllä valtion erityisavustuksella. Hyvikset ovat opetusvelvollisuuteen sitomattomia, kiireettömiä ja oppilaiden arjessa mukana olevia aikuisia.

Koulutustaustaltaan suurin osa heistä on sosionomeja ja terveyden–tai sairaanhoitajia (AMK). Heidän perustehtävänä on mahdollistaa lasten ja nuorten kouluarjessa kuulluksi tulemistä ja päästä tätä kautta vaikuttamaan mahdolliseen negatiiviseen kehityskulkuun ennaltaehkäisevästi, mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on rakentaa oppilaiden kuulluksi tulemisen, kohtaamisen, vuorovaikutuksen ja sitä kautta saadun luottamuksen kautta lapsen ja hänen perheensä ympärille yhdessä huoltajien kanssa sellaisten toimijoiden verkostoa, jotka voivat tarjota perheen näkökulmasta heidän arkeensa tarvittavaa konkreettista tukea. Työhön liittyy myös kouluyhteisön tasolla tehtävää yhteisöllistä työtä, jota ovat esimerkiksi eri ryhmille pidetyt tunne-, vuorovaikutus- ja some-oppitunnit.

Koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut

Vuoden 2023 alusta oppilas- ja opiskelijahuoltolain mitoituksen mukainen koulukuraattori- ja koulupsykologiresurssi siirtyi

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Jo tätä ennen ko. palvelut tuotti vuodesta 2017 alkaen Siun sote, pois lukien kaupungin työjohdon alla vuosina 2020–2021 olleet koulukuraattori ja koulupsykologi sekä varhaiskasvatuksessa toteutettavan esiopetuksen kuratointi (0,5 htv), jotka siirtyivät hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Joensuun kaupungilla on tällä hetkellä omana toimintana 1 koulupsykologin ja 1 koulukuraattorin virka, jotka eivät sisälly oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiseen mitoitukseen, vaan työpanos on kohdennettu kaupungin haastavimpien sosioemotionaalisesti oireilevien lasten pienryhmäopetuksen tueksi pääsääntöisesti Karsikon koulussa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella oppilas- ja opiskelijahuoltolain kuraattoripalveluissa työstettiin vuoden 2022 aikana oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutosta, jonka mukaan kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 opiskelijaa. Joensuussa kuraattoriresurssi on lainsäädäntövaatimusten seurauksena 21,1 htv. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain asiakasmitoitus toteutuu näiden muutosten jälkeen pääsääntöisesti lainmukaisesti kuraattoripalveluissa (pois lukien hetkelliset ylitykset työkuvien uudelleenjärjestelyn yhteydessä). Koulukuraattorien vakituisen ja määräaikaiset vakanssit ovat kaikki täytettynä (tilanne 02/2023).

Oppilas- ja opiskelijahuollon psykologipalveluiden asiakasmitoitus 780 oppilasta/opiskelijaa psykologia kohden astuu voimaan 1.8.2023. Lainsäädännön mukaiseen asiakasmitoitukseen pääseminen on edellyttänyt Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen osalta useiden psykologivakanssien lisäämistä toimialueelle vuodesta 2023 alkaen. Lisäksi määräaikaiset psykologien palvelussuhteet on vakinaistettu. Hyvinvointialueen koulupsykologien vakanssien kokonaismäärä Joensuun alueella on yhteensä 17, joista tällä hetkellä 10 on täytettynä.

Oppilas- ja opiskeluhuollon psykologipalvelujen tuottamisessa on tällä hetkellä merkittävää vajausta ja rekrytointi on kesken useampaan tehtävään. Koulupsykologien

tilanne on haastava valtakunnallisesti. Oppilas- ja opiskelijahuollossa pyritään lisäämään yhteisöllistä, koko oppilaitosyhteisöä tukevaa työtä hoidollisen työn sijaan.

Tarkastuslautakunta:

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteissa on joiltain osin edistytty tai toimenpiteitä on tehty, mutta edelleen tavoitetilän 2025 saavuttamiseksi on paljon tehtävää.

Oppilas- ja opiskelijahuollon psykologitilanne on valtakunnallisesti erittäin haastava, ja tarkastuslautakunta kiinnitti jo vuoden 2021 arvioinnissa huomioita koulupsykologien ja kuraattoreiden resurssipulaan ja painotti ennaltaehkäisevän toiminnan tärkeyttä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Tarkastuslautakunta pitää hyvis-toimintaa erittäin hyvänä esimerkkinä ennaltaehkäisevästä yhteisöllisen opiskelijahuollon työstä ja toivoo sen jatkumoa myös vuoden 2023 hankerahoituksen päättymisen jälkeen. Tavoiteltavaa olisi, että hyvis-toimintaa saataisiin laajennettua kaikille kouluille.

Koulukiusaamisen kehityssuuntaa arvioidaan seuraavan kerran vuonna 2023, mutta edelleen kaupungin kouluissa esiintyy koulukiusaamista ja myös erilaiset väkivallan teot huolestuttavat. Yhteisöllisyys on tärkeä osatekijä myös vaikuttavassa kiusaamisen ennaltaehkäisytyössä. Aikuisten rooli ja esimerkki sekä koulun ja kodin välinen yhteistyö on myös tärkeää koulukiusaamisen vastaisessa työssä. Yhteistyötä on lisätty mm. lapset puheeksi -toiminnan kautta, mutta uusia keinoja yhteistyön lisäämiseksi on edelleen löydettävä. Kiusaamisen vastaisen työn rakentamiseen varhaiskasvatuksesta alkaen tulee kiinnittää huomioita.

Opiskeluhoollon kouluterveydenhuolto-, psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisestä ovat 1.1.2023 alkaen vastanneet hyvinvointialueet. Lakisääteisten terveystarkastusten toteuttamisessa on ollut haastetta ja viive hoitoon pääsyssä on pitkä henkilöstöresursseista johtuen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki on säilyttänyt omana toimintanaan sosioemotionaalisesti haastavammin oireilevien lasten pienryhmäopetukseen kohdennettua psykologi- ja kuraattoriresurssia.

Tarkastuslautakunta kysyy, voivatko lasten ja nuorten hyvinvointihaasteet todellisudessa jopa pudota hetkeksi rajapinnalle, joka jää niin kaupungin kuin vastaanottavan hyvinvointialueen ulkopuolelle. Kuinka siirrosta on käytännössä huolehdittu niin, että yhteistyö oppilaitosten ja hyvinvointialueen välillä siirrosta huolimatta sujuu hyvin? Samassa yhteydessä tarkastuslautakunta nostaa esiin tiedonkulun tärkeyden koulujen ja hyvinvointialueille siirtyneen oppilashuollon henkilöstön välillä. Kaupungin on tehtävä yhteistyötä ja edunvalvontaa hyvinvointialueen suuntaan oppilashuollon palveluiden osalta. Yhdyspintatyön toimivuus on pakollista, jotta lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi voidaan onnistua.

Tarkastuslautakunta on huolissaan suurten luokkakokojen vaikutuksesta yksilölliseen opetukseen. Miten pystytään huolehtimaan siitä, että yksilöllistä opetusta on riittävästi saatavilla niin peruskoulussa kuin lukiossa ja ammatillisessa opetuksessa?

Matkapuhelinten käyttö oppituntien aikana on opettajilta saadun tiedon perusteella yleistä. Opetustilanteet tulisi saattaa rauhalliseksi kaikille oppilaille ja tarkastuslautakunta suosittaa, että kaupunki tekisi linjauksen älypuhelinten keräämisestä pois oppituntien ajaksi.

8.2 Kaupungin päiväkodit

Osallistumisaste varhaiskasvatukseen on Joensuun kaupungissa korkealla tasolla. Vaikka syntyvyys on ollut laskusuuntainen, yhä useampi lapsista osallistuu varhaiskasvatukseen, jolloin palveluntarve ei ole pienentynyt. Vuonna 2022 varhaiskasvatukseen osallistui 85 % 1–5 vuotiaista joensuulaisista. Osallistumisasteessa on kuitenkin huomattavia alueellisia eroja, ja alueesta riippuen osallistumisaste oli 65–100 %. Päiväkotien paikoista yksityisessä päivähoitossa on 27 %.

Tukea tarvitsevien lasten määrä kasvoi vuodesta 2021 sadalla lapsella. Tällä hetkellä tukea tarvitsevia lapsia on noin 500 eli noin 21 % varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Viidesosa lapsista on sijoitettuna tavallisiin ryhmiin ja sata lasta on pienryhmissä. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa tukea tarvitsevien lasten osuus on 4–5 %. Varhaiskasvatustilain velvoitti, että 1.8.2022 alkaen varhaiskasvatusryhmässä tulee olla ylimääräinen kasvatusvastuullinen tai ryhmäkokoa tulee pienentää, mikäli ryhmässä on erityistä tukea tarvitseva lapsi. Kaupungin päiväkotiryhmistä 86:ssa 126:sta on ylimääräinen työntekijä. Tehdyt muutokset ovat vaikuttaneet varhaiskasvatukseen työntekijöiden määrän lisääntymisenä ja tätä kautta menojen kasvuna. Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä (vakinaiset ja määräaikaiset) nousi 27 henkilöllä vuodesta 2022.

Haastetta henkilöstömitoitukseen tuo myös 1–2-vuotiaiden lasten määrän

lisääntyminen varhaiskasvatuksessa, johon on vaikuttanut varhaiskasvatustilain muutokset oikeudesta varhaiskasvatuksen alkamiseen sen kalenterikuukauden alusta, jona lapsi täyttää yhdeksän kuukautta.

Varhaiskasvatukseen saatiin valtion erityisavustusta noin 1,3 milj. euroa, jota käytettiin mm. lisähenkilöstön palkkaamisen ja lapsiryhmien kokojen pienentämiseen.

Varhaiskasvatuspaikkojen kysyntä on sykkistä niin, että maaliskuussa kysyntä on kovinta, eikä avoimia paikkoja ole saatavilla. Varhaiskasvatuksessa onkin vuosittain jouduttu keväisin perustamaan päiväkotiryhmiä esimerkiksi liikuntasaleihin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön sairauspoissaolot ovat huolestuttavan korkealla tasolla. Syytä selittävät erityisesti korona ja muut flunssapiikit vuonna 2022. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset indikoivat kuitenkin positiivista kehitystä varhaiskasvatuksen henkilöstön työtyytyväisyydessä. Lukuun ottamatta tyytyväisyyttä työterveyshuollon palveluihin kaikkien kysytyjen kohtien keskiarvo oli noussut vuoden 2021 kyselyyn nähden ja kaikkien vastausten keskiarvo 3,19 oli koko kaupungin tulosten keskiarvoa 3,14 parempi.

Kesäaikojen suunnittelussa varhaiskasvatuksen haasteena ovat etukäteen varatut hoitajaksot, jolloin lasta ei kuitenkaan tuoda hoitoon. Arvioitu kustannus käyttämättömästä varatusta resurssista on kaupungille vuosittain noin 300 tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunta:

Henkilöstön työtyytyväisyys näyttäisi työtyytyväisyyskyselyn perusteella parantuneen vuodesta 2021. Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot ovat kuitenkin hyvin korkealla tasolla, joka jo itsessään rasittaa henkilöstöä jatkuvien henkilöstöjärjestelyjen vuoksi. Lapsille henkilöstön sairauspoissaolot näkyvät jatkuvina muutoksina päiväkodin aikuisissa ja luovat turvattomuuden tunnetta. Vaikka henkilöstömäärä on saatu mitoitettua lain vaatimusten tasolle, on tarkastuslautakunnalla huoli henkilöstön jaksamisesta jatkuvasti haastavammaksi muuttuvassa toimintaympäristössä. Riittävästä henkilöstömitoituksesta tulee pitää huoli kaikissa tilanteissa. Tarkastuslautakunta suosittelee seuraamaan sairauspoissaolojen kehitystä sekä arvioimaan, miten esimerkiksi tukea tarvitsevien lasten kasvanut määrä vaikuttaa henkilöstön työssäjaksamiseen, ja miten henkilöstön työssäjaksamista voidaan tukea.

Ilahduttavaa on, että valtakunnallisesti näkyvä pula varhaiskasvatuksen ammattilaisista ei näy Joensuussa, vaan varhaiskasvatuksen avoimiin työpaikkoihin on päteviä hakijoita ja sijaisia on löydetty hyvin. Henkilöstön hyvinvoinnista on pidettävä huolta, jotta tilanne säilyy samanlaisena.

Hankerahoituksella palkatut varhaiskasvatusmitoituksen ulkopuoliset työntekijät, lumikit ja lumiukot, (6–7 henkilöä) on hyvä esimerkki päiväkodin arkea tukevasta toiminnasta, jollaista tarvittaisiin enemmän ja jolla voidaan saavuttaa vaikuttavia tuloksia lasten ryhmäytymisen ja taitojen kehittymisen edistämiseksi.

Päiväkotiryhmillä tulisi olla käytettävissä asianmukaiset tilat. Tarkastuslautakunta kysyy, miten päiväkotien tilakysymys voitaisiin ratkaista niin, ettei päiväkotiryhmiä jouduttaisi perustamaan liikuntasaleihin.

Kaupungin varhaiskasvatusta on haastavista ajoista huolimatta pystytty toteuttamaan laadukkaasti, mistä kertovat erinomaiset tulokset huoltajille suunnatussa asiakastutkimuksessa (keskiarvo 4,5 asteikolla 1–5). Myös lasten ääntä on kuunneltu ensimmäistä kertaa toteutetussa laatukselyssä. Lapsista 86 % koki, että varhaiskasvatuksessa on mukava olla. Tarkastuslautakunta toivoo, että kysely lapsille toteutettaisiin vuosittain.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että hankkeisiin osallistumista arvioidaan varhaiskasvatuksessa entistä tarkemmin.

Kesäajan hoitoaikavarausten osalta tarkastuslautakunta suosittelee avointa tiedotusta hukkakäytöstä syntyvästä turhasta kustannuksesta, joka olisi muutoin käytettävissä varhaiskasvatuksen palvelutason parantamiseen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin kasvustrategia liitettäisiin varhaiskasvatukseen ja arvioitaisiin, miten varhaiskasvatuksen kautta Joensuusta saataisiin entistä houkuttelevampi paikka lapsiperheille.

8.3 Kulttuuripalvelut

Koronapandemia vaikutti kulttuuripalveluiden järjestämiseen erityisesti vielä vuoden 2022 alkupuolella kokoontumisrajoituksista johtuen. Museopalvelut ja kaupunginorkesteri saivat OKM:n koronapandemiatukea toiminnan ja saatavuuden turvaamiseen

vuonna 2022. Vuoden edetessä kävijämäärät kuitenkin kasvoivat jo lähes normaaliin tasoon ja toteutuivat lopulta pääosin ennakoitua parempina. Seuraavassa taulukossa on esitetty kulttuuripalveluiden keskeisiä tapahtuma- ja kävijämääriä vuoden 2021 ja talousarvion 2022 sekä toteuman 2022 osalta.

Kulttuuripalvelu	2021	TA 2022	2022
Lastenkulttuurikeskus			
Järjestettyjen tapahtumien lukumäärä	212	220	242
Järjestettyihin tapahtumiin osallistujat	6 452	7 000	8 691
Pohjois-Karjalan museo			
Kävijöiden lukumäärä	18 516	23 000	24 217
Taidemuseo			
Kävijöiden lukumäärä	18 516	10 000	13 821
Kaupunginorkesteri			
Konserttien lukumäärä (isot konsernit)	48	29	29
Myytyjen lippujen lukumäärä	3 364	7 500	7 963
Kuulijoiden lukumäärä	27 294	50 027	61 524
Joensuun seutukirjasto			
Lainat lukumäärä	2 104 073	2 100 000	2 117 779
Käynnit lukumäärä	845 690	950 000	952 187
Tapahtumat	295	800	889
Konservatorio			
Opiskelijat yhteensä	952	940	894
Musiikkiopiston opetustunnit	26 796	26 400	26 901
Avoimen osaston opetustunnit	847	750	1 031
Joensuun seudun kansalaisopisto			
Opiskelijat lukumäärä	14 535	20 000	19 338

Alueellisen vastuumuseon kulttuuriympäristötoiminnan osalta kirjoitettiin 448 viranomaislausuntoa, joista 337 liittyi arkeologiseen kulttuuriperintöön ja 34 rakennuslupa-asioihin.

Uusi kulttuurisen yhteistyön toimintamalli käynnistettiin vuonna 2022, jonka lähtökohdaksi on kulttuurihyvinvointia ja asukkaiden osallisuutta edistävä lähipalvelu. Toimintamalli on lisännyt kulttuuripalvelujen

saavutettavuutta pitäjissä ja keskustan laidoilla erilaisten kulttuurin matalan kynnyksen toimintojen kautta.

Lastenkulttuuria järjestettiin monipuolisesti ja tapahtumiin osallistui ilahduttavan paljon lapsia ja lapsiperheitä.

Osana kaupungin avustusten tarkastelua uusittiin vuoden 2022 aikana myös kulttuuriavustusten hakuohjeita vuodelle 2023.

Uudistuksen tavoitteena oli yhtenäistää eri avustusmuotoja toimivimmiksi kokonaisuuksiksi, luoda kulttuuriavustuksille yhtenäinen kriteeristö, tehdä sisäistä kehittämistyötä avustuskäytännöissä, huomioida täsmennetymin kaupungin strategia ja kulttuuriohjelma sekä maakunnallinen kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma. Pohjatyönä selvitettiin laajasti kulttuurin toimijoiden käsityksiä avustuksista.

Joensuun Kulttuurin unelmavuosi 2023 -hankkeen suunnittelu käynnistettiin vuonna 2022.

Kulttuuripalveluissa ostopalveluiden määrä noin 2 milj. euroa on kasvanut vuodesta 2021 lähes 300 tuhatta euroa. Kasvu selittyy pääosin toiminnan palaamisena pandemian jälkeiselle tasolle. Yksittäiset isoimmat nousut palvelujen oston sisällä tulevat majoitus- ja ravitsemus sekä matkustuspalveluista, jotka ovat palaamassa vuoden 2019 tasolle. Nousua oli myös Meitan laskuttamista ICT-palveluista, johon osaltaan vaikutti laitteiden uusinta, joita sattui olemaan vuotta 2021 enemmän.

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Joensuun kulttuuritoiminnoissa on menty hyvään suuntaan, mutta kulttuuritoimijoiden yhteistyötä tulisi edelleen kehittää. Eri kulttuuritoimijat tulisi saattaa tiiviimmin yhteen ja löytää toinen toistaan tukevia yhteistyömuotoja.

Kulttuuripalveluiden toteuttaman kuntalaiskyselyn perusteella kulttuuripalveluissa kehitettävää on erityisesti mielenkiintoisessa ja monipuolisessa tarjonnassa sekä palvelujen ajankohdissa sekä aukioloajoissa.

Kaupungin toteuttamassa ja kaupungin tukemassa kulttuuritoiminnassa tulee ottaa kaikki palveluiden käyttäjät tasapuolisesti huomioon. Myös erinäisten ilmaislippujen jakamisessa tulee huomioida kuntalaiset tasapuolisesti.

8.4 Työllisyyspalvelut

Joensuun työllisyyspalvelujen tehtävänä on vähentää ja ennaltaehkäistä työttömyyttä vaikuttavilla palveluilla yhteistyössä työllisyttä edistävän palvelujärjestelmän ja muun verkoston kanssa. Palveluvalikoimaan kuuluvat alle 30-vuotiaille matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa tarjoava Ohjaamo, ESR-hankkeet Luotsi ja Topakka, valmennusympäristö Taitamo, työllistämisen kuntalaisä, palkkatukityöllistäminen, monialainen yhteispalvelu TYP sekä Joensuun seudun työllisyyden kuntakokeilu.

Luotsi on ESR-rahoitteinen kehittämishanke vuosina 2019–2023, jonka tavoitteena on kehittää eri toimijoiden välisenä yhteistyönä työllisyttä edistävää monialaista palvelualustaa. Luotsin kautta työhön tai koulutukseen vuoden 2022 aikana eteni 820 henkilöä.

Taitamon tarkoituksena on tarjota yksilöllisiä valmennuspolkuja joensuulaisille työnhakijoille. Taitamossa työskentelee myös palkkatuella työllistettyjä. Vuoden 2022 aikana valmisteltiin kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä vastuun siirtoa työllisyyspalveluilta hyvinvointialueelle muuttamalla Taitamoa valmennusympäristöksi, johon osallistutaan työkokeilun tai palkkatukityön kautta. Kuntouttavasta työtoiminnasta siirtyi kuusi työntekijää hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa.

Ohjaamon tarkoituksena on tarjota henkilökohtaista neuvontaa, tukea ja ohjausta

kouluttautumisen, työllistymisen ja arjen hallinnan kysymyksissä alle 30-vuotiaille. Nuorten tukena on moniammatillinen tiimi koostuen TE-asiantuntijoista, duuniagenteista, Onni-hankkeen työntekijöistä, etsivistä nuorisotyöntekijöistä, uraohjaajista ja psykiatrisesta sairaanhoitajasta. Tavoitteena on toimia nuoren tukena, kunnes tilanteeseen löytyy pidempikestoinen ratkaisu esimerkiksi nuoren siirtyessä opintoihin tai työelämään. Toimintaan osallistui vuoden aikana 750 nuorta, joka on 150 henkilöä edellisvuotta enemmän.

Joensuun seudun työllisyyden kuntakokeilu on käynnissä 1.3.2021–31.12.2024 yhdessä Kontiolahden, Liperin, Outokummun ja Polvijärven kanssa. Kokeilukunnat vastaavat kohderyhmään kuuluvien työnhakijoiden palveluprosessista sekä työllisyttä edistävien palvelujen tarjoamisesta TE-toimiston sijasta. Vuonna 2022 palvelussa oli mukana noin 8 500 henkilöä.

Eduskunta hyväksyi hallituksen lakiesityksen TE-palvelujen uudistuksesta 1.3.2023, jonka seurauksena TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Uudistus tulee vaikuttamaan merkittäväällä tavalla kaupungin toimintaan ja rahoitusasemaan kuluvalle taloussuunnitelmakaudella. Kaupunki teetti loppuvuodesta palvelujen järjestämistä vastuuseen liittyvän konsulttiselvityksen, minkä pohjalta käynnistetään neuvottelut Pohjois-Karjalan kuntien välisestä yhteistyöstä alkuvuodesta 2023.

Tarkastuslautakunta:

Työllisyyden edistämiseksi on pyritty löytämään erilaisia keinoja, ja työllisyystavoitteissa on pääosin menty parempaan suuntaan. Selvää kuitenkin on, että työttömyysaste ei ole laskenut tavoitellussa vauhdissa ja uusia keinoja työttömyyden vähentämiseksi on edelleen löydettävä. Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana, että Taitamon ja Ohjaamon palveluiden tarjonta pitäjillä supistui.

Työttömyysjakson hetkellisen katkaisemisen tilalle tulisi löytää pidempikestoisia keinoja. Työmarkkinoilla on nähtävissä selvä kohtaanto-ongelma, kun avointen työpaikkojen määrä kasvaa, mutta työ ja työntekijät eivät kohta. Osittain syynä voi olla työn vähäinen houkuttelevuus, toisaalta osaamistaso- tai kielitaitovaatimukset. Osaamista voidaan rakentaa myös työssä oppimalla, ja entistä paremmin tulisi tunnistaa tehtävät, joissa voitaisiin laskea esimerkiksi osaamis- ja kielitaitovaatimuksia.

Kaupungin julkisen liikenteen tulee tukea työpaikoille pääsyä ja julkisen liikenteen aika-
taulut tulee järkevöittää toimivammiksi.

TE-uudistus tulee merkittävästi vaikuttamaan työllisyyspalveluihin, mutta myös koko
kaupungin toimintaan ja talouteen vuodesta 2025 alkaen. TE-palvelut tulee järjestää niin,
että kannuste työttömyyden vähentämiseksi ja pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemiseksi
säilyy ydintavoitteena ja palvelut voidaan tuottaa taloudellisesti tehokkaasti suhteessa
valtion rahoitukseen.

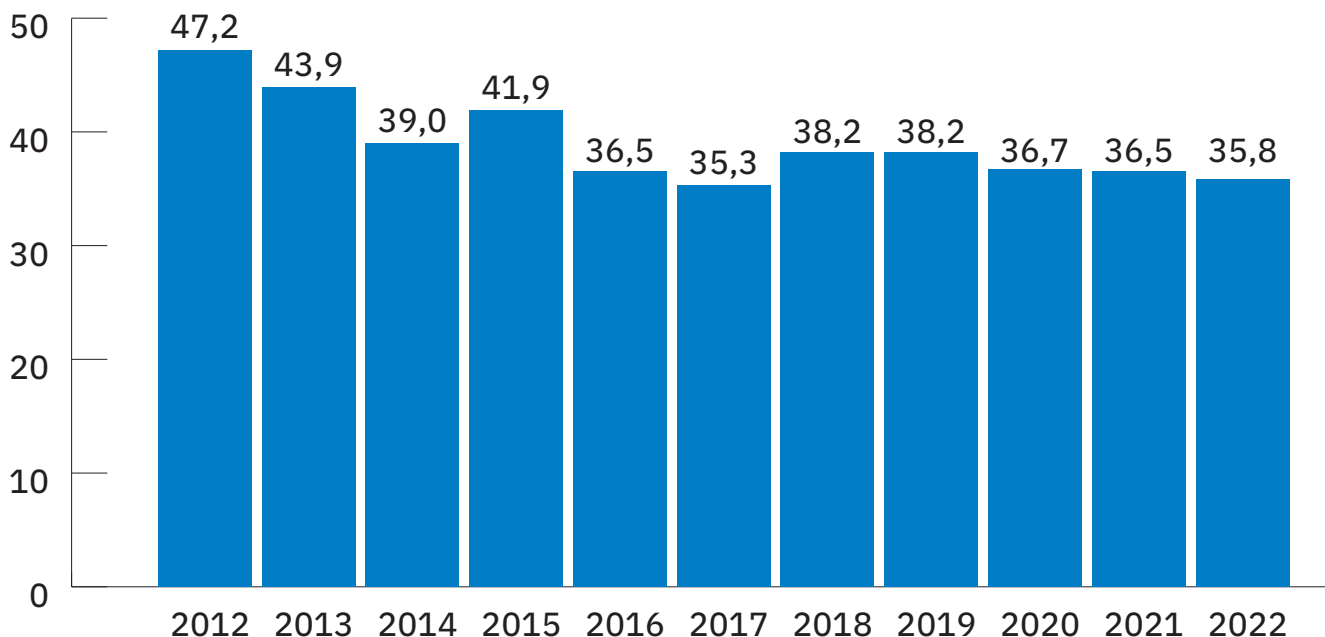
8.5 Kaupungin tilat ja korjaushankkeet

8.5.1 Kiinteistöjen salkutus ja korjausvelka

Korjausvelka kuvaa sitä investointitarvetta,
joka tulisi investoida, jotta rakennukset
olisivat kohtuullisessa käyttökelpoisessa
kunnossa. Korjausvelan määrään vaikuttaa
kaupungin investointitaso. Korjausvelan
määrä laskee hivenen edellisestä vuodesta

ollen 35,8 milj. euroa. Jotta korjausvelan
määrä saataisiin pysäytettyä, tulisi vuo-
sittain korjausinvestointeihin investoida
tilakeskuksen arvion mukaan noin 15 milj.
euroa. Korjausvelkaa kerryttävät myös koh-
teet, joiden käytöstä on jouduttu luopumaan,
mutta jotka kuitenkin ovat edelleen kau-
pungin omistuksessa. Toimitiloja on pyritty
vähentämään purkamalla vanhaa tehotonta
ja huonokuntoista rakennuskantaa ja myy-
mällä kohteita, joilla ei ole kaupungin omaa
käyttöä. Tilalle on pyritty hankkimaan teho-
kasta tilakantaa.

Kuvaaja 13. Kiinteistöjen korjausvelka 2012–2022 (milj. euroa).

Kaupunki on salkuttanut kiinteistömässään neljään eri kategoriaan, joita ovat A) kaupungin palvelutuotannon kannalta ensisijaiset tilat, B) saattavat olla vajaakäytössä tai tarvitsevat investointeja, C) luovuttavat rakennukset, ei investoida, D) kaupunkikuvallisesti tärkeät kohteet (suojelu).

Kaupungilla on tällä hetkellä huomattava määrä (38 059 m²) tyhjää huoneistoalaa, joka jakaantuu alla olevan taulukon mukaisesti purettaviin, myytäviin, vuokrattaviin ja vuoden 2023 lopussa käytössä oleviin tiloihin.

Tyhjät tilat 14.4.2023	m ²
Purku suoritettava, kun mahdollista	12 488,2
Myyntitoimenpide	19 981,5
Etsitään vuokralaista	4 396,3
Vuoden 2023 lopussa käytössä	1 193
Yhteensä	38 059

Jotta kaupunki voi jatkossa vuokrata tilojaan hyvinvointialueelle, tulee toiminnan olla yhtiöitettyä. Kaupungin sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen tulee pienentämään kaupungin kiinteistökantaa noin 14 %.

8.5.2 Talonrakennuksen investointihankkeiden toteutuminen

Seuraavassa taulukossa ja kuvaajassa on esitetty talonrakennuksen investointihankkeiden alkuperäinen talousarvio, muutettu talousarvio sekä toteuma. Taulukko osoittaa, että investointihankkeen toteuma on

ylittänyt muutetun talousarvion vuosina 2011 ja 2016. Verrattaessa alkuperäiseen talousarvioon investointien toteuma on ylittänyt vuosien 2011 ja 2016 lisäksi vuonna 2022. Pääosin investoinnit ovat toteutuneet talousarviota ja muutettua talousarviota alhaisempina.

Vuosi	Alkuperäinen talousarvio 1000 €	Muutettu talousarvio 1000 €	Toteuma 1000 €	Toteuma – alkuperäinen talousarvio 1000 €	Toteuma – muutettu talousarvio
2022	13 322	1000 €	15 372	2 050	-1 240
2021	18 709	18 709	14 058	-4 651	-4 651
2020	25 333	18 489	17 270	-8 063	-1 219
2019	24 974	24 974	24 292	-682	-682
2018	9 670	11 120	9 397	-273	-1 723
2017	24 960	24 960	21 900	-3 060	-3 060
2016	26 700	26 700	27 576	876	876
2015	23 375	25 333	18 935	-4 440	-6 398
2014	23 375	23 583	19 317	-4 058	-4 266
2013	14 508	14 508	12 877	-1 631	-1 631
2012	9 500	10 150	9 401	-99	-749
2011	10 500	11 500	12 779	2 279	1 279
Yhteensä	211 604	210 026	187 803	-23 801	-22 223

Kuvaaja 14. Talonrakennusinvestoinnit 2011–2021 (t€).

8.5.2 Sirkkalan liikkumiskeskus -korjaushanke

Sirkkalan liikkumiskeskus -hankkeen hankesuunnitelma ja kustannusarvio hyväksyttiin valtuustossa 7.12.2020. Hankkeen alkuperäinen kustannusarvio 4 057 000 euroa (alv 0 %) perustui hankkeesta 9.11.2020 laadittuun Haahtela-indeksin mukaiseen tavoitehintalaskelmaan.

Hankkeen urakkakilpailu käytiin talvella 2022. Saatujen urakkatarjousten ja suunnittelun yhteydessä laaditun rakennusosa-arvion perusteella hankkeen kustannusarvio

nousi 6,212 miljoonaan euroon. Valtuusto myönsi 21.3.2022 hankkeelle 2 155 000 euron lisämäärärahan. Lisämäärärahan perusteina oli suunnitteluprosessin aikana esille tulleet toiminnalliset muutostarpeet sekä rakennuksen kuntoon liittyvät korjaustoimenpiteet, joilla oli kustannuksia lisääviä vaikutuksia. Kustannusten nousuun vaikuttivat myös koronapandemiaa seuranneet rakennusmateriaalien sekä tuotteiden saatavuusongelmat.

Kustannukset nousivat alkuperäisestä hankesuunnitelmasta valtuustolle 21.3.2022 esitettyyn seuraavasti:

Osa-alue	Alkuperäinen hankesuunnitelma (€)	Kv. 21.3.2022 lisämääräraha	Kustannusten nousu (€)
Suunnittelu ja rakennuttaminen	290 000	297 900	21 900
Rakennustekniset työt ja tarvikkeet	2 355 000	3 914 000	1 515 000
LVIA-tekniset työt ja tarvikkeet	600 000	774 000	186 000
Sähkötyöt ja tarvikkeet	580 000	898 000	333 000
Lisä- ja muutostyövaraukset	232 000	328 000	96 000
Yhteensä	4 057 000	6 211 900	2 151 900

Kylmän varaston purku 278 tuhatta euroa päätettiin rahoittaa käyttötalousmenoilla. Hallin purkukustannukset todettiin valtuuston 21.3.2022 päätöksessä nousseen noin 310 tuhanteen euroon.

Rakentamisen käynnistyttyä havaittiin vanhoissa rakenteissa lisäkorjaustarpeita, jolla oli vaikutusta hankkeen kustannuksiin ja aikatauluun. Edellä mainitusta ja rakennuskustannusten noususta johtuen kustannusarvio

8.5.4 Hammaslahden urheilukenttä

Hammaslahden urheilukentän peruskorjaus toteutettiin vuonna 2021. Hankkeen alkuperäinen kustannusarvio oli 750 tuhatta euroa. Lisätyönä suunniteltiin keihäänheittopaikan nurmialueen korotusta, jonka kustannus oli 95 tuhatta euroa.

Vuonna 2022 käyttäjiltä tuli reklamaatioita palloilukentän nurmialueella olevista

on edelleen kasvanut valtuuston 21.3.2022 tekemästä päätöksestä. Talousarvion 2023 investointiohjelmassa hankkeen kustannusarvioksi on hyväksytty 6,633 milj. euroa (alv 0 %). Hankkeen on tarkoitus valmistua elokuun 2023 loppuun mennessä.

Hankkeelle on saatu 750 tuhannen euron valtionavustus.

kivistä, eikä se ole tällä hetkellä pelattavassa kunnossa. Myöskään keihästä ei ole voitu heittää kivien vuoksi. Kentän kuivatusjärjestelmä ei toimi ja kentän kivituhkapinnan kivet ovat liian teräviä. Lisäksi moukarihäkin edessä oleva tarkastusputki estää tulosten mittauksen.

Tarkastuslautakunta:

Kaupungin tyhjien tilojen määrää voidaan pitää huolestuttavana. Suurin osa tiloista on purettavia tai myynnissä. Myytävien kohteiden osalta riskinä on niiden vähäinen houkuttelevuus ostajille erityisesti pitkään tyhjänä olleiden kiinteistöjen kohdalla.

Jotta kaupungin kiinteistöistä voidaan pitää hyvää huolta myös tulevina vuosina, tulee kaupungin investoinnit mitoittaa kestäväällä tasolla myös korjausvelan näkökulmasta. Mitä suurempi investointitaso on, sitä suurempi on myös korjausvelka.

Kaupungin toimitilainvestointien valmistelu ja seuranta on hallintosäännössä vastuutettu omistajaohjausjaostolle. Tarkastuslautakunta suosittaa, että seuraavassa hallintosääntömuutoksessa harkittaisiin toimitila-asioiden siirtoa esimerkiksi erilliselle toimielimelle.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen on kaupungille toisaalta uhka, toisaalta mahdollisuus. Yhtiöittämisellä kiinteistöt siirtyvät pois kaupungin taseelta, ja samalla siirtyvät pois kiinteistöihin liittyvät kustannukset ja korjausvelka. Edellä mainitut eivät kuitenkaan siirry pois kaupunkikonsernin vastuulta. Uhkana on kiinteistöyhtiölle asetettavat tuotovaatimukset ja se, miten sote-kiinteistöjen vuokrataso saadaan pidettyä kannattavana, mutta kilpailukyisenä.

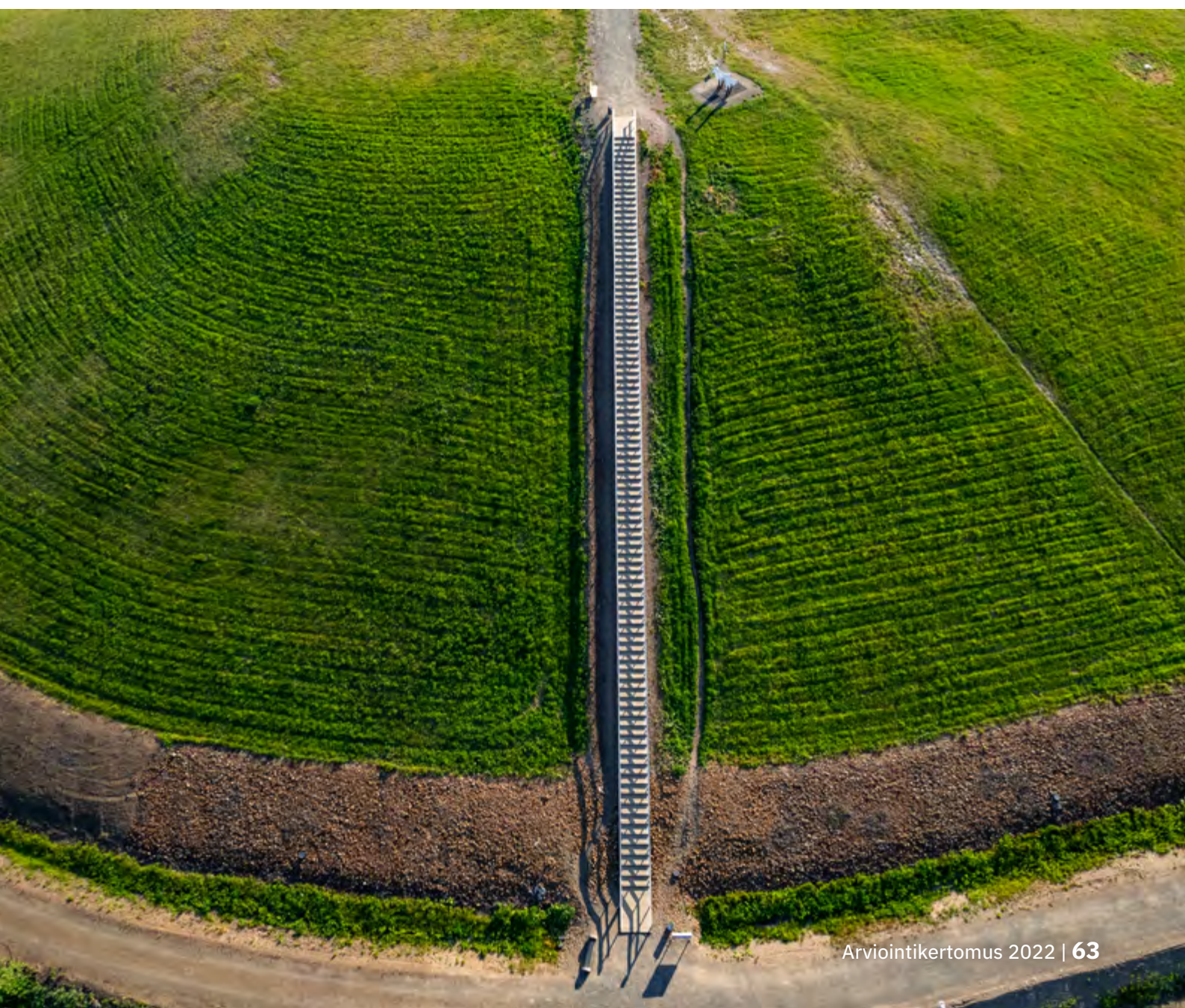
Sirkkalan liikkumiskeskuksen korjaushankkeen puutteellisesta ennakoivasta valmistelusta johtuen kustannustaso on noussut huomattavasti alkuperäisestä arviosta. Osittain syynä on yleinen rakentamisen hintatason nousu, mutta hankkeen suunnitteluvaiheessa tehtiin myös virheitä, jotka näkyvät nyt hankkeen kustannuksissa. Vaihtoehtoisia rakennustapoja ja laskelmia tulisi tehdä laajemmin hankesuunnitelmavaiheessa, jotta voidaan perusteellisemmin arvioida, saneeraako kaupunki tiloja vai onko tarkoituksenmukaisempaa rakentaa uusia. Saneerauskohteissa riskianalyysi tulee tehdä perusteellisemmin ja yllätyksiin varata alun perinkin jo riittävästi määrärahaa. Tilojen tulevat käyttäjät ja heidän tarvitsemansa resurssit tulee huomioida hankesuunnitelmaa tehtäessä, eikä

vasta rakennusvaiheessa, jolloin lisätöistä aiheutuu merkittäviä kustannuksia. Hankkeesta tulee ottaa oppia ja muuttaa toimintatapoja seuraavia hankkeita suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Tämän kaiken perusteella tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita rakennushankkeiden kustannuslaskentaan ja hankkeiden alkuperäisten kustannusarvioiden nousuun hankkeiden toteutusvaiheessa suhteessa alkuperäiseen talousarvioon. Tarkastuslautakunta suosittaa parempaa seurantaa ja valtuuston informointia esim. kvartaaleittain koskien sekä hankkeiden toteuttamista että niiden rahoitusta.

Eryteisesti Hammaslahden urheilukentän peruskorjaus osoittaa, että kaupungin tulee tilaajana valvoa tarkemmin korjaushankkeiden toteuttamista. Jo suunnitteluvaiheessa olisi tärkeää ottaa mukaan käyttäjiä, jotta käyttäjien tarpeet voidaan aidosti ottaa huomioon jo hankkeita suunniteltaessa. Käyttäjillä voi myös olla erityisosaamista, jota ei muuten osattaisi huomioida suunnitelmia tehtäessä.

Tarkastuslautakunta on huolissaan henkilöstöresurssien riittävydestä erityisesti valvontaviranomaisten osalta.

8.6 Ikäihmisten hyvinvointia edistävä toiminta

Tarkastuslautakunta sai selvityksen työohjelman mukaisesti järjestöavustuksista ikäihmisiin kohdistuen sekä kerhotalo Ruplan ja Sataman toiminnasta. Yhteisöotalo Sataman ja kerhotalo Ruplan tavoitteena on tarjota tiloja, tekemistä ikäihmisille ja muillekin kohtaamisiin ja yhdessäoloon. Toiminta on hyvinvointipalveluiden ylläpitämää. Satama on kaikille avoin kohtaamispaikka, mutta suurin osa kävijöistä on ikäihmisiä. Yhteisöotalo Sataman iltakäyttö on mahdollista joensuulaisten hyvinvointia ja osallisuutta edistävään yhdistystoimintaan eikä tilan käytöstä peritä yhdistyksiltä maksua.

Sepänpihan kerhotalo Rupla on Joensuun kaupungin omistama joensuulaisten ikäihmisten yhteinen talo, jota käyttävät eri seniori- ja eläkeläisyhdistykset. Talon toiminnasta vastaa pääosin viisi keskeistä joensuulaista eläkeläisjärjestöä. Järjestöjen toiminta kohdentuu suoraan ikääntyvien toimintakyvyn ylläpitämiseen ja sosiaali- ja terveystalvelujen neuvottelukunnan

15.10.2019 päättämien käyttöperiaatteiden mukaan näiltä ryhmiltä ei peritä tiloista rahallista korvausta, vaan järjestöt tuottavat ohjelmaa sekä tilaisuuksia ja harrastuksia ympäristön ikäihmisille yhteistyössä Joensuun kaupungin kanssa. Iltaisin ja viikonloppuisin tiloja vuokrataan muille järjestöille, yhteisöille ja yksityisiin juhlatilaisuuksiin kasvatus- ja koulutuslautakunnan päättämän (29.11.2022 § 105) hinnaston mukaisesti. Talon käyttöaste on korkea ja myös iltakäyttöä on runsaasti.

Ikäihmisten ennaltaehkäisevissä palveluissa tehdään paljon järjestöyhteistyötä. Vuoteen 2022 saakka päävastuu järjestöjen kanssa tehtävistä kumppanuus- ja avustussopimuksista, kolmannen sektorin avustuksista, yhteistyösopimuksista ja koordinoinnista oli kaupungilla. Hyvinvointialueen järjestöyhteistyö määräytyy lainsäädännön perusteella niin, että hyvinvointialueen on edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Tarkastuslautakunta:

Ruplan ja Sataman toiminta on aktiivista ja ikäihmisten ennaltaehkäisevää toimintaa edistävää. Erityisesti Sataman osalta järjestöt ovat olennaisessa roolissa toiminnan järjestämisessä, ja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi on huolehdittava järjestöavustuksista tiedottamisesta järjestöille. Yhteistyön lisääminen järjestöjen välillä sekä toiminnan avoimuus ovat tärkeitä, jotta uusia henkilöitä saadaan mukaan toimintaan.

Kestävän talouden ja elinvoiman yhtenä tavoitteena on, että vuoteen 2025 mennessä ikäihmisten kohtaamispaikkojen määrä kasvaa tai vähintäänkin säilyy ennallaan. Vuoden 2022 aikana kohtaamispaikkojen määrä lisääntyi yhdellä, ja tällä hetkellä eri puolilla kaupunkia on 13 ikäihmisille suunnattua kohtaamispaikkaa. Kohtaamispaikkojen toiminnassa olisi suositeltavaa järjestää ikäihmisille enemmän ohjattua liikuntaa.

8.7 Vammais- ja vanhusneuvostojen toiminta

Kaupungin luottamuselinorganisaatioon kuuluvat vaikuttamistoimieliminä vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto. Tarkastuslautakunta sai työohjelman mukaisesti tilannekatsauksen vammais- ja vanhusneuvostojen toiminnasta.

Joensuun väestöstä noin 24 % on yli 65-vuotiaita, joten on tärkeää, että vanhusten

tasavertaisuuteen panostetaan, jotta Joensuu olisi aidosti ikäystävällinen kunta. Ikääntyneiden osallisuus, ääni ja tarpeet pitäisi tulla huomioiduksi päätöksenteossa.

Molempien neuvostojen työmäärä on kasvanut lausuntopyyntöjen lisääntymisen myötä. Hyvä asia, on että neuvostoja halutaan kuulla aiempaa enemmän. Ennakkovaikutusten arvioinnissa tulee varata riittävästi aikaa lausunnon antamiseen.

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta esittää pohdittavaksi, kuinka ikäihmisten ja vammaisten ääni saadaan aidosti kuuluviin kaupungin palveluita suunniteltaessa.

Kaupunkistrategian osallisuuden, menon ja meiningin Joensuun yhtenä tavoitteena on, että toimimme ikäihmisten turvallisen ja aktiivisen arjen edistäjänä. Tarkastuslautakunta ei kuitenkaan tunnista talousarviossa asetetuissa tavoitteissa juurikaan strategiatavoitetta edistäviä tavoitteita ja kysyy, miten ikäihmisten huomiointi näkyy aidosti tavoitteissa ja kaupungin toiminnassa.

Luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussäännön mukaan vanhusneuvostolla ja vammaisneuvostolla voi olla enintään 9 kokousta vuodessa. Lisääntyneen työmäärän vuoksi kokousmäärä ja palkkiokäytäntö tulee arvioida uudelleen.

8.8 Hyvinvointialueuudistus

Sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Vuoden 2022 aikana valmistauduttiin hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymiseen vuoden 2023 alusta lukien.

Joensuussa muutos merkitsi osin tarkennuksia kaupungin ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän väliseen tehtävienjakoon ja yhdyspintarakenteisiin nähden. Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyörakenteita valmisteltiin vuoden 2022 aikana Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valmistelun tueksi perustetussa kumppanuustyöryhmässä ja sen alatyöryhmissä.

Kaupunginhallitus käsitteli 28.2.2022 sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain mukaisen kunnan selvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista sekä antoi arvion hyvinvointialueelle arvio siirtyvän henkilöstön määrästä, palkkakuluista ja lomapalkkavelasta.

Hyvinvointialueiden perustamisen myötä myös kaupungin logistiikan talveluiden järjestämisessä tehtiin muutoksia. Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistäminen merkitsi, että kaupunki ei voi enää tuottaa hyvinvointialueille kuuluvia tukitehtäviä. Tämä koski kaupungin logistiikan osalta sosiaali- ja terveystalvelujen henkilökuljetuksien organisoimista ja Pohjois-Karjalan Matkojenyhdistelykeskuksen (MYK) toimintaa. Kaupungin logistiikan talvelut siirrettiin lokakuun 2022 alusta lukien Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:lle, jotta kuljetusten yhdistämiset voidaan jatkossa hyödyntää koordinoitusti ja tehokkaasti.

Joensuun kaupungilla keskeisimmät muutokset kohdistuivat kuntouttavaan

työtoimintaan sekä erityisasumiseen liittyviin tehtäviin, jotka siirtyivät hyvinvointialueelle. Kaupunginhallituksen antaman selvityksen mukaan hyvinvointialueelle siirtyi kuntouttavasta työtoiminnasta kuusi henkilöä, neljä koulunkäynnin ohjaajaa (erityshuoltolain mukaisen kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoito) ja seitsemän henkilöä MYK sote kuljetuksista. Hyvinvointialueelle siirtyi myös sote-talveluiden käytössä ollut irtainta omaisuutta sekä sopimuksia (ml. vuokrasopimukset).

Talveluiden järjestämisvastuun siirto vuodenvaihteessa onnistui sujuvasti ja hyvinvointialue on käynnistänyt vauhdilla toiminnan uudistamiseen tähtäävän talvelustrategian ja talveluverkkosuunnitelman valmistelun. Siirtoa sujuvoitti jo kuuden vuoden ajan toiminut maakunnallinen Siun sote.

Kuntayhtymän jäsenkuntien katettavaksi jäi kuntayhtymän taseeseen kertynyt mittava alijäämä. Kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti alijäämä on katettava ennen kuntayhtymän toimintojen siirtämistä hyvinvointialueelle. Taseeseen kertyneen alijäämän käsittelystä kuntayhtymään jäsenkunnat päättivät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

Soteuudistuksen rahoitusmalli koettiin maakunnassa epäoikeudenmukaiseksi ja epäreiluksi. Erityisesti niitä alueita kohtaan, jotka ovat uudistuksessa etumatalla ja ovat toimineet muuta maata taloudellisemmin. Tarveperusteiselle rahoitukselle on asetettu tulojen kasvulle leikkuri 200 €/asukas, joka leikkaa Pohjois-Karjalaan hyvinvointialueelle tulevaa rahaa 325 euroa / asukas / vuosi) seitsemän vuoden siirtymätasauksen ajan, jääden kuitenkin lopulta positiiviseksi (Lähde: Siun sote tilinpäätös 2022). Epäkohdista koetaan myös kunnille maksuun tulevat palkkaharmonisoinnin kulut. Ne hyvinvointialueet, jotka eivät aloita toimintaa kuntayhtymäpohjalta tulevat maksamaan itse palkkaharmonisoinnin kulut. Kuntien ja kuntayhtymän sitkeä edunvalvontatyökään ei tuottanut toivottua tulosta palkkaharmonisoinnin osalta.

Tarkastuslautakunta:

Hyvinvointialuevalmistelu sujui Joensuun kaupungin näkökulmasta suunnitellusti. Toiminnallisesti uudistus vaikutti kaupungilla lähinnä kuntouttavaan työtoimintaan ja logistiikan palveluiden siirtoon Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:lle.

Jatkon kannalta keskeisessä roolissa on yhteistyö hyvinvointialueen ja kaupungin välillä alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. On tärkeää tunnistaa erilaiset vastinparit ja sopia yhteistyössä noudatettavat menettelytavat.

Rahoituksen näkökulmasta uusi rahoitusmalli on haastava sekä kunnille että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kaupungin tulee huolehtia, että vuosien 2021 ja 2022 sote-kulut tulevat oikein ilmoitetuksi Valtiokonttorille/valtiovarainministeriölle.

9 Konserniyhteisöjen ohjaus

Kuntalain 48 § mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto, kaupunginjohdaja ja kansliapäällikkö. Konserniohjauksen välineitä ovat omistajapolitiikka, konserniohjeet, tavoite- ja tulossopimukset strategisesti merkittävimpien yhtiöiden kanssa, omistajaohjaus sekä konsernivalvonta.

Joensuun kaupunkikonserniin kuului vuoden 2022 lopussa 14 tytäryhtiötä, 5 tytäryhtiön tytäryhtiötä, 1 kommandiittiyhtiö, jonka vastuunalainen yhtiömies on tytäryhtiön tytär. Lisäksi kaupungilla on 10 osakkuusyhtiötä, joissa kaupungin omistusosuus vaihtelee 20–50 %. Yhden osakkuusyhteisön omistus myytiin vuoden 2022 aikana.

Kaupungin omistusosuus Polkka- Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:ssä pieneni ollen 32,6 % (aiemmin 40 %), kun kaupunginhallitus päätti 25.4.2022 hyväksyä yhtiön osakaspohjan laajentamisen ja myydä kaupungin omistamia yhtiön osakkeita yhtiön osakkaaksi haluaville muille Pohjois-Karjalan kunnille. Järjestelyn taustalla oli hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen vuoden 2023 alusta lukien, mikä vaikutti kuntien mahdollisuuteen myydä ateria- ja puhtauspalveluita hyvinvointialueille. Lisäksi kaupunginhallitus päätti 6.6.2022 siirtää hyvinvointialuelainsäädännön johdosta kaupungin logistiikan palvelut Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:lle, jotta kuljetusten yhdistäminen voidaan jatkossakin hyödyntää koordinoitusti ja tehokkaasti kaupungin ja hyvinvointialueiden kesken. Seuraavassa kuvassa on esitetty Joensuu konserni 1.10.2022 tilanteessa.

Tytäryhtiöt

Karelia AMK 100 %
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy 100 %
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy 100 %
Joensuun Kodit Oy 100 %
 Koy Jokikadun Pysäköinti
 (konserni 63,8 %)
Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli 100 %
Business Joensuu Oy 89,9 %
 Joensuun Startup Kehitys Oy
 (konserni 90,7 %)
 Joensuun Start Up Rahoitus Ky
 (konserni 90,7 %)
 Photonics Center Oy (konserni 90,7 %)
Joensuun Pysäköinti Oy 67 % (konserni 81,9 %)
Joensuun Niskaparkki Oy (konserni 58,8 %)
Puhas Oy 68,5 %
Joensuun Satama Oy 100 %
 Joensuun Satamarakennus Oy
 (konserni 54,9 %)
KOy Heinävaaran liikekulma 55,6 %
As Oy Enon Tuuliharju 42,4 % (konserni 79,3 %)
KOy Enon Jäähalli 50,6 %
KOy Uimaharjun Haka 100 %
KeskKoy Uimaharjun lähipalvelukeskus 55,8 %

Säätiöt (5)

Euroopan metsäntutkimuksen Tukisäätiö
Itä-Suomen venäläisen koulun säätiö
Ortodoksisen kulttuurin säätiö
Cultura-säätiö
Maitoa Markkinoille -säätiö

J • ENSUU

Joensuun kaupunki

peruskaupunki, Joensuun Vesi, rahastot

Osakkuusyhteisöt (11)

As Oy Juhannusmorsian 39 %
As Oy Joensuun Suvituuli 37,2 %
As Oy Pikku-Ukko 23,1 %
Joensuun Rantaparkki Oy 30,1 %
Joensuun Ravirata Oy 24,8 %
KOy P-K:n Maakuntatalo 38,5 %
KOy Enon Kauppakeskus 29,4 %
Joensuun Kuivakenkä Oy 38,6 %
Polkka – Pohjois-Karjalan
tukipalvelut Oy 32,6 %
VisitKarelia Oy 45,4 %

Kuntayhtymät (3)

Pohjois-Karjalan koulutus kuntayhtymä 55,5 %
Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden
kuntayhtymä 43,6 %
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 42,6 %

Joensuun kaupungin omistajapoliittinen ohjelma vuosille 2018–2020 on hyväksytty valtuustossa 18.12.2017. Omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka luo puitteet konsernijohtamiselle ja omistajaohjaukselle sekä konsernirakenteen määrittelylle kuten yhtiöiden perustamiselle, myymiselle, lopettamiselle ja fuusioimiselle. Omistajapoliittista ohjelmaa ollaan uudistamassa vuoden 2023 aikana.

Joensuun kaupungin konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.2.2019. Konserniohjeen mukaan valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on

johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Yksityiskohtaisemmista tytäryhteisölle asetettavista tavoitteista sovitaan yhteisön kanssa tehtävässä tavoite- ja tulossopimuksessa. Tytäryhteisöt ovat sitoutuneet noudattamaan kaupungin konserniohjetta käsittelemällä ja hyväksymällä konserniohjeen yhteisön hallituksessa ja yhtiökokouksessa.

Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston ohjauksessa olivat vuonna 2022 seuraavat tytäryhteisöt:

- Karelia Ammattikorkeakoulu Oy
- Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy
- Joensuun Kodit Oy
- Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli
- Joensuun Pysäköinti Oy
- Puhas Oy
- Business Joensuu Oy
- Joensuun Yrityskiinteistöt Oy

Lisäksi omistajaohjausjaosto antaa ohjeet kaupungin edustajille seuraavissa yhtiöissä, joissa kaupunki on omistajana:

- Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy
- Pohjois-Karjalan Sähkö Oy
- Meidän IT ja talous Oy

- Efetta Oy
- Polkka – Pohjois-Karjalan Tukipalvelut Oy
- Karelia Expert Matkailupalvelu Oy

Muut yhteisöt ovat hallintopalvelujen ohjauksessa. Omistajapoliittisen ohjelman mukaan hallintopalvelujen ohjauksessa olevien osakkuusyhtiöiden ja tätä pienempien yhtiöomistusten osalta kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto tekee tarvittaessa omistajuuteen liittyvät yhtiön toimintaan nähden merkittävät linjaukset.

Valtuusto on talousarviossa asettanut kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston ohjauksessa oleville yhtiöille vuodelle 2022 yhtiökohtaiset kaupungin strategiasta johdetut strategiset kehittämistavoitteet sekä talouden tavoitteet. Lisäksi talousarvion mukaan vuonna 2022 edellä mainittujen yhtiöiden tulee huomioida kaikessa toiminnassaan työllisyysnäkökulma. Tämä tarkoittaa yhtiön osallistumista työllisyystoimenpiteisiin esimerkiksi työkokeilun, palkkatukityöllistämisen tai hankintojen keinoin.

Kaupungin ja kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston ohjauksessa olevien yhtiöiden välille on laadittu uuteen strategiaan pohjautuvat tavoite- ja tulossopimukset vuosille 2022–2023, jotka on hyväksytty kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostossa alkuvuodesta 2022. Myös yhtiöiden hallitukset ovat käsitelleet ja hyväksyneet sopimukset. Sopimuksen toteutumista seurataan konserniyhteisöjen talouden ja toiminnan seurantaraporteilla maaliskuu-, heinä- ja syyskuun lopun tilanteissa sekä tarkemmalla tasolla tilinpäätöksen yhteydessä.

Lisäksi omistajaohjausjaoston ohjauksessa oleville tytäryhteisöille on asetettu tavoitteita kaupungin ilmastobudjetissa mm. öljylämmityksestä luopumiseen, rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen, uusituvan energian lisäämiseen, sähköautojen latauspisteisiin ja led-valaistuksen lisäämisen liittyen. Tavoitteet toteutuivat pääosin.

Tytäryhteisöille talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu tilinpäätöksellä. Tytäryhteisöjen tekemiä työllisyystoimenpiteitä ei ole raportoitu tilinpäätöksellä, mutta yhtiöt ovat raportoineet

toteuttamistaan työllisyystoimenpiteistä omistajaohjausjaostolle osana tavoite- ja tulossopimuksen 2022–2023 toteuman seuranta alkuvuoden 2023 aikana. Omistajaohjausjaostossa käsiteltyjen raporttien perusteella kaikki yhtiöt ovat tehneet työllisyystoimenpiteitä vuoden 2022 aikana.

Tarkastuslautakunnan kuultavana on vuoden 2022 aikana lautakunnan työohjelman mukaisesti olleet Joensuun Satama Oy, Karelia Ammattikorkeakoulu Oy ja Business Joensuu Oy. Tarkastuslautakunta esittää

myöhemmin tässä osiossa havaintonsa työohjelman mukaisesti kuulemisista ja kyseisille yhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tarkastuslautakunnan arvio muiden kuin tarkastuslautakunnan kuulevina olleiden yhtiöiden osalta talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Arvio perustuu yhtiöiden tilinpäätöksellä raportoimaan toteumatietoon.

Yhtiö	Asetettu tavoite	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio
Itä-Suomen Liikunta-opisto Oy	Yhtiön järjestämä liikunta-alan koulutus on Suomen kärkeä. Yhtiö tukee kaupungin asukkaiden hyvinvointia ennaltaehkäisevästi ja tarjoaa mahdollisuuksia oman hyvinvoinnin edistämiseen. Yhtiö on vahvasti mukana Urheilukaupunki Joensuu -kehitysohjelmassa.	Opiskelijavuosien määrä vuodessa Palvelutoimintaan osallistuneiden henkilömäärä	Ei voida arvioida. Mittarit ja tavoitetasot epäselviä.
Joensuun Kodit Oy	Yhtiö tukee toiminnallaan Joensuun kasvua ja elinvoiman kehittymistä. Yhtiö toteuttaa omalta osaltaan asuntopoliittista ohjelmaa.	Yhtiö kykenee tarjoamaan alueelle työn vuoksi muuttavalle asunnon vähintään kuukauden kuluessa, mikäli hakija täyttää asukkaan valintakriteerit.	Toteutui
Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli	Yhtiö palvelee opiskelijoita kilpailukykyisin asumisratkaisuin. Soluasuntojen määrä sopeutetaan vastaamaan kysyntää. Yhtiö tukee opiskelijakaupunki Joensuun imagoa.	Tilojen käyttöaste on korkea ja asunoverkko vastaa kysyntää. Soluasuntojen ja muiden asuntojen käyttöaste.	Ei voida arvioida. Mittarin taso ”korkea” ei kerro tavoitetasosta. Käyttöasteen raportoinnista ei selviä, onko esitetty käyttöaste tavoitteen mukaan korkea.
Joensuun Pysäköinti Oy	Yhtiö edistää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta. Yhtiö edistää toiminnallaan kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista.	Yhtiön ydinliiketoimintaan liittyvän energiatehokkuuden parantaminen ja hiilineutraaliuden edistäminen.	Toteutunut osittain Raportoinnista ei selviä, onko energiatehokkuutta parannettu. Suunnitelmia ja selvityksiä on tehty energiatehokkuuden parantamiseksi/ hiilineutraaliuden edistämiseksi.

Yhtiö	Asetettu tavoite	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio
Puhas Oy	Yhtiö edistää toiminnallaan kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Yhtiö toimii yhteistyökumppanina uusien bio- ja kiertotalousliikemahdollisuuksien edistämässä.	Toteutetut toimenpiteet ja niiden vaikutukset	Toteutunut osittain Toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia ei ole raportoitu.
Joensuun yritys- ja palvelu-yrityskeskitys Oy	Yhtiö tuo lisäarvoa yrittäjyyskaupunki Joensuulle. Yhtiö edistää Joensuussa jo toimivien ja meille sijoittuvien uusien yritysten kilpailukykyä tarjoamalla vetovoimaisia toimitiloja.	Yritysten tarpeisiin räätälöidyt ja muokatut toimitilat asiakkaiden toiveiden mukaan, kilpailukykyinen vuokrataso.	Toteutunut osittain Kilpailukykyisen vuokratason toteutumista ei ole raportoitu.

Suurimmalle osalle kaupungin yhtiöistä tilikausi 2022 oli tappiollinen. Strategiset tytäryhteisöt suoriutuivat vaihtelevasti, esimerkiksi Joensuun Pysäköinti Oy onnistui tekemään noin 131 tuhatta euroa positiivisen tuloksen, kun taas Joensuun Yrityskeskitys Oy:n tulos painui 248 tuhatta euroa negatiiviseksi, kun tavoitteena oli kannattava liiketoiminta. Joensuun Kodit Oy:lle asetettu talouden tavoite ”yhtiö laatii pidemmän aikavälin suunnitelman talouden kehityksestä, korjausvelan vähentämisestä ja tulevien uudisinvestointien toteuttamisesta”

9.1 Joensuun Satama Oy

Joensuun Satama Oy on Joensuun kaupungin 100 % omistama tytäryhtiö. Yhtiön nimi muuttui vuoden 2022 alussa Saimaan Satamat Oy:stä Joensuun Satama Oy:ksi. Omistajapoliittisen ohjelman mukaan yhtiön toimialana on satamapalveluihin ja satamaan liittyvien toimintojen järjestäminen sekä rahti- ja matkustajasatama-alueiden sekä pienvenesatamien, rakennusten ja rakenteiden omistaminen, vuokraaminen ja ylläpito. Omistajapoliittisissa linjauksissa todetaan, että yhtiön toimintaa voidaan pitää osin strategisena (Joensuu syväsataman toiminta) että palvelutuotantoa ylläpitävänä ja kehittäväenä (pienvenesatamat). Joensuun Satama Oy ei kuulu strategiseksi määriteltyihin tytäryhteisöihin, eikä sille ole asetettu näin ollen talousarviossa tavoitteita. Yhtiö on hallintopalveluiden ohjauksessa.

Satamayhtiön tärkein tehtävä on kehittää Joensuun rahtisatamaa ja luoda

osalta mittarina oli ohjelman laatiminen. Toteumatietojen mukaan vuonna 2022 ei ole ollut toimenpiteitä. Yhtiön lainakanta ja kaupungin takaukset huomioiden, tarkastuslautakunta kysyy, miksi ohjelmaa ei ole laadittu tai siihen liittyviä toimenpiteitä ei ole tehty vuonna 2022? Sama taloudellinen tavoite on asetettu myös Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy:lle, mutta mittarina on tilikauden yli-/alijäämä. Mittari tai toteuman raportointi (tilikauden tulos) ei kuvaa, onko pidemmän aikavälin suunnitelmaa laadittu.

toimintaedellytyksiä sataman eri toimintoihin. Tätä tavoitetta tukevia toimenpiteitä ovat sataman tunnettuuden kasvattaminen, sataman infrastruktuurin rakentaminen ja kunnossapito, maa-alueiden vuokraaminen, satamaliikenteen ohjaaminen, viranomais-tehtävät ja satamaturvallisuuden ylläpito.

Ukrainan sota on voimakkaasti vaikuttanut yhtiön toimintaan ja talouteen Saimaan kanavan liikennöinnin pysähtyttyä. Joensuun syväsataman hankesuunnitelma on tehty, mutta tällä hetkellä hanketta ei voida edistää.

Pienvenesatamiin tehtiin kuntakartoitus vuonna 2022. Kuntakartoituksen perusteella pienvenesatamien korjausvelka on suuri ja havaitut korjaukset tulisi tehdä 0–5 vuoden säteellä. Maaseutualueiden venesatamien käyttöaste on pieni, jolloin toimintaa on vaikea saada kannattavaksi. Venesatamien palvelujen kehittämiseen, suuriin korjauksiin tai laiturien uusimiseen ei ole taloudellista mahdollisuutta.

9.2 Karelia Ammatti- korkeakoulu Oy

Karelia ammattikorkeakoulu on monialainen ammattikorkeakoulu, jonka päätehtäviä ovat koulutustoiminta, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKI) sekä palveluliiketoiminta ja aluekehittäminen. Ammattikorkeakoulua ylläpitää Joensuun

kaupungin 100-prosenttisesti omistama Karelia Ammattikorkeakoulu Oy. Yhtiöllä on merkittävä rooli opiskelija -kaupunki Joensuun tavoitelinjauksien toteuttajana.

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhtiölle talousarviossa 2022 asetetut tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksellä raportoiden toteumatiedon perusteella.

Asetettu strateginen kehittämistavoite	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio
Yhtiö toimii merkittävänä alueen asiantuntija-ammattien kouluttajana sekä työ- ja elinkeinoelämän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteuttajana. Alueen kehittämiseen suunnattu TKI-toiminta. Yhtiö luo kasvun mahdollisuuksia ja tuo merkittävää lisäarvoa opiskelijakaupunki Joensuulle.	Valmistuneiden määrä <ul style="list-style-type: none">AMK-tutkinnotYAMK-tutkinnot Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoitus.	Mittari puutteellinen, ei voida arvioida. Toteutunut osittain
Asetettu talouden tavoite	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio
Mahdollinen aiempien tilikausien alijäämä tulee kattaa ja tilikauden tulee olla ylijäämäinen.	Tilikauden yli-/alijäämä	Ei toteutunut

Yhtiö on arvioinut toimivansa strategisen kehittämistavoitteensa mukaisesti. Tavoitteen toteutumisen arviointi tilinpäätöksen perusteella on haastavaa asetetun mittarin takia, sillä valmistuneiden tai tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoituksen määrälle ei ole asetettu tavoitetasoa, jota vasten toteumamääriä voisi arvioida, eikä asiaa ole enempää avattu tavoitteen toteutumisen raportoinnin yhteydessä. Tarkastuslautakunta suosittaa tältä osin tarkentamaan asetettua mittaria lisäämällä toteumaa kuvaavan tavoitetason/lähtötason.

Yhtiön kuulemisessa saadun tiedon perusteella vuoden 2022 tavoitetasot valmistuneiden määrästä (725 AMK-tutkintoa ja 130 YMK-tutkintoa) ei toteutunut, mutta TKI-rahoituksen tavoitetaso (4,0 milj. euroa) osalta tavoite saavutettiin. Näin ollen tarkastuslautakunta arvioi yhtiön edistyneen strategisen kehittämistavoitteen toteutumista.

Yhtiölle asetettu talouden tavoite mahdollisen aiempien tilikausien alijäämän kattamisen ja tilikauden ylijäämäisyyden osalta ei toteutunut, sillä tilikausi oli 1,67 milj. euroa tappiollinen. Ammattikorkeakoulun

rahoitusmalliin on mahdollisesti tulossa uudistus vuonna 2025.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy ilmoittaa yhtiön toteutuneiden riskien ennakkoinnin osalta, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja sen välittömät seuraukset mm. opiskelijarekrytointeihin, hankkeisiin, sijoitustoimintaan ja kustannustennousuun ei ollut ennakoitavissa.

Henkilöstön kokonaistyytyväisyys on henkilöstökyselyn 2022 perusteella erinomaisella tasolla. Erityisen tyytyväinen henkilöstö oli työtehtävien sisältöön, oman osaamisen monipuoliseen hyödyntäminen työssä, yhteistyöhön työtovereiden kanssa, Karelian työnantajana ja ergonomisten tekeijöiden huomioimiseen. Haasteena koettiin työn määrään vaikuttaminen, lähijohtajien saavutettavuus ja lähijohtajalta saatavan palautteen vähäinen määrä. Karelialla on rekrytointihaasteita erityisesti TKI-toiminnan osalta tohtorin tutkinnon suorittaneista sekä tekniikan koulutusosalalle asiantuntija- ja opetustehtäviin.

9.3 Business Joensuu Oy

Business Joensuu Oy toimii seitsemän kunnan, 120 000 asukkaan ja 6 500 yrityksen seudulla. Yhtiö on seudullinen yrityskehitysorganisaatio, joka tuottaa yleisen edun mukaisia elinkeino- ja yrityspalveluita Joensuun alueella. Yhtiö tuottaa palveluita yritysten käynnistämiseen, kasvuun ja kansainvälistymiseen, investointeihin ja sijoittumiseen, sekä Tiedepuiston tilaja tapahtumapalveluita. Lisäksi Business Joensuu tuottaa eri toimialojen kasvu- ja

kilpailukykyohjelmia. Joensuun kaupunki omistaa Business Joensuu Oy:stä 89,89 %. Muita omistajia ovat Itä-Suomen Yliopisto (6,55 %), Joensuun Yliopiston tukisäätiö (1,86 %), Riveria koulutuskuntayhtymä (0,85 %) ja Karelia Ammattikorkeakoulu Oy (0,85 %).

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhtiölle talousarviossa 2022 asetetut tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksellä raportoiden toteumatiedon perusteella.

Asetettu strateginen kehittämistavoite	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio
Yhtiö tuo lisäarvoa yrittäjäyyskaupunki Joensuulle. Yhtiö edistää Joensuun elinvoimaa työpaikkojen ja osaavan työvoiman sijoittamisella seudun yrityksiin	Tuloksetkaat palvelut ja toimintamallit työnantajien houkuttelevuuteen, työnantajaosaamiseen ja rekrytointeihin sekä osaajien houkutteluun maailmalta. Yrityksissä 200 työpaikkaa täytetty.	Toteutui Tavoite toteutui uusien työpaikkojen määrän toteutumisen osalta arvioituna.
Asetettu talouden tavoite	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio
Yhtiön toiminta on kannattavaa.	Yhtiön liikevaihto ja tulos budjetin mukaiset.	Toteutui Liikevaihto jäi hieman alle budjetoidun, mutta tulos ylittyi 0,1 milj. euroa.

Business Joensuu Oy:lle asetetut talousarviotavoitteet ovat tarkastuslautakunnan arvioin mukaan toteutuneet. Lisäksi yhtiöllä on merkittävä rooli elinvoimapalveluilla asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa, joita on tarkemmin kuvattu osana elinvoimapalveluille asetettujen tavoitteiden arviointia.

Vuokrattavien tilojen käyttöaste 31.12.2022 oli 87,7 %, joka ylitti tavoite- ja tulossopimuksen mukaisen tavoitteen 87 %.

Yhtiön henkilöstötyytyväisyys vaikuttaisi olevan hyvällä tasolla, yhtiön työyhteisökyseleyn kokonaistuloksen ollessa 4,05, joka on lähellä erinomaista (5). Myös yhtiön asiakastyytyväisyys on mittausten mukaan korkealla tasolla.

Tarkastuslautakunta:

Tytäryhtiöiden tavoitteiden asetantaa on kehitetty talousarviossa 2022 siten, että kaikille strategiseksi määritellyille tytäryhteisöille on asetettu yhtiökohtaiset kaupungin strategiasta johdetut tavoitteet sekä talouden tavoitteet. Tavoitteita on asetettu tarkemmalla tasolla yhtiöiden kanssa solmituilla tavoite- ja tulossopimuksilla, jotka omistajaohjausjaosto hyväksyy.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että tytäryhteisöiden tavoiteasetantaa talousarviossa on kehitetty. Tarkastuslautakunta toteaa kuitenkin, että talousarviotavoitteille asetettujen mittarit ovat osin hyvin epätarkkoja tai tavoitetaso ei selviä niiden perusteella, eikä tavoitteiden toteutumista pystytä näin ollen kaikilta osin arvioimaan. Tavoitteiden toteutumisen raportoinnista ei myöskään kaikilta osin selviä, onko tavoitteessa onnistuttu vai ei. Tältä osin tarkastuslautakunta toivoo tavoitteiden ja mittarien asettamisen ja niistä raportoinnin olevan jatkossa tarkempaa.

Joensuun Satama Oy:n osalta tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yhtiön toimintakyky pystytään varmistamaan myös tulevaisuudessa ja hallintopalvelut seuraavat yhtiön tilannetta aktiivisesti.

Tarkastuslautakunta kysyy, mistä Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n alijäämä on muodostunut ja miten yhtiön taloudellinen tilanne saadaan käännettyä ylijäämäiseksi.

Lisäksi tarkastuslautakunta kysyy, onko tarkoituksenmukaista, että Puhas Oy kaupungin tytäryhtiönä tekee merkittävää liikevoittoa, vaikka yhtiöjärjestyksen mukainen toiminnan tarkoitus ei ole voiton tuottaminen. Tulisiko voiton näkyä sen sijaan pienempinä asiakasmaksuina kuntalaisilta?

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen tytäryhteisöjen henkilöstötyytyväisyystuloksiin siltä osin kuin tuloksia on tarkastuslautakunnalle esitelty.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että omistajapoliittinen ohjelma saadaan uudistettua vuoden 2023 aikana ja samalla kaupunki uudelleen arvioi omistamisen lähtökohdat sekä strategiset omistukset.

10 Yhteenvedo tilivuoden 2022 arvioinnista

Tarkastuslautakunta on edellä esittänyt arvion kaupungin ja kaupunkikonsernin tilivuoden 2022 toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Keskeisimmät johtopäätökset, suositukset ja kannanotot on esitetty seuraavassa.

- Tilikausi 2022 oli kaupungin talouden kannalta vaikea ja toteutui 6,8 milj. euroa alijäämäisenä. Talouden negatiiviseen kehitykseen vaikutti erityisesti Ukrainan sota, koronatilanne, inflaatio, rahastojen heikko kehitys sekä Siun soten alijäämien kattaminen sekä palkkaharmonisointi. Koko konsernin alijäämäksi muodostui 21 milj. euroa.
- Siun soten vuoden 2021 palkkaharmonisointiin kohdistuva osuus, 5,4 milj. euroa kirjattiin kaupungin kirjanpitoon olennaisen virheen korjauksena taseen kertyneen yli-/alijäämätilin oikaisuna. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kaikki palkkaharmonisoinnista tehdyt varaukset ovat sote-kuluja. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kaupungin tulee huolehtia, että vuosien 2021 ja 2022 sote-kulut tulevat oikein ilmoitetuksi Valtionkonttorille/valtiovarainministeriölle.
- Katujen korjausvelan määrä nousi, ja vaikka kiinteistöjen korjausvelka hie-man laski ja toteutui asetetun tavoitteen mukaisesti, on tarkastuslautakunta

huolissaan korjausvelan suuresta määrästä. Kaupunki on hankkinut uusia tiloja, vaikka samalla vanhoja tyhjiä tiloja roikkuu kaupungin kiinteistösalkussa ja rasittamassa kaupungin taloutta. Kaupungin investointitason mitoittaminen kestävällä tasolle myös korjausvelan näkökulmasta on tärkeää.

- Eräiden kaupungin investointihankkeiden kustannustaso on noussut huomattavasti alkuperäisesti arvioista. Osittain syynä on yleinen rakentamisen hintatason nousu, mutta jo hankkeen suunnitteluvaiheessa tulisi tehdä enemmän vaihtoehtoisia arviointeja ja laskelmia eri rakennustavoista. Saneerauskohteiden osalta tulisi laatia kattavat riskianalyytit. Myös tilojen tulevat käyttäjät olisi hyvä osallistaa entistä laajemmin hankesuunnitteluun, jotta myös käyttäjien tarpeet osataan huomioida jo hankkeen suunnitteluvaiheessa.
- Tarkastuslautakunta on huolissaan kaupunkiympäristön toimialan riittämättömistä resursseista, jotka näkyvät katujen huonona talvi- ja kevätpuhtaanapitona. Huono katujen puhtaanapito vaikuttaa kaupunkilaisten hyvinvointiin ja aiheuttaa terveyshaittoja.
- Sairauspoissaolojen kehityssuunta on erittäin vakava. Edelleen huolestuttavin tilanne sairauspoissaoloissa on

varhaiskasvatuksessa. Vaikka trendi on maanlaajuinen ja koronapandemia ja siihen liittyvät tautihuiput osaltaan selittävät kasvua, suosittelee tarkastuslautakunta, että sairauspoissaoloihin ja henkilöstön työssäksämiseen kiinnittää erityistä huomiota toimintavuoden 2023 aikana.

- Tarkastuslautakunta kantaa huolta lasten ja nuorten hyvinvoinnista, erityisesti kiusaamisesta ja kouluissa esiintyvistä väkivallasta. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteissa on joiltain osin edistytty tai toimenpiteitä on tehty, mutta edelleen tavoitetilän 2025 saavuttamiseksi on paljon tehtävää. Kaupunki on hakemassa Unicefin lapsiystävälliseksi kunnaksi. Tarkastuslautakunta suosittelee arvioimaan, miten lapsiystävällinen kunta saadaan näkyviin kaikessa kaupungin toiminnassa.
- Tarkastuslautakunta on havainnut, että talousarviossa asetettavien tavoitteiden asettamisessa ja niiden raportoinnissa

tilinpäätöksellä on toimialojen välillä eroja. Tavoitteen toteutumisen raportoinnissa on tärkeää huomioida, että tavoitteen toteutuminen raportoidaan asetetun mittarin mukaisesti. Tavoitteiden valmistelun ja raportoinnin osalta olisi hyvä luoda yhdenmukaiset ja selkeät periaatteet.

- Vuosi 2022 oli historiallinen toimintavuosi niin Joensuun näkökulmasta kuin valtakunnallisestikin tarkasteltuna sote- ja pelastustoimen palveluiden siirrettyä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen. Vuoden 2022 aikana valmistauduttiin tulevaan siirtoon monin tavoin. Keskeistä joensuulaisten hyvinvoinnin edistämiseksi on jatkossa tunnistaa yhdyspinnat kaupungin ja hyvinvointialueen välillä sekä rakentaa toimivat yhdyspintatyöskentelyn toimintatavat. Yhteistyön edistäminen ja lisääminen niin kaupungin sisäisesti kuin alueellisesti ja kolmannen sektorin kanssa on tärkeää.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaupunginhallitus antaa vastineensa arviointikertomuksessa esiin nostettuihin havaintoihin ja selvityksensä niiden vuoksi tehtäviin toimenpiteisiin 30.9.2023 mennessä. Vuoden 2022 arviointikertomukseen annettavan vastineen osalta tarkastuslautakunta pyytää toimialoja ja kaupunginhallitusta kiinnittämään huomiota vastausten sisältöön: vastaus annetaan kysymykseen tiiviisti ja lyhyesti, vastauksia perustellaan mahdollisuuksien mukaan myös lukujen valossa. Vastauksissa esitetään korjaavat toimenpiteet ja vastaukset sidotaan oikeisiin päätöksiin ja mittareihin.

11 Toimintavuonna tarkastuslautakunnan kuultavana olleet

Aihe	Kuultava henkilö	Päivämäärä
Tilannekatsaus Luotsin, Taitamon ja Ohjaamon toiminnasta	Työllisyyspäällikkö Riikka Vartiainen , valmennuspäällikkö Maritta Rummukainen ja Taitamo-vastaava Kirsi Kärkäs-Vaitinen	26.8.2022
Katsaus erityisopettajien rekrytointiprosesseihin	Koulutusjohtaja Olli Kauppinen	26.8.2022
Tilannekatsaus kaupungin satamien toiminnasta	Joensuu Satama Oy:n toimitusjohtaja Janne Korhonen	15.9.2022
Tilannekatsaus Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n toiminnasta	Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n rehtori Petri Raivo ja hallinto- ja talousjohtaja Pia Hiltunen	15.9.2022
Tilannekatsaus kaupungin kulttuuripalveluiden toiminnasta	Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan puheenjohtaja Päivi Eteläpää sekä kulttuurijohtaja Katriina Leppänen	15.9.2022
Tilannekatsaus Sirkkalan liikkumiskeskus -korjaushankkeesta	Rakennuttajapäällikkö Antti Turunen , Tilakeskus	13.10.2022
Vierailu Kuopion kaupungin tarkastuslautakunnan luokse	Kuopion kaupungin tarkastuslautakunta	27.10.2022
Tilannekatsaus ikäihmisten ennaltaehkäisevistä palveluista	Hyvinvointi- ja osallisuuspäällikkö Heini Lehkoinen ja vanhusneuvoston puheenjohtaja Pertti Vainionpää	10.11.2022
Tilannekatsaus työhyvinvoinnista ja työterveyshuollon toiminnasta	Työhyvinvointipäällikkö Minna Piironen	10.11.2022
Tilannekatsaus Hammaslahden urheilukentästä	Rakennuttaja Janne Kettunen	2.12.2022
Tarkastuslautakunnan ja kaupunginjohtajan yhteiskeskustelutilaisuus	Kaupunginjohtaja Kari Karjalainen	16.12.2022
Tarkastuslautakunnan ja kaupunginhallituksen puheenjohtajien yhteistapaaminen	Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jere Nuutinen ja 2. varapuheenjohtaja Sari Koskinen	12.1.2023
Tarkastuslautakunnan ja kaupunginjohtajan ajankohtaisryhmä Kapan yhteistapaaminen	Kaupunginjohtajan ajankohtaisryhmä KAPA: kaupunginjohtaja Kari Karjalainen , kansliapäällikkö Jenni Jokela , strategiajohtaja Sami Laakkonen , kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen , hyvinvointijohtaja Riitta Huurinainen , talousjohtaja, vs. henkilöstö- ja yhteysjohtaja Satu Huikuri	3.2.2023
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n opiskelijan opinnäytetyö lautakunnalle	Ohjaaja Aini Simola ja opiskelija ja opinnäytetyön tekijä Esa Hautanen	3.2.2023

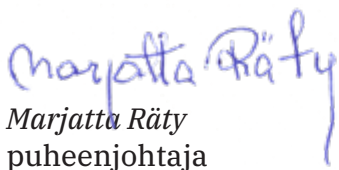
Tarkastuslautakunnan ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajien yhteistapaaminen	Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Joakim Kärkäs ja 1. varapuheenjohtaja Timo Elo	9.2.2023
Tilannekatsaus Vammaisneuvoston toiminnasta	Vammaisneuvoston puheenjohtaja Liisa Karvonen , kansliapäällikkö Jenni Jokela, henkilöstösuunnittelija Marja Eronen	23.2.2023
Tilannekatsaus kaupungin pääluottamusmiesten toiminnasta	Super Ry:n pääluottamusmies Marjo Viitalahti ja Tehy ry:n pääluottamusmies Sari Heiskanen	23.2.2023
Tilannekatsaus kiusaamista ehkäisevien toimenpidesuosituksen jalkauttamisesta toimialoille	Hyvinvointijohtaja Riitta Huurinainen	9.3.2023
Tilannekatsaus Vanhusneuvoston toiminnasta	Vanhusneuvoston puheenjohtaja Pertti Vainionpää ja jäsen Eine Pitkänen sekä tietopalvelusih-teeri Mirja Timonen	9.3.2023
Tarkastuslautakunnan pitävävierailu-päivä	Heinävaaran puu- ja moduulikoulu, rehtori Tuija Huovinen , Tuupovaaran koulu (moduulikoulu), rehtori Tatu Könönen , Uimaharjun koulu, rehtori Maritta Hattunen , päiväkotiki Riemu, päiväkodinjohtaja Hanna Korhonen sekä toiminnanjohtaja Anna-Liisa Pieviläinen Parempi Arki ry (Eno)	16.3.2023
Tilannekatsaus yhdenvertaisuustyöryhmän työn käynnistymisestä	Työhyvinvointipäällikkö Minna Piironen , markkinointijohtaja Markku Pyykkönen	23.3.2023
Tilannekatsaus Business Joensuu Oy:n toiminnasta ja tavoitteiden 2022 toteutumisesta	Business Joensuu Oy:n toimitusjohtaja Tomi Haring ja hallituksen puheenjohtaja Sami Laitila	23.3.2023
Tilannekatsaus Opiskelija kaupunki Joensuu -ohjelmasta	Ohjelmanvetäjä Tiia Turunen	23.3.2023
Tilannekatsaus lautakunnan teettämän opinnäytetyön etenemisestä	Opiskelija Esa Hautanen ja lehtori Aini Simola	23.3.2023
Talusojohtajan ja talouspäällikön katsaus kaupungin 2022 tilinpäätöksestä	Talusojohtaja, vs. henkilöstö- ja yhteisjohtaja Satu Huikuri ja talouspäällikkö Tiina Eskelinen	30.3.2023
Kaupungin henkilöstökertomus 2022	Talusojohtaja, vs. henkilöstö- ja yhteisjohtaja Satu Huikuri ja palvelussuhdepäällikkö Mari Pitkänen	30.3.2023
Tilannekatsaus kiinteistöjen ja katujen korjausvelasta, kiinteistöjen salkutuksesta ja hoidosta sekä investoinneista	Kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen, Tilakeskuksen johtaja Joni Sorjonen , kaupungininsinööri Tero Toivanen ja kaupunkirakennelautakunnan puheenjohtaja Petja Vuojärvi	13.4.2023
Tilannekatsaus kaupungin päiväkotien toiminnasta	Varhaiskasvatusjohtaja Irja Seppänen	17.4.2023
Tilannekatsaus rakennetusta kulttuuriperinnöstä Joensuun alueella	Vs. amanuenssi Teemu Nyrhin	17.4.2023
Tarkastuslautakunnan vierailu Sirkkalan liikuntakeskukseen	Rakennuttajapäällikkö Antti Turunen (Tilakeskus), rakennusmestarit Olli Ryhänen ja Jukka Timonen	17.4.2023

Ylärivissä vasemmalta: Sinja Ylisiurua, Jari Mikkola, Pentti Keskisalo ja Hannes Rossi.
Alarivissä vasemmalta: Hanna Suhonen, Marjatta Rätty, Aarre Hummelholm, Hanna Susitaival ja Timo Manninen.

12 Allekirjoitukset

Joensuussa 12.5.2023

Marjatta Rätty
puheenjohtaja

Pentti Keskisalo
varapuheenjohtaja

Hanna Suhonen

Hannes Rossi

Hanna Susitaival

Sinja Ylisiurua

Jari Mikkola

Aarre Hummelholm

J • ENSUU